
Josef ja hänen veljensä

5-näytöksinen näytelmä

kirjoittanut J. Rainis

suomentanut Jussi Snellman

Henkilöt

Josef
Jakob, hänen isänsä
Ruben hänen veljensä
Simeon
Levi
Juda
Dan
Naftali
Gad
Asser
Isaskar
Sebulon
Benjamin
Dina, Simeonin sukua
Potifar, Onin ylipappi
Asnath
Efraim, hänen poikansa
Manasse, ”

Hovi sekä egyptiläisiä ylimyksiä, sotilaita, tanssijoita, kansaa.

Tapahtumapaikka: 1. ja 2. näytös Kanaan, 3., 4. ja 5. näytös Egypti.

Aika: 3500 vuotta sitten.

Ensimmäinen näytös

Ensimmäinen kohtaus

Avara pihamaa. Taustalla Jakobin telttä monine ovineen. Oikealla hänen poikansa teltat; ne ovat pienemmät sekä yksinkertaisemmat. Vasemmalla öljypuu, sen alla penkki. Näköala yli laidunmaitten kukkuloineen.

On ilta. Kauempana kuuluu, kuinka paimenet palaavat laitumelta.

JAKOB

(istuu telttansa edessä penkillä. Josef seisoo hänen edessään. Hän on 17 vuotias, solakka, pitkätukkainen.)

JOSEF

Niin kaunista on tuolla vainiolla –

JAKOB

(nousee lähteäkseen)

Niin, poikani.

JOSEF

Aivan ihmeellistä:

vain vihannoi ja kukkii, keskustassa
kuin päivän kulta loistaa vehnäpelto –

JAKOB

(ottaa jonkun askeleen)

JOSEF

(yhä ihailevammin)

Se ensin oli kuin tuo vihree mekko,
kullallakirjaeltu äidin lahja
sun juhlapäiväkses.

JAKOB

(pysähtyy katsellen häntä mielihyvällä)

Niin, poikaseni!

Vaan missä paimensitte?

JOSEF

Sikemissä.

Mut kuule, isä, mitä unta näin –

JAKOB

Myöhemmin kerro, nyt on meillä kiire,
jo himmenee ja kohta saapuu veljet.

Tuo hiilet, joutuin tulta tee!

JOSEF

Mä keskipäivän aikaan löysin rotkon;
se synkkä oli, ammottava niin,
mua että vieläkin se kauhistaa.

JAKOB

Miks' yksin juoksentelet aina poissa!
Mä pelkään, vastaan voipi tulla peto.

JOSEF

Enemmän vielä pelkään ihmisiä.

JAKOB

Omia veljiäsi älä viero!

JOSEF

Mua eivät siedä.
(istuu isän jalkojen juureen)

JAKOB

Mitä puhutkaan?

JOSEF

Oot hyvä, isä, sua mä rakastan,
myös veljet ovat mulle yhtä rakkaat.
He halveksivat mua, herjaavat,
päälleni ärsyttävät julmat koirat,
häijysti nauraen mua tuuppivat,
rumasti haastelevat minun kuullen.

JAKOB

Niin, poikaseni!

JOSEF

Kun he käyvät ohi,
on muotonsa niin täynnä salavihaa
kuin kesän helteessä haava täynnä
on myrkkykärpäsiä; illan tullen
kun vaikenevat, hehkuu katseet heillä
kuin suossa vilkkuu virvatulet öisin.
Niin, luotaan henkivät vain katkeruutta.
Mist' on tuo viha? Mitä oon siis tehnyt?

JAKOB

Sä ehkä, Josef, heitä ärsytät?
Oot ehkä ylpeä? Tai turhamainen?
Oot tietävinäs kaikki paremmin?

JOSEF

Jos tiedustelin syytä, ilkkui Levi:

”Ken sortaa sua? Tee niin kuin käsketään!”
– Ja mitä käskevät? Mun tylsin veitsin
teurastaa täytyi lammas, nauttien
sen kuolintuskasta! Mua inhottaa
tuo teurastus! Ja siksi neuvoin heitä
muokkaamaan maata. Siitä yltyi vain
vihansa.

JAKOB

Poika, päälläs käsi Herran
raskaana lepää; tuntea sen saat!
He muistakoot: Oon Herran voittanut.
Mä heidät halkaisen kuin härjän sorkan,
kuin villan vatkaan, hajoitan kuin lauman.
– Vain väkivalloin heitä hallitaan.
Ken viekkautta ja väkivaltaa käyttää,
hän kohtalonsa ohjaa, on sen herra.

JOSEF

Kuin sinä, isä, painit Herran kanssa
ja Hän sua silloin voitettuna siunas
ja sulle omaks' antoi kaiken maan,
– mä samanlaisen kamppailun myös kestäin.
– Mut taistelussa lantees loukkasit;
ken tietää, mit' on eessä vielä mulla?
Vaan loppuun asti lailla sun jos kestäin,
niin annetaan myös mulle kaikki maa.
Unessa näytti mulle Herra, sen.
Vaikk' ei se ollut kaunis niinkuin sun.

JAKOB

Unesi heitä, uneksija hyvä!
On sukupuuni Herra siunannut,
sen siimeksessä viihtyy kansakunnat.
Sun istuimes hän korottaa myös kerran.
Sinusta, poika, kasvaa suuri paimen.

JOSEF

Ei paimen koskaan. – Asustaa en tahdo
ahtaassa lääväss' elikoiden kanssa.
Rakennan kunnan talon, kylvän vehnää,
käyn puhtain käsin, valko vaattehissa,
peltoni aaltoilee kuin uhrisauhu,
kuin harpunkielet taipuu oljenkorret,
kun niiden yllä kulkee tuulet maan.
Mä ruokin leivälläni veljet myös.

JAKOB

Ah, ällös, poika, uniin liiaks usko;
muokata maata on vain naisten työtä.
Se kaunist' on, myös Rahel piti siitä,
mut maa on saita; miehen sopii olla

vain paimen, taikka riistaa pyydystä,
intonsa taisto on ja viha kilpenään.

JOSEF

Vihasta haastat – miss' on uni kaunis?
Oi äiti, – tielläs viihtyi rauha,
polulta kukkaakaan et poiminut,
ei katsees eessä linnut säikkyneet,
sun henkäyksestäs viha hälventyi
kuin sankka sumu aamutuulen tieltä.

JAKOB

Ah, poika armas, laskee aurinkoinen,
Ja usvat nousee –

JOSEF

Veljet käyskenteli
viel otsin kirkkain kaikkialla silloin
ja lauseet lempeet kaikui huuliltaan,
sappensa vihaa viel ei kiehunut.
Tuo tuima Simeon myöskin joskus nauroi,
ei Levi lampaitansa rääkännyt
ja Isaskar iloitsi tyhmyyttään,
kun nauramaan hän äidin narras.

JAKOB

Niin,
hän loisti keskellämme niinkuin päivä!

JOSEF

Me hänen kanssaan: – Naftalikin siivos
myös suuren suunsa, Gad ol' oikein siisti,
– vain Sebulon, hän kalalt' aina haisi.

JAKOB

(nauraa)

JOSEF

Niin, isä rakas, itselläs myös oli
tummempi tukka, silmät kirkkahammat.

JAKOB

(liikutettuna)

Oi, vaiti, poika! Laita joutuin tulta!
Jo Juda saapuu.

JOSEF

Meilt' on äiti poissa!
(syleilee isäänsä ja poistuu hiljaa)

Toinen kohta

Jakob, Juda.

JAKOB

Sä saavut yksin, Juda?

JUDA

Miss' on Josef?

JAKOB

Mihinkä toiset jäi? Jo ilta on.

JUDA

Lampaita ovat etsimässä, joita
Josefin tuli tänään paimentaa.

JAKOB

Hän on niin nuori.

JUDA

Mitä tehneekin,
sä aina häntä puolustat. On aika
hänestä tulla mies.

JAKOB

Niin, aivan niin.

JUDA

Hän sisun kaikkien saa kiehumaan.
Tää kuinka päättyy?

JAKOB

Mikä sinun on?

JUDA

Hän tehköön työtä myöskin.

JAKOB

Tähän asti
tulitte toimeen aina ilman häntä.

JUDA

Kun karja kasvaa, mielisimme itse
jo päästä helpommalla.

JAKOB

Katso, Juda,
kuin härkä vahva oot ja valitat.
Niin hento Josef.

JUDA

Minä sit' en tee.

Sua säästääkseni saavuin varhemmin
varoittamaan: jo viha puhkee ilmi
ja lailla suden karkaa luolastaan.
Siis pelastaos, mitä voit; on kosto
kuin hauta musta. Koht' on liian myöhä.
Harmaata tukkaas silloin turhaan raastat.
Jo Simeon murisee, on Levin katse synkkä
– aavistan paha.

JAKOB

Koskaan eivät tohdi
kajota häneen.

JUDA

Sen he tekee salaa!
On Josef hemmoteltu, tiedetään:
vain häntä rakastat.

JAKOB

Oot ylpeyteni,
heimoni leijona, sen vahva turva,
oikeamielinen –

JUDA

Mä puhun totta!

JAKOB

Rakastan häntä – enemmän kuin muita.

JUDA

Mut teemmehän me kaikki tehtävämme!
Omia lapsiasi olemme kaikki!

JAKOB

Oot kunnan poika – varoittamaan saavuit,
siis sulle sydämeni avaan aivan:
Kun Josef syntyi, olin vanha mies,
hänessä nuoruuteni jälleen heräs.
(tunteenpurkauksella)
O Rahel rakkahin, oi ihanin,
sä illanruskon lailla häivyt pois!
Nyt aamunkoitteessa sun jälleen nään,
niin ensin eteheni ilmestyit.
Kuin nuori sateenkaari seitsenkarva!
Seitsemän vuotta vuokses palvelin.
Kuin päivää seitsemän ne vierä vain,
kuukaudet, vuodet kului huomaamatta.
Nyt Josefissa nään sun muotos jälleen.
Eloni taistot ei, ei vaikeet vaivat,
terävät nuolet vihan, ilkeyden,
ovelat juonet alinomaiset
ei raju raivo, köyryynkäynyt selkä

ne mitään oo – kun sinut omistan,
kun Josefissa saan sun jälleen nähdä.

JUDA

(liikutettuna)

Oi suur' on, isä, voimas rakastaa,
on väkevämpi aikaa, kuolemaa,
mut yhtä –

JAKOB

Juda, oothan itse voima,
tään voiman myös siis ymmärrät.

JUDA

Vain yhtä –
ei suuri rakkautesi tainnut –

JAKOB

Poika?

JUDA

Rakastaa yhtä paljon meitä muita?

JAKOB

Rakastan teitä –

JUDA

(katkerasti)

Yhä vähemmän!

JAKOB

Väkevä Juda – vahvemmaks sua luulin.

JUDA

(seisoo pää painuksissa)

Rakkautta vailla kaikki oomme heikot.

KOLMAS KOHTAUS

Jakob, Juda, Josef tulee.

JOSEF

(lähestyy hiljaa molempia, polvistuu ja tarttuu isään sekä veljeen ojennetuin käsin)

Päällenne loistakohon kasvot Herran,
tulemme rikkaiksi kuin Urin maat.

JAKOB

Laps' ällös meitä häiritkö!

JUDA

Käy telttaan!

JOSEF

Sä oma veli oot, tää oksa ota!

(menee öljypuun luo ja taittaa siitä oksan)

Ei sotilas saa ilman lehvää olla.

JUDA

(Jakobille)

Oi, mitkä sanat! Sääli häntä on.

(Josefille)

Mua vedät puolees, älykäs oot, Josef!

Mut miekkas kiveen kerran kirpoaa!

Et siedä verta, mutta silmissäs

välähtää tuli niinkuin lieden hehku.

Mit' tietää tuo?

JOSEF

Se tietää: Jalopeura,

ketuilta karitsan sä suusta sieppaat,

et juokse joukossa sä shakalein.

JUDA

Halveksit kettuja ja shakaleita.

Myös leijonia ehkä?

(Jakobille)

Ken sen tietää?

JAKOB

Kuin puu hän korkeammaksi aitaa kasvaa.

JUDA

Mut varo, ettei häneen iske kirves.

JAKOB

He saapuvat. Käy Ruben rivakasti;

raskaasti Asser, Levi laahustain,

Gad kulkee hiipien. – Pian syötävää!

(menee telttaan)

NELJÄS KOHTAUS

Juda, Josef. Tulevat Asser, Levi, Ruben, Gad.

ASSER

§Kai ruoka valmis on?

JOSEF

On – hernerokka.

ASSER

On vatsa tyhjä niin, kun juosta sain
sun lampaittesi jälkeen.

JOSEF

Oh, se kohta
mun herneistäni täyttyy!

ASSER

Koitetaan.

(menee teltaan)

VIIDES KOHTAUS

Samat paitsi Asser.

LEVI

(toisille)

Kas, kuinka sijaistaan hän ruokkii!
(kääntyen Josefiiin)
Ei sulta puutu särvintä, ei muonaa
Jos tahdot, annat, et jää ilman itse.

JOSEF

(aikoo poistua Asserin jälkeen, mutta jää)

RUBEN

(kiusotellen Josefille)

Myös neitosias mielistelet illoin?

JOSEF

Mä illoin, sinä myöhemmin kai vielä.

(Ruben nauraa ääneen)

JUDA

(ihmeissään)

Hän ilkkuu Rubenille!

JOSEF

(kuin anteeksi pyytäen)

Hän on hyvä.

RUBEN

Myös hyvä häll' on maku.

JOSEF

Ruuan suhteen
enemmän makua on Asserilla.

RUBEN

Vaan sulla – Dinan suhteen, niinkö?

JOSEF

Vaiti!

Hän pyhä on!

(Ruben nauraa)

LEVI

Kas, sitä pyhimystä!

JOSEF

(katkaistakseen keskustelun siirtyy Gadin luo, joka istuu syrjempänä; koettaa piloillaan saada takaapäin hänet kumoon)

GAD

Mun anna olla!

JUDA

(Josefille)

Sormellas jo kosket,
saat oiti seetrikurikalla päähän.

LEVI

Sellainen ilkimys ken täällä on,
ken lempilapsen leikkiä ei anna,
vaikkakin lampaat laukkais eksyksiin?

GAD

Niin, ken?

JOSEF

Et sinä, jota loukataan.

LEVI

Ennenkuin muita puolustat, niin katso,
kuink' itse tänään teostasi vastaat!

JOSEF

Jos jollekin mä vastaan – sulle en.

LEVI

(ivallisesti)

Oh, kuinka korska! Vanhempi kai oot?
En tiennyt. Anteeks anna, suuri veli.

(kumartaa pilkallisesti Josefille)

KUUDES KOHTAUS

Samat: Naftali, Isaskar, Dan, Simeon.

NAFTALI

(paatoksella)

Juoksimme aina keskiyöhön asti
kuin sudet saalistansa vaanien
myrskyssä, sadesäällä.

RUBEN

(keskeyttäen)

Kummallista!
On päivä meillä, sulla keskiyö.
– On meillä pouta, sadeilma sulla.

NAFTALI

Lammasten jälkeen lensimme kuin kotkat.
(näyttäen Josefia)
Ja täällä istuu tuo kuin kuningas.

LEVI

Hän mielestään on vanhin, sillä isä
eniten häntä rakastaa.

SIMEON

Voi lasta!

Kuin kauan imet vielä?

ISASKAR

(ilkkuen Josefille)

Kuinka kauan?

LEVI

(osoittaa ovelle, hiljaa)

St. Äijä tulee!

DAN

Tahtos olla vanhin?

Viel' elää oikeus. Antaa äijän tulla.

(Josefille)

Kun päätös lankee – syypää peljätköön.

SIMEON

(tyrkkää tylästi Gadia, joka istuu yhä)

Juomista hanki! Kiukku kuivaa kurkun.

GAD

Mä riennän!

(lähtee)

*(Veljet, paitsi Ruben ja Juda, vaikenevat ja väistyvät
uhkaavina Josefin luota)*

SEITSEMÄS KOHTAUS

(Edelliset, Jakob, Asser ja Gad tulevat takaisin. Gad ojentaa juotavaa Simeonille, joka survaisee ruukun luotaan, niin että se särkyy)

JAKOB

(juhlallisesti, hetkisen jälkeen)

Niin, rauha olkoon teille, rakkaat lapset!
Vaan miss' on Benjamin ja Sebulon?

RUBEN

Hän läksi, luulen, poikaa etsimään.

JAKOB

Siis tulkaa syömään, - meill' on oiva rokka.
Mut teill' on, kuulin, jotain valitusta?
Siis ensin se, jos syödä tahtonette.

JUDA

Lammasta kolme eksyi.

JAKOB

Kai ne löytyi?

NAFTALI

Ei! Saimme juosta aina yöhön asti
kuin sudet saalistansa vaanien –

RUBEN

(keskeyttäen)

Sateessa, myrskysäällä –
(nauraa. Isaskar ja Asser yhtyvät häneen)

JAKOB

Vaietkaa!

NAFTALI

(näyttää Joosefia)

Tuo teltois' asuu vain ja syö ja juo.
Käy liinavaatteissa ja varjoss' istuu.
Poskensa päilyy niinkuin lammenpinta
kiharat kiiltävät kuin kaarneen siivet.

JAKOB

(keskeyttäen)

Oot nopsa, Naftali, kuin villikauris
kuin sateen ryöppy virtaa sanat sulta,
vaan missä ovat lampaat?

LEVI

(näyttää Josefia)

Kysy hältä.

Hän vastaa niistä.

SIMEON

Kurja paimen!

Hän niiltä varmaan rikkoi ristiluut,
ne että seisoi hiljaa.

JOSEF

*(nousee ja aikoo vastata, mutta Naftalin huomautuksen
jälkeen jää vaiti)*

NAFTALI

Ei, vaan luulen,
hän neitosensa kanssa söi ne suihin.

GAD

Ja siksi nauroi niittomiesten luona.

ISASKAR

Lallaa, hahhaa!

JAKOB

Sen kuinka voitte kuulla?

LEVI

Tuo poikanen jo hiipii tyttölään.
Niin Ruben kertoi.

RUBEN

Niin, vain leikilläni.

SIMEON

Hän sietäis saada selkään joka päivä
valkoinen mekkons' että värjäntyis!

LEVI

(Jakobille)
Ei häll' oo vastaukseksi sanaakaan.

RUBEN

Ei sanavuoroa hän teiltä saa.

ISASKAR

Niin, sanan vuoroa hän älköön saako.

JAKOB

(Isaskarille)
Et riitaan sekaantua, poika, saa;
ei sull' oo syytä.

ISASKAR

Niinkuin muut – niin minä.

LEVI

Me kaikki valitamme.

DAN

(Jakobille)

Tulkoon loppu!

Meit' aina moitit, vaan et koskaan häntä,
tuot' tyhjäntoimittajaa, öykkäriä!
Hän laiskotella, vahingoks saa olla!
Jos meiltä lampaat hukkuu, kuinka ois?

LEVI

Vain Lean oomme lapsia! – Nyt näät,
ettemme tyydy näin.

JAKOB

Mit' ootte vailla?

JOSEF

(voimatta hillitä tunteitaan)

Oi veljet, lausukaa, mit' oon mä tehnyt?
Pienestä asti teitä rakastin,
yhteiset aina meillä oli leikit
sun kanssas, kunnon Dan ja Naftali.

NAFTALI

Niin, leikiss' aina olit kuningas,
et koskaan aasin kuormaa kantanut.

JOSEF

Mä enkö auliisti sua auttanut,
kun päivän helteess' olit uuvuksissa?

NAFTALI

(levittää käsiään ja vaikenee)

JOSEF

Gad, rakas Asser, mit' oon tehnyt teille?
Sua, Gad, en sallinut mä lyötävän,
vaan itse otin iskut, Asser, sulle
omasta leivästäni varkain annoin,
kun vähästä et kylläksesi saanut.

ASSER

(myöntelee vastoin tahtoaan)

Niin, niin, vaan ruoka jäähtyy.
(Aikoo mennä. Muutamat veljistä nauravat)

LEVI

(joka huomaa veljien vihan lauhtuvan, ehättää äkkiä)
Ei siin' oo nauramista. Katsokaa!

On itse syyllinen ja tutkii meitä!

DAN

Tuo kehno paimen saakoon rangaistuksen!

USEAT VELJET

Niin, rangaistuksen! Nyt ei pääse ilman.

ISASKAR

(Josefille)

Niin, Josef, nyt saat maistaa, miltä tuntuu.
Mut ensin käymme häneen oikein kiinni
kuin päätettiin.

LEVI

Suus kiinni, senkin hölmö!

(toisille)

Ei, älkää! – Rangaiskoon vain isä.

JAKOB

Nyt vaiti! Alallanne! Vastaa, Josef!

JOSEF

Väitätte: kolme lammasta mult' eksyi.
Mut uskottu ne oli Levin huostaan,
ei mun.

LEVI

Sun käskin niitä vartioida,
vaan sinä – mitä teit?

NAFTALI

Hän varmaan taas
on nähnyt unta silmät auki.

JAKOB

Poika,
hän ei oo vielä paimen; lähetin
vain hänet teitä, karjaa katsomaan.

JOSEF

En paimen ole, enkä tahdo tulla;
mua inhoittaa se toimi!

LEVI

Kuuletteko?

Vai inhoittaa hänt' olla tosi mies!
Ei nyt oo kysymys, mik' on sun mielees.
Saat rikoksestas täyden rangaistuksen.

(Jakobille)

Nyt, isä, joutuin!

DAN
Ellet sinä tahdo,
niin rankaisemme itse, totisesti.

JAKOB
Kuink' uskallatte? Vaiti! Väistyköö!

VELJET
Me itse rankaisemme!
(lähestyvät uhkaavina Josefia)

JAKOB
Pojat! Pojat!

JOSEF
(väistää veljiään, jotka tulevat yhä lähemmäs)

KAHDEKSAS KOHTAUS

Samat. Sebulon ja Benjamin.

SEBULON
*(taluttaa Benjaminia, seitsenvuotiasta poikasta.
Benjamin tahtoo päästä irti hänestä)*
Tääll' on se äkypää! Vai vastustelet?
Pensaassa piili, ääntä päästämättä,
vain väkisin sain hänet kotiin sieltä.

LEVI
Ei edes lapsesta hän pidä huolta.

BENJAMIN
(riistäytyy irti Sebulonista ja juoksee Josefin luo)
Oi Josef, rakas Josef!

JOSEF
Missä olit?

BENJAMIN
Näin linnunpesän! Siinä nukkui pojat.

JOSEF
Niit' älä koske vain!

BENJAMIN
On niitä viisi!

JOSEF
Näät, emo pelkää.

BENJAMIN

Itse pääsin pois
mä puusta, tarttumatta oksiin kiinni.

SEBULON

(tarttuu Benjaminiin tahtoen viedä hänet mukanaan)
Pois tule! Vai sä vastustelet vielä?
(ottaa penkiltä öljyvuun oksan ja lyö sillä niin että poika parahtaa)

JOSEF

Julmuri, lyötkö häntä? Laske irti!
(hyökkää Sebulonin päälle ja riistää häneltä vitsan. Ruben ja Juda tulevat väliin, Levi väistyy kauemmaksi)

JUDA

Mit' teet sä, Josef? Lapsen vuoksi
vanhemman veljen päälle käyt?

JOSEF

Sä sallit!
Vaan minä sit' en siedä! Tuossa on!
(heittää oksan Judan jalkoihin)

JUDA

Niin nuori itse, vanhempaasi estät
oikeuttaan käyttämästä nuorempaan?

DAN

Jokainen tehkoon, mitä haluaa!

LEVI

Kun itse pelkää syystä rangaistusta,
mielummin oikeudet hän muilta kieltää.
(Jakobille näyttää Sebulonia)
Jätätkö tuonkin ilman hyvitystä?

JAKOB

Poikani, anna myöten!

SIMEON

Tuomar' itse
syyllistä pyytää!

ÄÄNIÄ

Rangaistusta hälle!

JAKOB

Vanhempaas loukkasit, oot syyllinen.
Sua Juda rangaiskoon – hän hellempi on –

JOSEF

(hädissään tarttuu isään)
Ei koskaan, isä! Ennen vaikka kuolen

kuin uhriks' antaun heidän vihalleen.

BENJAMIN

Ois helppo kuolla Dotanissa, Josef,
reunalta rotkon näimme kuolon siellä.

LEVI

Niin minkä rotkon?

SEBULON

Siell' on laidunmaa.
On paikka ruohokas, vaan vaarallinen.

LEVI

Hm! Hm!

JOSEF

(kietoutuen isään kiinni)

Jos et mua rakasta, saa minut tappa,
jos veljein rakkautta en voittaa voi.

JAKOB

Sä mitä puhut, poika?

(syleilee häntä)

Katsokaa,

kuin perhonen hän hento on, niin herkkä!

Nyt tyyntykää, hän sai jo rangaistuksen.

(suutelee häntä)

SIMEON

(huudahtaa rajusti)

Kuin narrit katselemme suuteloitaan!

LEVI

(irvistäen)

Niin, synnin kaiken rangaistus on suutelo.

NAFTALI

Meit' ylenkatsotaan siis nyt kuin aina

hän että enemmän vain polkis meitä?

Näin isä tuomarina rikkoo lain!

*(Jakob irtautuu Josefista, mutta Benjamin jää hänen luokseen
katsellen häneen pelokkaasti. Veljet ryhmittyvät Levin ympärille
uhkaavin elein. Ruben ja Juda astuvat isän luo)*

SIMEON

*(erkanee veliparvesta, lähestyy Josefia, tarttuu häntä
olkapäihin ja vetää hänet luokseen)*

Kuulehan, sanon sulle –

JOSEF

(työntää hänet luotaan)

Jätä minut!

VELJET

(ympäröivät Josefin ja kohottavat uhkaavina paimensauvansa)

JOSEF

(tempaa Simeonilta veitsen vyöltä ja rientää öljypuun luo.

Benjamin juoksee hänen jälkeensä)

Jos minuun koskette, niin kuolen tällä!

(Juda ja Ruben pidättävät hänet)

JAKOB

Oi Josef, Josef!

LEVI

Emmehan me muuta
kuin peloitimme häntä.

JAKOB

(syleisee Josefia)

Villipedot!

Te julmat sudet, käytte lampaan kimppuun –
te käärmeensikiöt! Kirouksen lapset! Poikani Josef!

JOSEF

Älä kiroo, isä!

Mua ällös syleile, vaan päästä minut.

(irtautuu isän syleilystä)

Mä rakkaudella tahdon voittaa heidät.

(lähestyy veljiään)

Kuin, veljet, ilmi lausun, mitä kauan

patoutui äänetönnä sydämeeni,

kuin sadevesi juoksee lammikkoon

ja siitä rämeiköksi painuu viimein?

Rakkaimmat sanat olen etsinyt,

vaan nyt kun tahdon, puhua en taida –

Jos päästä voisın sydämenne kaivoon

ja sieltä rakkautenne ilmi saisin!

(Levi kuiskaa jotain veljille. Josef kuulee pidätettyä naurua ja vavahtaa)

Mut teihin katseeni kun käännän, ooh!

Sankoni kumeasti vaipuu alas

syvyyden kirkkaat vedet samentain.

– Noin, Levi, ällös katso ilkkuen!

– Dan, ennakolta tuomita et saa!

(kääntää katseensa pois)

En jaksa kantaa vihanpainoanne.

Mä kuihdun niinkuin kuiva erämaa.

Kuin surkastunut vehnä kypsyt varhain,

jyväni pienet putoo ennen aikaa.

Kenelle annan kaiken rakkauteni,
mi tahtoo laajeta kuin luonnon kevät?
Ei riitä sille yksin nuorin veli,
ei mykät eläimet, ei ilman linnut,
vihannat laidunmaat ja vehnäpellot,
aavikon hiekka, tuuli, taivaan sini.
Ei! Sieluihin se pyrkii eläviin!
Se tahtoo teidän luo, mun lähimpäini,
luonanne alkaa, loppuu maailmani.
(on levittänyt kätensä ja odottaa)

JAKOB

(Benjaminin kanssa rientää hänen luokseen)
Oi Josef, rakas Josef!

RUBEN

(kiiruhtaa samoin hänen luokseen)

JUDA

(samoin)

Se on hyvä.

LEVI

Ken häntä loukkaa? Ken niin vihaa häntä?
– Hän on niin korska.

JAKOB

Sovuss' olkaa, lapset!

JOSEF

(seisoo turhaan odottaen ja peittää päänsä)

JUDA

Vain oman pääsi mukaan tahdot kaikki;
Oo niinkuin muut, niin olet rakastettu.

JOSEF

(paljastaa ylpeänä päänsä kääntyen Juudaan)
Te niinkö ootte? Sinä niinkuin Levi?
– On kukin oma itsensä.

LEVI

Vaan sinä
ylemmäs muita pyrit.

JOSEF

Rakkautta
vain tahdon, tarkoitan vain hyvää tehdä
niin teille kuin polville vastaisille,
jotk' ovat määrältään kuin meren hiekka.

DAN

Tuo poikanenko huolehtii kuin vanhus?

LEVI

Kaikesta muusta, mut ei lampaistaan.

NAFTALI

Kyll' itsensä hän muistaa!

JAKOB

Rakkaat lapset!

JUDA

Vaan ken se suorittaa saa päivän työt?

JOSEF

Ei olla päivää varten vain.

NAFTALI

Et sinä.

JOSEF

Ei kenkään sitä ole.

LEVI

Niin, meidän pitäisi
vain uinailla; työ käyköön itsestään.

NAFTALI

Villansa lampaat itse leikelköt.

GAD

Ja rukki, pirta juoskoon itsestänsä.

JOSEF

(alakuloisesti hymyillen, enemmän itseksseen)
Myös aura, rattaat itse liikkukoot,
ja pelto itse tehköön kylvön, korjuun.

ISASKAR

Hän viisastelee.

SIMEON

Isä sallii sen.

LEVI

Noin, isä, uneksija auttaa meitä!
Ajamme karjan kaiken metsään vain
saaliiksi sutten sekä jalopeurain!
Me itse pengomme vain hiukan maata
ja ensi vuoden leipää vuottelemme; –
rakastaa käsket vielä meidän häntä,
mi turmioon vie meidät.

JAKOB

Levi hyvä,
hän laski leikkiä vain huolissaan.

JOSEF

Naurakaa mulle, mutta rakastakaa!
Jos rakastatte mua, oon kaltaisenne?
(odottaa hetken; kaikki vaikenevat)
Siis rakkautenne voitän väkisin.
Kuin kuuma samum syöksyn ylitsenne
ja tempaan ilman tuuliin kaiken tomun,
mi rakkautemme ylle laskeutui!

LEVI

(ivallisesti)
Hän tahtoo voittaa meidät myrskyn voimin.

NAFTALI

Ja hajoittaa kuin tomun kaikkiin tuuliin.

DAN

Hän taaskin uneksii! On sovitettu jo rikoksensa!

JAKOB

Murheellaan hän maksoi.

JOSEF

Mit' oonkin tehnyt, olkaa hyvät mulle,
– se tahtomattani on tapahtunut.
On mulla rinnassa kuin kukkatarha,
äitimme Rahel sitä vaali, hoiti.
Äitimme tähden olkaa hyvät mulle!
(Veljien kesken liikutusta. He väistyvät tahtomattaan takaisin)
Itsenne vuoksi olkaa hyvät myös.
Mä muutun niinkuin te; jos olin toinen,
niin anteeks' anon.
(polvistuu maahan)

LEVI

Jospa teit noin aina,
niin olisimme anteeks' antaneet.

JOSEF

(hypähtää ylös)
Mit' oisi teillä anteeks' antamista?

JAKOB

(syleilee Josefia)
Niin, nähkää, kuinka hän on hyvä poika!
Nyt päättyi riidat; sopikaa nyt kaikki!
Rahelin rauha olkoon teidän yllä

kuin kaari jälkeen vedenpaisumuksen.
Lempeesti loistaen se katselkoon,
kun veli veljeänsä suutelee.
(Veljet käyvät levottomiksi)
Rauhassa lähden isieni luo,
jos rauhaan jäätte tekin. Päivä tää
mun päivistäni oisi onnellisin,
hyväksi jolloin kääntyi kaikki paha.
Jos anteeks' annatte nyt Josefille,
niin siunaukseni saatte kukin tässä.

(Äänettömyys)

LEVI

Hän olkoon kunnollinen, sillä hyvä.

JAKOB

Ja Simeon?

SIMEON

(mutisten)

Niin, niin.

JAKOB

Sä lupaathan,
hänt' ette loukkaa?

SIMEON

Kuka häneen koskee?

LEVI

Vaan kuinka meitä siunaat?

JAKOB

Siunaukseni
niin maallisen kuin taivaallisen annan,
es'isiltäni sekä isiltäni
osansa kullekin.

LEVI

Vaan –

JAKOB

(juhlallisesti)

Tulkaa tänne,
ja kuunnelkaa, mit' ilmoitan mä teille:

*(Pojat asettuvat hänen ympärilleen piiriin; hän laskee
kätensä kunkin pään päälle)*

RUBEN

(Vanhimpana astuu ensin esille, mutta isä torjuu)

kädellään hänet takaisin; Ruben jää seisomaan häpeissään)

JAKOB

Sä Juda –

(Juda astuu hänen luokseen)

Jalopeura, voitollinen!

Saat kyllin kunniata veljeis kesken.

Sua vastaan kuka uskaltaisi nousta?

Pois Judalt' oteta ei valtikkaa!

Sä varsan viinin runkoon sidot kiinni,
maidolla hampaas, viinill' itses peset.

JUDA

(käy ylpeänä paikoilleen)

JAKOB

(Rubenille)

Sä esikoinen, vallass' ensimmäinen,

(Ruben astuu luo)

keveellä mielellä kuin virta kuljet –

sä olet saastuttanut isäs vuoteen;

et kelpaa ensimmäiseks' !

RUBEN

(peräytyy häpeissään paikoilleen sekä istuutuu

toisten veljien taa penkille verhoten päänsä. Levi puhelee hänen kanssaan)

JAKOB

(lähestyy muita poikiaan ja siunaa heidät toinen toisensa jälkeen)

Sebulon,

ylennät istuimeni meren rantaan;

rakastat rauhaa, laiha Isaskar,

kumarrat niskas palvelemaan muita;

Dan, tuomariksi käyt, sä käärmeen lailla

ratsua tiedät purra nilkkaluuhun,

niin sortuu mies; sua, Gad, kun piirittää

vihollisjoukko, hyökkäät itse päälle!

Sä, Asser, oivat herkut osaat laittaa

myös kuninkaille! – Naftali, oi poika,

sä hirvi nopsa, pidät puheet kauniit.

VELJET

(saatuaan siunauksensa väistyvät peremmäs, vain Simeon, Levi ja Josef jäävät)

JAKOB

Nyt tule, rakas Josef!

LEVI

Isä, seis!

Vanhemmat oomme, Simeon ja minä.

SIMEON

Niin, meidät vanhempina siunaa ensin.

JAKOB

Mä siunaan teidät niinkuin henki käskee,
se katsoo sydämeen, ei vanhuuteen.

LEVI

Lakia rikkomaanko käskee sydän?

JOSEF

(astuu esiin)

Oi, siunaa heidät!

JAKOB

Väkivaltaa teette.

Jo saitte, mit' on antamista mulla.
Mull' ei oo enempää.

LEVI

Vain haukut meitä!

JAKOB

Siis Simeon ja Levi, kuulkaa!

(molemmat astuvat esiin)

Kupeillanne

on murhan miekat! Sieluni ei koskaan
voi olla läsnä teitä neuvomassa,
ei kokouksiinne liity kunniani!

SIMEON JA LEVI

(peräytyvät jonkun askeleen)

JAKOB

(kohottaa kätensä)

Hajalle lyödyt ootte Israelissa!

LEVI

(väistyy vielä kauemmas, purevasti)

Tuo onko siunaus?

JUDA

Isä! Isä!

JOSEF

Voi!

JAKOB

Näin haastanut on henki, muistakaa!

SIMEON

(hiljaa uhkaavasti)

Vaan muista myöskin itse!

JOSEF

Ooh, hän uhkaa –

JAKOB

Ei kenkään henkeä voi vastustaa!

– Nyt, Josef!

LEVI

Viel' ei saa hän siunaustasi!

Hän ensin sovittakoon rikoksensa.

JAKOB

Te anteeks' annoittehan – ?

SIMEON

Jos hän pyytää.

LEVI

Rauhasta puuttuu rauhan suudelmat.

DAN

(Jakobille)

Jos tuomar' olen, kuulkaa tuomioni:
lain mukaan viel' ei ole tehty rauha.

JAKOB

(suuresti kiihtyneenä, kohottaa kätensä)
On rauha tehty! Juda, puhu sinä.

JUDA

En tuomariksi käy, kosk' olen sotilas.

JAKOB

(huutaa)

Ken tuomita voi isän!

LEVI

Laki.

JOSEF

Isä,

veljille annan mielelläni suuta.

JAKOB

Sä, Josef, rauhan saatat maailmaan.

JOSEF

(astuu Judan luo)

Oi, rakasta mua ikuisesti, Juda!

(Molemmat seisovat sylityksin)

BENJAMIN

Oon ensimmäinen! Suutele mua ensin.

JOSEF

(suutelee häntä nauraen)

Kas tämä ensimmäinen tahtoo olla.

JUDA

Mua puhees vetää puolees, rakas veli,
mut olentos on vieras.

JOSEF

Luulet vain!

BENJAMIN

Suutele vielä mua: sull' anteeks' annan.

JOSEF

Mit' anteeks' annat?

BENJAMIN

Autoithan sä mua,
niin että ilkeen hillerin sain kiinni,
kun parhaan kanan tahtoi ryöstää multa.

RUBEN

Sun silmäs säihkyy, kaikkein rakastaa
sua täytyy, mutta hehkus polttaa muita –
vain vertaises voi rakastaa sua aina.

JOSEF

Mua rakastaos, Ruben, hetki vain!
Jos suur' on rakkautesi, on se lyhyt.

NAFTALI

Myös meidän välillämme olkoon rauha!
Korkealle alttarille sauhu kiiriköön!
(suutelee Josefia)

LEVI

Ha! Ha!

JOSEF

(aikoo lähestyä Leviä, mutta kääntyy Gadin puoleen)
Gad, miksi väistyt? Ällös suutu;
omasta tahdostas et tehnyt tuota.
(suutelee häntä)

ASSER

(tulee ja suutelee Josefia)

Nyt teurastamme lampaan lihavan!

ISASKAR

(tulee myös esiin)

Oot mielestäs kai liian viisas.

JOSEF

Kuinka?

ISASKAR

Mut olet hullu – heitä unelmas!

LEVI

(tyrkkää Isaskarin pois)

Sä pässinpää!

ISASKAR

Siivosti!

BENJAMIN

Isaskar,

ees suudella et veljeäsi saa!

LEVI

(Josefille)

On ensin meidän vanhempien vuoro.

JOSEF

(kääntyy Leviin päin, ottaa askeleen ja pysähtyy)

Mä olen tässä.

LEVI

(ivallisesti)

Lähemmäs käy, Josef!

Tahdothan itse antaa meille suuta?

JOSEF

(koettaa ottaa vielä askeleen)

Niin – Levi – – – oh! En voi! Ah isä! Isä!

Nuo silmät pistävät kuin veitsenterät.

JAKOB

(Leville)

Miks' säikytät sä häntä katseellas?

BENJAMIN

(näyttää Leviä)

En häntä suutelis –

LEVI

Suus kiinni, poika!
No, kuuma samum, syöksy ylitsemme,
sä myrskytuuli, näytä rakkautesi,
jok' ulottuupi yli maailman.
– On Levi raukka sille liian halpa –
ja Simeon myös?

SIMEON

Ha! Ha!

LEVI

Ja Dan!

JOSEF

(itseksseen)

Mä pelkään.

DAN

Teit rauhan kanssamme vain pilkallasko?

JAKOB

(kiihtyneenä)

Oi, Josef, joutuin!

RUBEN

Joutuin, Herran tähden!

JAKOB

(Josefille)

Miks' on se vaikeaa? Sä kumarrat
kuin minä Esaulle.

JUDA

Käy pahoin muuten!

JOSEF

Oh isä! Juda – ah, en voi, en voi!
En taittua mä voi kuin öljypuu!

JUDA

Sun täytyy, sillä velvollisuus vaatii!
Miks' isän turviin pakenet kuin lapsi?

JOSEF

(hypähtää ylös)

No niin, sen teen! Mun uljas puuni, murru!

LEVI

Velvollisuus ei sulle mieleen – kuulkaa:
(paatoksella)
Jos vilpistelen – kuihtukoon tää kieli!
Nää luut ja lihat saakoon saasta, rutto!

Näin, isä, katso – minä luokseen käyn!
Me pedot rakastamme enemmän,
näin anteeksi antain suutelen mä sua!

SIMEON

Ha! Ha!
Sä pelkääät syyllisyydessäsi?
(syleilee Josefia ja aikoo suudella häntä)

JOSEF

*(seisoo kivettyneenä, sitten äkkiä työntää inholla Levin
rajusti luotaan. Kaikki hyvin kiihtyneinä)*

JAKOB

Voi, Josef!

JUDA

Poika, mitä teit!

SIMEON

Hehe!

LEVI

(hitaasti ja juhlallisesti)
Ken veljen työntää luotaan, ei oo veli!

DAN

Nyt, isä Israel, sä kiroo hänet!

LEVI

Kuin meidät kiroisit, et siunannut;
heimosta hänet kiroten pois työnnä
kuin paise ruumiista pois poltetaan!

JAKOB

(Josefille, verkkaan kohottaa kätensä)
Pois työnsit veljes – synnin suuren teit!
Voi! Vihan, sodan vastaas nostatat,
se syvään iskee sinuun nuoliansa.
(kohottaa silmänsä korkeuteen)
Vaan katso, katso! Viel' on kaares vahva
ja Israelin avun vielä löydät.

(Hetken äänettömyys)

LEVI

(purevasti)
Tuo onko kirousta ja rangaistusta?

JAKOB

(laskee kätensä Josefin päälle)
Kuin kiroaisin, minkä henki siunaa.

Hän siunauksesta vihannoi kuin puu,
mi lähteen luona kasvaa mehumarjoin.
Mi satakerroin hälle heelmän antaa,
suo päivä lämpöään, kuin virkistystä,
luoksensa laumoin kiiruhtavat kansat,
kumartaa maahan asti hälle veljet.

VELJET

*(väistyvät loukattuina, vieläpä Judakin;
Levi sekä Simeon nauravat)*

JOSEF

*(on ottanut vastaan isän siunauksen ja suudelman, hypähtää
innostuneesti ylös)*

Niin tapahtuu. Myös mulle tänään Herra
tuon kaiken unessani ilmi näytti.
Ja niinkuin nyt on siunannut mua isä,
niin vuosittain mua siten siunaa maa.
– Kuin sinä Herran kanssa kamppailit,
maan kanssa minä kerran kamppailen:
mä siltä rinnan kynnän raudoin auki
ja poikasensa vehnän niitan maahan,
lyhteiksi sidon, riihessä sen puin,
maan uumeniin sen sitten jälleen peitän.
Se sieltä nousee jälkeen kuuden kuun,
ja taisteluni taas sen kanssa käyn,
mut voitettuna siunaa mua se viimein –
Kuin sulle Herra antoi kaiken maan,
se kerran kaikkineen myös kuuluu mulle!

VELJET

(kohottavat äänekkään vastalauseensa)

LEVI

Et koskaan maata saa! Se meidän on!
Se laidunmaa on meidän karjojemme.
Me emme koskaan penkomaan käy maata
ja ensi vuoden leipää vartomaan.

VELJET

(lähenevät uhkaavina Josefia)
Maa meidän on! Et koskaan sitä saa!

YHDEKSÄS KOHTAUS

*Edelliset ja Dina, Josefin ikäinen neito. Hänellä on kädessään erivärisiä
kirjavia lankoja. Melu taukoo äkkiä.*

DINA

(arasti katsellen ympärilleen)
Mä kuulin – – –

JAKOB

(ihmetellen)

Dina?

SIMEON

Mitä sinä täällä?

DINA

Luo isän aioin --

SIMEON

Aina isän luo!

DINA

Mä tahdoin -- sit' en sanoa nyt saata.

JAKOB

No!

DINA

Mitkä langat mekkoon valitaan?

(katsoo Josefiin)

JAKOB

Pois mene, lapsi!

SIMEON

Korjaa luusi telttaan!

KYMMENES KOHTAUS

Samat, paitsi Dina. Melu alkaa entistä uhkaavammin.

DAN

(Jakobille)

Ken mekon saa?

JAKOB

Ken ansaitsee!

LEVI

Ken ansaitsee sen? Tuoko raukka, joka
kuin kana kysii maata?

JOSEF

Halveksikaa

vain mua, kun miellyttää mua puhdas maa,
ei läävän lanta, joka höyryllään
pimittää itse päivän!

SIMEON

(ivallisesti, pitää hänen edessään mekkonsa lievettä)

Haista!

NAFTALI

Hyi!

JOSEF

(yhtä ylpeästi)

Tuoll' yli vuorten, Abrahamin maassa,
Uurissa halveksitaan paimenia,
jotk' asustavat metsässä kuin karja
ja luolain pimennossa nukkuvat.
On isän telta mielestään kuin linna
ja raaka liha heille herkkupala;
saadakse kerran syödä hernerokkaa
he myyvät esikoisenoikeutensa.

(Veljien kesken hälinää)

NAFTALI

Hän pilkkaa paimenia!

LEVI

*(astuu juhlallisesti Josefin luo, kohottaa uhkaavasti sauvansa
ja pamauttaa sen maahan aivan hänen edessään)*

Tuoss' on merkki
maan herran; juuri paimensauva!
Sä sitä koita kantaa kunnialla!

JOSEF

(väistää)

En koskaan huoli siitä. Sauvas pois!
(työntää sauvan luotaan, niin että se kaatuu maahan)

VELJET

Voi! Voi! Voi! Voi!

LEVI

Siinä näät nyt, isä!

JAKOB

(lyö kätensä silmilleen)

Oi isä Abraham ja isä Isaak!

DAN

Hän pilkkaa heimoamme, isiämme,
kaikkea, mik' on aina ollut pyhä,
lain kautta ainaiseksi vahvistettu!

LEVI

(hitaasti ja juhlallisesti)

Tää vaatii sovitusta, taikka taivaantuli
hävittää kaikki meidät karjoinemme.

DAN

(painolla)

Hän heimollemme on nyt vieras, kuollut,
ja perintönsä joutuu yhteiseksi.

LEVI

Kuin oksa kuiva pois hän hakataan!

SIMEON

Pois häädetään kuin koira saastainen!

VELJET

(lähestyvät Josefia uhaten sauvoillaan)

JOSEF

Mua vastaan sauvanne vain nostakaa,
siunausta silti ette riistä multa!
Ja tietäkää se: kerran koittaa päivä,
kun teitä halveksitaan, mut ei mua –
ja niinkuin te nyt mua nöyryytätte,
niin syvään kerran kumarratte mulle.
Jalkani silloin niskallenne lasken
ja koston suloisuuden täyden määrän
mä tahdon juoda pohjasakkaan saakka.

LEVI

Niin, päivä koittaa, mutta ensin yö –

JOSEF

Tuo päivä koittaa, mulle ilmoitettu,
sen puolenpäivän aikaan tänään näin –

LEVI

Sen ennusti kai sulle korppikotka?

NAFTALI

Sen sulle kangasteli lannan höyry.

JOSEF

(innoitettuna)

Tuon unen antanut on mulle taivas,
niin portit auki näki Israel.
– Mä vehnävainiolla lepäilin
ummessa silmät, silloin näin mä unta,
kuin yhdessä me korjasimme viljaa –

LEVI

(nauraen)

Me emme koskaan korjaamaan käy viljaa!

JOSEF

(jatkaa)

Vaan kuulkaa: jalalliseni nyt nous
ja seisoj siinä; – jalalliset teidän,
ne kaikki sille kumarsivat maahan!

LEVI

Valhettelet!

(Veljien kesken meteliä)

JUDA

Mä sulle kumartaisin?

VELJET

Haa! Kuulkaa tuota!

JOSEF

Niin, te kaikki! Kaikki!
Sä myös, jok' öljynoksan heitit pois!

JAKOB

Oi mitä puhut, poika! Mitä haastat!

JUDA

(Jakobille)

Mit' arvelet: hän onko kuninkaamme?

LEVI

On unes valhetta, ei Jumalasta!
Sun valhekielees käärme pistäköön!

VELJET

*(kirouksensa merkiksi kohottavat vuorotellen sauvansa,
ravistelevat niitä ja laskevat ne jälleen maahan)*

DAN

Lastes kirous päälles langetkoon!

SIMEON

Pois sulta suu ja tukka mädätköön!

NAFTALI

Oot kerran mustempi kuin musta korppi,
jok' ensin oli muna valkoinen!

SEBULON

Sun kätes turvotkoot kuin olkilyhteet!

GAD

Luut sulta katketkoot kuin oljenkorret!

ASSER

Sun kynnykselles nouskoon rikkaruoho!

ISASKAR

Ja tyhmyys sumentakoon sulta pään!

NAFTALI

Sä rauhaa vailla kierrät maailmalla!
Sun muistos kaikkiin tuuliin haihtukoon,
ja syöpäläiset raiskatkoot sun työs!

DAN

Ja mitä kylvät – muut sen niittävät!

SIMEON

Ruumiisi häijyt paiseet runnelkoot!

LEVI

Sydämes nälkään, janoon nääntyköön!
Sun kostonjuomas olkoon rupavesi –
nimes hukkukoon kuin jäljet hiekkaan!

*(Ruben kääntyy kauhistuneena pois ja pakenee syrjään,
Juda peittää päänsä. Benjamin etsii turvaa Jakobin mekon
alta; Jakob seisoo levitetyin käsin ikäänkuin tahtoen torjua
kiroukset. Josef seisoo uljaana ja ravistaa kiroukset päältään.)*

JAKOB

(itkee)

Saatatte harmaan pääni suoraan hautaan,
valittain täytyy lähteä mun täältä.

LEVI

Voi häntä, jok' on moisen pojan isä!

DAN

Hän sukupuustaan punoi meille ruoskan!

JUDA

(ankarana ja käskevästi)

Isäämme omaa miksi ahdistatte?
Lempeä Levi! Tunnollinen Dan!
– Hän tietää, kuinka rankaisee ja siunaa,
te saatte vaieta. – Nyt poistukaa!

(Kaikki veljet lähtevät)

JUDA

(poistuessaan hiljaa isälleen)

Mut, isä, unen tuon mä muistan aina;
se pahaa vaikuttaa –

JAKOB
Voi mua! Voi!

(Juda lähtee)

YHDESTOISTA KOHTAUS
Jakob, Josef, Benjamin.

JOSEF
(seisoo öljypuun luona, on peittänyt päänsä vaatteellaan)

JAKOB
(istuu hänen viereensä penkille)
Miss' olet, Rahel? Oi, miss' olet, Rahel?
Niin kurjat oomme –

BENJAMIN
(nykäisee häntä, kuiskaa)
Isä, minä pelkään!

JAKOB
(hätkähtäen)
Niin, niin, – levolle lähtekäämme!
(Josefille)
Sä seuraa meitä!

JOSEF
Anna minun olla.

JAKOB
No hyvä, jää, mut tiedä olla hiljaa!
Noin ällös katso, muuten perii hukka.
Tuon sulle tänne peiton lämmittävän.
Siis lähtekäämme, Benjamin!

BENJAMIN
En lähde.

JAKOB
No mitä nyt?

JOSEF
Sä mene, mene vain,
ja heitä minut yksin!

BENJAMIN
En voi mennä.
Mun salli jäädä!

(Jakob lähtee)

KAHDESTOISTA KOHTAUS

Josef, Benjamin.

JOSEF
Mene syömään, poika.

BENJAMIN
Jo kylliksi söin mä vehnän tähkäpäitä.

JOSEF
Ne ei oo kypsyneet!

BENJAMIN
Vaan makeat!

JOSEF
Ne vielä kelpaa heillekin, mä luulen.

BENJAMIN
Mä uskon sinuun, Josef.

KOLMASTOISTA KOHTAUS

Edelliset. Jakob.

JAKOB
(tuo peitteen)
Täss' on peitto

JOSEF
Oi, kuin oot hyvä.

JAKOB
Nuku nyt.

JOSEF
En voi.

JAKOB
(tahtoo irroittaa Josefin kädet öljyvuusta, jonka ympärille hän on ne kietonut ja koettaa houkutella hänet nukkumaan)
Syvällä kuopassaan on silmät sulla!
Kireellä suones on kuin valjashihnat!
Hyv' yötä – huomenna mä torun heitä,
niin kaikki päättyy hyvin.

BENJAMIN

(on levittänyt maahan vuotia ja niiden yli peitteen)

Nuku tässä!

JOSEF

(istuu vuoteelle, Benjamin peittelee häntä)

JAKOB

(Benjaminille)

Niin, peitä hänet hyvin! Sillä lailla!

(suutelee molempia ja menee nukkumaan)

NELJÄSTOISTA KOHTAUS

Josef, Benjamin.

BENJAMIN

(paneutuu Josefin viereen)

Näin nukumme kuin linnut vierekkäin.

Niit' oli kuusi; nyt on viisi vain,
sen yhden ovat korpit nielaisseet,
pesästä löysin paljaat höyhenet,
saat yhden tästä!

*(pistää höyhenen hänen mekkoonsa. Josef ei vastaa.
Benjamin puhuu hiljemmin)*

Nukutko? – Niin, nuku?

*(laskeutuu maata Josefin viereen, syleilee häntä ja
nukkuu. Äänettömyys. Tulee täysi pimeä. Kuu nousee
sekä valaisee molempia nukkuvia.)*

JOSEF

(nousee. Puoleksi istuen nojaa käsiinsä)

Ääneti aukeaa jo portti kuun!
Keveesti leijailee sen utuvälke!
Kenenkä käsi avaa sen? Ken saapuu?

*(Rahelin haamu ilmestyy pitkissä liinavaatteissa, puolikuu
pääläella, lähestyy Josefia)*

JOSEF

(hiljaa)

Oi uni kaunis! – Sinä oot se, äiti!
Oot ihanampi kuin mä luulinkaan,
kuun loiston lailla vaippas kimmeltää,
sun kulmillasi kiiltää sirppi kuun!
Oi tule, äiti!

*(On levittänyt kätensä ja aikoo nousta. Mutta äkkiä pimenee.
Sitten välkkyä jälleen heikko valo, jolloin Jakob näyttäytyy
punaisessa puvussa, rinnallaan aurinko. Häntä seuraavat
veljien ilmestykset, kullakin tähti pääläella. Josefin lähelle
muodostavat veljet puolikehän, heidän edessään Jakob ja*

Rahel.)

JOSEF

(hiljaa Rahelille)

Sinä et oo yksin.

Tuoss' on isä myös! – Kuin päivä ylväs –
punaiseen pukuun yhtyy valkoparta.
Kuin aamun taivas aurinkoa kannat,
oi ihme kallis!

(huomaa veljet)

Saapui veljetkin,
kaikilla päänsä päällä välkkää tähti!
Siis rakastatte mua!
*(Ilmestykset – veljet, isä ja äiti – kumartavat kaikki kolme
kertaa syvään Josefille.)*

JOSEF

*(tahtoo hyökätä ylös ja tempaa tahtomattaan
Benjaminin mukanaan)*

BENJAMIN

Oi katso! Katso!

Tuoss' isä on ja äiti! Sekä veljet!
Niin syvään kumartavat kaikki sulle!

JOSEF

Oi vaiti! Hiljaa!

*(Huudon johdosta katoavat ilmestykset ja tulee pilkkopimeä.
Hetken päästä tavallinen kuutamo.)*

BENJAMIN

(tahtoo jälleen panna maata)

JOSEF

(hypähtää ylös ja seisoo haltioissaan kädet levällään)

BENJAMIN

(hypähtää samoin ylös ja huutaa ääneen)

Minä näin ne myös!

VIIDESTOISTA KOHTAUS

*Esille rientävät Jakob ja veljet teltoistaan kaikkialta; Juda ja Naftali,
Sitten Dan ja Sebulon, sitten Levi sekä Simeon. Ruben tulee
viimeisenä – Gad, Asser ja Isaskar eivät lainkaan saavu. Kaikki
puolipukeissa, useilla soihdut kädessä.*

JAKOB

Mi täällä on? Ken huusi? – Sinä, Josef?
Sua mikä vaivaa, poika?

BENJAMIN
Minä huusin.

JAKOB
Miks' seisot vaiti, kädet levällään?

JUDA
Taas rauhaa häiritsetkö?

BENJAMIN
Minä huusin.

NAFTALI
(uteliaana)
Mi hätänä?

DAN
Miks' olet herättänyt?

BENJAMIN
Te olittehan täällä, kaikki! Kaikki!
Ja isä, äiti myös!

DAN
Hän hourii varmaan!

(kaikki kääntyvät kysyvästi Josefiin)

JOSEF
(vielä haltioituneena)
Piirissä kaikki seisotte te tässä,
pään päällä kantoi aurinkoa isä
ja äiti kuuta, tähtiä te toiset
ja kolme kertaa kumarsitte mulle –

VELJET
(huudahtavat)
Ooh!

JUDA
Tuo on liikaa!

DAN
Myöskin isä, niinkö?

BENJAMIN
(näyttää)
Niin, kaikki, kaikki, syvään maahan asti.

LEVI
(purskahtaa raivoisaan nauruun)

Hahaha!

BENJAMIN

Sä naurat? Vaikka itse vaivuit maahan.

JAKOB

(seisoo kauhun vallassa)

Voi poika, poika! Onnettomuus suuri
nyt kohtaa kotoamme, heimoamme,
Kuu, aurinko ja tähdet lankee alas.
Näit kaksi unta, toteen kohta käy –

BENJAMIN

(Josefille)

Kun kunniassas oot, mua muista, veli!

LEVI

Vie, Sebulon, tuo poika tuosta pois!

(Sebulon saattaa Benjaminin pois)

SIMEON

Käy kohta toteen kyllä, vuota vain!

JAKOB

Valittuansa Herra varjelee!

DAN

Ken päivän työssä on, ei unta nää.
Hän työhön käyköön heti huomiselta!

JAKOB

Hän viel ei vihitty oo paimeneksi.

LEVI

Huomenna siis hän siksi vihitään.

RUBEN

(tulee kiireesti)

Mik' on?

NAFTALI

Nyt tehdään Josefista paimen.

RUBEN

Voi häntä raukkaa!

LEVI

Nyt se päätettiin,
huomenna paimennamme Sikemissä.

JOSEF

Voi, isä, Sikemissä – —
(horjuu, isä tukee häntä ja saattaa hänet penkille öljyvuon alle)

RUBEN

(Judalle)
Kuin? Siellä, missä Simeon voitti kansat?

JAKOB

On siellä, kuulin, villipetoja!

LEVI

Me oomme kaikki siellä silloin koolla.
– Käykäämme vihdoinkin nyt nukkumaan!

JOSEF

(nousee)
Uneni johtakoon, mä seuraan heitä.

(Veljet poistuvat vuorotellen. Simeon naurahtaa mennessään)

JAKOB

(hiljaa Judalle)
Oot sotilas; suojele häntä, Juda!

JUDA

(katsoo isäänsä ja lähtee vastaamatta)

JAKOB

Silmällä myös sä, Ruben, pidä häntä!

RUBEN

Sen lupaan!

JAKOB

Hyvä! Lähtekäämme mekin!

(Ruben menee; Jakob seuraa häntä mutta palaa takaisin)

JAKOB

(Josefille, joka istuu paikallaan, pää käsiin kätkettynä)
Oi poikani! Oi poika kuutamoni!
Sua Herra suojelkoon, en itse voi!
Sun unes suuri multa voimat mursi.
(laskee siunaten kätensä hänen päälleen)

JOSEF

Levolle lähde, isä, kokoo voimas
kohtaamaan, mitä huomispäivä tuo –
Vaan kaikki päättyy hyvin.

JAKOB

Juuri niin.

(suutelee häntä ja poistuu, vaan palaa kerran vielä)
Kuin pitkää matkaa varten hyvästelen.
Ja kuitenkin vain lähdet paimeneen;
tuo huomisilta sinut jälleen mulle.
(suutelee häntä ja lähtee)

KUUDESTOISTA KOHTAUS

Josefyksin.

JOSEF

Noin lähdet, isä – laskee myöskin kuu,
sen kanssa katoaa myös äiti armas
niin vitkalleen, niin vasten tahtoaan –
Noin täytyy mun myös aamun tullen mennä.
Kuu laskee, mutta nousee uudelleen –
Niin mulla myös on – uneni.

ESIRIPPU

TOINEN NÄYTÖS

ENSIMMÄINEN KOHTAUS

*Ruohoinen paikka, jota vasemmalla ympäröi tiheä pensasaita ja oikealla rajoittaa
jyrkkä rotko; taustalla tummia kallioita köynnöskasvien kiertäminä.
Rotkon toisella puolen samanlaisia kallioita, taampana perällä erämaa.
Aikainen aamu, aurinko valaisee ruohikon sekä kalliot.*

JOSEF

*(yksinään, paimenpuvussa, kädessään pitkä sauva,
varustettuna pukinsarvella, olallaan viitta)*
Mä saavun katsomaan sua, kauhunpaikka,
sua, musta, uhmaileva vuorensinä;
sua ympäröipi nuori vihannuus,
jonk' oksat auringossa kiemurtaa
(ottaa kiehkuran käteensä)
kuin kiiltää kaste piikeilläsi noilla
vihreän-punan-kullan kipenöissä!
Mik' uhkais mua? – Kaikk' on valoisaa.
Myös kuilu tuo? – Ei, tuo vain yksinään
ammottaa myrkkyyhöyryin vastahani
ja reunakivet irvistää kuin hampaat.

Sielt' inha löyhkä nousee –
(*parahtaa*)

Hämähäkki!

On huono enne! Pakenisinko? – En!
Myös tuolla ryömii madot myrkylliset?
(*peräytyy kauhulla rotkon reunalta*)
Ne olkoot. Päivä paistaa – niit' en pelkää!
On kauneudessa aamuaika parhain –
Niin vieno ei oo illan viileyskään –
kedolla loistonsa on korkeimmillaan,
ja tuskan jälkeen voin nyt oikein hyvin.
Tuo kuilu vain se kammontunteen toi.
Nyt veljet vaiti on, kun isä käski.
Ne leppyivät, kun läksin paimeneen.
Minulta pelko painuu kuilun yöhön,
aurinko usvat häätää nauraen,
mun niillä ympäröi kuin kultapilven.
Vain tääll' on kylmä.–
(*näyttää rintaansa*)
Päivä, paista tänne!

TOINEN KOHTAUS

Josef, Gad tulee vastakkaiselta sivulta.

GAD

Paisteessa tuolla lämmittelee hän.
Sinulle kuuma tulee muutenkin!

JOSEF

Mit' etsit, Gad?

GAD

Sen kohta kyllä näät.
(*poistuu ilkeästi nauraen*)

KOLMAS KOHTAUS

Josef jälleen yksin.

JOSEF

Niin, tulee kuuma, – sydän, tunnet sen.
Vähäiset pensaat antaa heikon varjon.
Vienosti lohdutti mua viilee kuu,
aurinko kuuma katsoo uhkaavasti,
mut unessani kumartui se mulle.

NELJÄS KOHTAUS

Josef. Ruben tulee samoin vastakkaiselta taholta. Hän on kiihoittunut ja levoton, samalla kuitenkin ystävällinen sekä koettaa säilyttää tasapainonsa.

RUBEN

Oi rakas, pikku veikko, rakas veikko!
(syleilee Josefia)
Ah, ollos oikein ystävällinen;
sen ehkä estää voi, käy hyvin kaikki –

JOSEF

Mik' on? Mink' estää voi?

RUBEN

Vaiti! Vaiti!
Sen tiedät, tottele! Ja anteeks' anna!
(poistuu nopeasti)

VIIDES KOHTAUS

Josefyksin, katsoo hänen jälkeensä, lähestyy sitten kuilua.

JOSEF

Mit' uhkaat? Miks' on kitas auki?
Kuin syvä kuilus on?
(ottaa pienen kiven, heittää sen rotkoon ja kuuntelee,
kuinka kivi putos kolahdellen alas.
Ei pohjaa kuulu!

KUUDES KOHTAUS

Veljet tulevat, Juda toisten työntämänä, sitten Levi, Simeon, Ruben, Dan ja Naftali; nuoremmat pysyttelevät taaempänä, kiihoittuneina, ikäänkuin jotain odottaen.

JUDA

(Josefille)
Jo täällä, paimenmekossas? – Se hyvä.

LEVI

(keskeyttäen Judan)
Niin, tässä vartioitse rotkon luona!

NAFTALI

(ivallisesti)
Hän sitä tutkii jo – niin, tutki vain!

SIMEON

Sua autamme.

ISASKAR

Mun pitäis? – Ei, oon vaiti!

LEVI

(Josefille)

Lampaistas varmaan kolme hukkaat jälleen.

RUBEN

(Leville hiljaa, arasti)

Sä itsehän –

LEVI

(hiljaa Rubenille)

Oo vaiti! Sua ei koske!

JOSEF

(aikoo mennä)

LEVI

Mihinkä nyt?

JOSEF

Lampaita katsomaan!

DAN

Hän menköön vain. Sill'aikaa neuvotellaan.

(Josef menee)

SEITSEMÄS KOHTAUS

RUBEN

Et, Levi, oikein tee, kun häntä syytät,
vaikk' olet itse lampaat piilottanut!

LEVI

Hän tuottaa vahinkoa ylimalkaan,
mut täytyy saada syy, niin että isä paremmin uskois.

SEBULON

Tyhjää löpötystä!

Se onhan päätetty.

NAFTALI

(levottomana)

Siis lähtekäämme.

RUBEN

Viel atrialla punnitkaamme tarkoin –

DAN

Miks' silloin vasta? Päättäkäämme heti.

SIMEON

Niin tehkäämme se heti, juuri tässä!
(tekee kuvaavan liikkeen)

JOTKUT VELJISTÄ

*(aikovat levottomina lähteä, palaavat takaisin ja
hiipivät lopulta hiljaa pois.)*

JUDA

(Leville)
Niin emme, Levi, sitä päättäneet.
Petosta miksi? En oo tiennyt, että
sä itse lampaat olet piilottanut.

SIMEON

Oon yhtä mieltä – tehdään heti loppu.

LEVI

Niin tietysti – vaan kuinka meidän käy?
Siis sallikaa mun tehdä viisaammin.

JUDA

Mua yhä vähemmän se miellyttää,
mit' yöllä päätettiin.

LEVI

Enemmän mielees
on hälle kumartaa? Siis petä meidät!

JUDA

(vihastuen)
Mua uhkaat, lurjus? Matelija kurja!
Vihani leijonan, oi, että pitää
saalista ajaa takaa koiran kanssa?
On mulla valta vääntää niskat siltä,
ken mua vastaan kapinoi!

LEVI

(purevasti)
Niin, oothan
sä suuri, sotilas, siis eellä astu,
nujerra hän, ken meidät nujertaa!

(Juda lähtee)

KAHDEKSAS KOHTAUS

Naftali, Sebulon sekä nuoremmat veljet tulevat.

NAFTALI

(kiihoittuneena, pelokkaasti)
Suuttuiko Juda? – Hän ei tahdo?

DAN

(vihaisesti)
Tahtoo,
hän vain ei tahdo, mikä oikein on.
Nyt neuvotellaan –

SIMEON

Yhä neuvotella!
Se pian tehty on – ja sitten tuonne –
(näyttää kuilua)
Äijästä vastaan mä –

LEVI

Hän vastaa meille.
Saa Juda ottaa päälleen kaiken syyn.

SIMEON

(murisee jotain närkästyneenä)

ASSER

Sydäntä etoo mulla, sääret horjuu,
tahtoisin voimaa saada syömisestä.

SEBULON

Hän lampaineen ei saavu niinkään kohta.
Miks' oottaisimme? Käymme syömään ensin!

GAD

Myös aamurukouksen mä ensin luen.

DAN

(Asserille, joka aikoo hiljaa pujahtaa pois)
Pois älä luiki, Asser!

LEVI

(veljille)
Näin on tuuma:
(Naftalille)
Syödessä alat häntä ärsyttää,
hän suuttuu, kuuluu huuto: ”Juda, lyö!
Oot johtajamme!”

NAFTALI

Vaan –

LEVI

Me häneen kiinni,
ja tuonne kuiluun!

SEBULON
Mua niin peloittaa –
Miss' onkaan Ruben?

NAFTALI
Josp' ois kaikki ohi!

(molemmat poistuvat)

ISASKAR
Hän saapuu!
(jää seisomaan kasvoillaan leveä nauru)

LEVI
Nyt on Juda poissa.
(Asser ja Gad aikovat lähteä)
Mihinkä menet, Asser?

ASSER
Noudan Judan.

SIMEON
(hiljaa Leville)
Tehkäämme heti koko temppu kahden.

LEVI
Ei!

DAN
Tuoss' on uneksija!

LEVI
Lähtekäämme!

(kaikki, paitsi Isaskar, poistuvat)

YHDEKSÄS KOHTAUS

ISASKAR
(huutaen Josefille vastaan; sitten poistuu)
Taas, Josef, jotain unta meistä nää!

JOSEF
(yksin mietteissään)
Ne mitä keskenänsä kuiskailevat?
Ja heti poistuvat, kun minä saavun?
Dan miksi pilkkas: ”Tuoss' on uneksija!”
Mit' ilkkui Isaskar mun unistani?
– Ei mulle muuta jää kuin unten näyt!

Mä läksin, minne en oo tahtonut,
oon tehnyt, mitä en oo toivonut,
ja unelmissa vain on omaa elämääni.
(lähestyy rotkoa ja peräytyy jälleen kauhistuen)
Mua jälleen säikytät, sä hauta musta?
Jos veljet sittenkin käy minuun kiinni,
ken minut pelastaa? – Ei muu kuin – kuolo.
Siis kuolo viime ystäväksi jää,
kun jättää kaikki muu.

KYMMENES KOHTAUS

Dina ilmestyy pensaikosta kantaen pientä myttyä. Hän on juhlapuvussa, mutta ilman koruja. Päällimmäinen hame on kiireessä sitaistu niin, että helmat ovat käännetyt sisäänpäin. Hän jää pensastoon ja huutaa hiljaa.

DINA

Josef, Josef!

JOSEF

(tuntematta häntä)
Suloinen ääni, onko tää vain unta?

DINA

(astuu esiin)
Oi, älä pelkää, se oon minä.

JOSEF

Dina!

DINA

Mä veljiäsi piilen pensaikossa.

JOSEF

Sua eivät nähneet laitumeltaan siis?

DINA

Mä rotkoin kautta hyppelin kuin kärppä,
ne täynn' on kukkasia, samoin sydän
sanoja lemmen – arvaa niistä kaunein?
(innoissaan, antaa ylös käärityn pukunsa juhlallisesti pudota)
Täydessä valossa sun nähdä saan,
sun päälles siunaus vuotakoon kuin päivä,
mi tähtineen on kumartanut sua!

JOSEF

Kuin pääsit tänne kautta kauhujen,
ärjyvän leijonain ja vihollisten,
tuon kuuman erämaan?

DINA

Mun isä lähettää,
hän käski siunaten sua tervehtää.

JOSEF

Mun isä raukkani, hän kuinka voi?

DINA

Teltasta talliin, ryytimaahan kulkee
hän valittain: Voi Josef, mitä teinkään?"
Häll' anteeks' anna; hän ei muuta voinut.
Ei voinut suojella sua luonaankaan.

JOSEF

Voi isä parka!

DINA

Kuule edelleen:

Hän vei mun hiljan huoneeseen ja haastoi:
"Nään, Dina, ett' oot häneen mieltynyt,
katseensa eessä muotos vaalenee,
kun leipää tarjoat, vapisee sun kätes,
sä häntä vältät, niinkuin päivää varjo,
mi joka pensaan taakse piiloutuu,
siis riennä, saata hälle tämä mekko" –

JOSEF

Oi, kuinka kaunis!

DINA

Sitten jatkoi hän:

"Mukana vie myös kaikki syvä murhe,
mi tämän harmaan pään on taivuttanut" –
Kun silloin edessään mä polvistuin –
(vaipuu Josefin eteen maahan)

JOSEF

Mit' teet sä? Uljas Dina, nouse ylös!

DINA

Mun anna olla! – Sitten koskettaa
hän päätäni ja lausuu: "Ota siunaus
ja vie se hälle, jota rakastamme".

JOSEF

Oi isä rakas!

DINA

Suutele nyt päätä.

Siunauksen kaiken kädestään näin saat,
kuin öljyvuusta taitat marjaoksan.

JOSEF

(ottaa Dinan pään käsiinsä ja suutelee sitä)

Sun pääsi päältä otan siunauksen
kuin nardustuoksen kulta-astiasta
ja pyhä voima huumaa sydämeni
niin astiasta kuin sen sisällöstä.

DINA

Niin riensi vastaan sulle sielu tää,
se että isänkin toi mukanaan.

JOSEF

Mua aina vältit, Dina. –

DINA

(juhlallisesti)

Kuule vielä,
lähettää isä sulle ennustuksen:
”Sun jalkoihin joukot lankeaa,
sua kansat palvelee, – oot herra heille –
ja veljes saapuu rukoilemaan sua.”

JOSEF

Minua pelottaa –

DINA

Viel enemmän hän lupas:
”Se olkoon siunattu, ken siunaa sua,
ijäksi kirottu, ken kiros sinut!”

JOSEF

Kirousta ei! Jo uupuu sydämeni.

DINA

Oo vahva vain, sua vartoo suuret työt,
ja suuret kauhut seuraa niiden myötä;
tapahtuu tänään, mit' ei koskaan ennen –
Tää mekko on sun kunniasi merkki:
(käärii auki mekon)
Sininen taivas siin' on tähtinensä,
se ylles ota, taivaanhallitsija!

JOSEF

*(pudottaa harmaan paimennuttunsa ja
paneekin mekon ylleen)*
Oi, mikä riemu! Mua hävettää –

DINA

(oikoo laskoksia)
Kuin kaunis oot! Äl' oo niin totinen,
vaan sulla silmäis loistaa niinkuin tähdet!

JOSEF

(huokaa riemun ja tuskan vaiheilla)

Unista, enteistä on ilma raskas,
sen painon alla nauru tukahtuu.

DINA

Sun tähtes itseni oon kaunistanut,
tänäänhän alkaa suuri tehtäväsi:
täst'alkain taivaan tähtien oot paimen!
(näyttää tähtiä hänen mekossaan, sitten äkkiä iloisesti)
Kas, kuin oon koreuteni piiloittanut:
*(Päästää pukunsa reunat alas ja paljastaa
kullallakirjaillun kallisarvoisen puvun)*
Näin ei mua muut kuin sinä nähdä saa!

JOSEF

Oi Dina!

DINA

Katso mua, – sun luokses saavuin
sull' ilmoittamaan suuren salaisuuden:
Sua rakastavat myöskin palkkapiiat!

JOSEF

Rakkauden kaipuusta mä menehdyn –
On mahdotonta? Veljet vihaa mua!

DINA

Ah, palkkapiikojas et itse tunne!
Et, uneksija, lie kai huomannut:
sua ihailevat Israelin vaimot.
Kun ohi kuljet kutojattarien,
vaikk'et sä silmäystäsi heihin luo,
sinusta haastelevat päivän pitkän:
Me näimme hiljaisen tuon nuorukaisen,
jok' on kuin päivänsäde vainiolla,
– On meille tunnetut nuo jumalunes,
kun tähdet, lyhteet kumarteli sulle: –
Lyhteitä sitoo vielä jokainen,
saa vehnä voiton, silloin sinä myös.
Voitolle sinä lainaat lempeyden,
naislempeys ohjatkoon sun elämäsi,
– sua silloin palvelevat tähdet myös.

JOSEF

Nainenko voittoon vie?

DINA

Niin, lempeydellä.
Mut eelleen kuule, sulle kalleuden
lähettää palkkapiikas – kalleimman
min nainen antaa taitaa, suudelman,
näät suudelmassa henkäisemme sielun.

JOSEF

Oi Dina! Rakkaus! Dina, itse hellyys.

DINA

Täss' on mun suuni, sitä suudelleet
sua varten ovat Israelin vaimot,
siin' yhtyy kaikkein kukkain suloisuus.

JOSEF

(suutelee Dinaa ja purskahtaa äkkiä itkuun)

DINA

Miks' itket noin?

JOSEF

Rakkautta siinä saan,
mit' en sit' etsinyt; vaan mistä etsin,
ei sitä ollut –

DINA

Sitä ei voi ottaa
mielensä mukaan; ainoastaan antaa.

JOSEF

Rakkautta annoin, itse vihaa sain.

DINA

Kun viha suuri, suuri on rakkauskin –
Ei rakkaus mitään vaadi, antaa vain,
se vihan sovittaa, se vaikka ois'
kuin vuori korkea, kuin kuilu syvä,
auringon loistolla se peittää vuoren
ja täyttää kuilun.

JOSEF

Kuilust' älä puhu,
vaan itsestä, ihmeistä rakkauden! –
Ojensit mulle huuliltasi noilta
Edenin lähteen sulo virvokkeen,
jot' on mun sydämeni ikävöinyt –
(tarttuu hänen käsiinsä ja vaipuu hänen eteensä polvilleen)

DINA

Jos tietäisit, mä mistä voiman sain
sua suutelemaan? – Ah, mua kauhistaa
vain lausua tuo sana hirmuinen.

JOSEF

Mua peloitat –

DINA

Kun vaimot Israelin
tahtoivat tuoda sulle siunauksensa
he peljästyivät: ”Ken sen uskaltaa?”
Mä itse silloin siihen tarjouduin,
näät minä nuorin oonhan tähtösistä:
se vasta silloin hehkuu kirkkaimmin,
kun kuolonyöhön painuu ikuiseen –
Mä yksin siunauksen voin sille viedä,
ken tuonen oma on –

JOSEF

Siit' ällös puhu!

DINA

Ei elämää oo ilman kuolemaa!
Ei myöskään rakkautta, min sulle annan.

JOSEF

Sä – kuolla? – Ooh, ken riistäis sinut multa?
Sua suojelen!

DINA

Näin haastoi tyttäret:
”Rakasta häntä niinkuin kuolemassa,
kun itses annat, onnen hurmiossa
hän kohoo korkeuteen kuin myrskynpyörre
– ken lempii niin, hän kuuluu kuolemalle.”

JOSEF

Oi Dina, uhrias en ottaa saata,
sua lemmin joka hetki enemmän!

DINA

Mua koska lemmit, sanoa sen saatan
tuon sanan ankaran ja kammottavan,
mut lempivälle se on korrenkevyt
ja hymyten sen kuulee kuoloonkäypä.

JOSEF

Mun pitää kuolla, sanot?

DINA

Tänään vielä,
nyt aamulla ja tunnilla nyt tällä,
sen veljet ovat päättäneet –

JOSEF

Myös Juda?

DINA

Myös hän.

JOSEF
Ja Ruben myös?

DINA
He kaikki, kaikki.

JOSEF
Ah, ei, ei kuolla! Oi, nyt juuri ei,
kun ajatukset niinkuin nuoret kotkat
pesästä kirkuin pyrkii korkeuteen.

DINA
Pesästä lemmen lentää korkeammalle!
Et lemmi vielä kyllin.

JOSEF
Rakas, rakkain!
Kuin kuivat oksat nopeaan syttyneet
tunteeni roihuavat hehkussaan,
mut murhe painaa palon liekit maahan!

DINA
Oi varro hetki, soristaun sua varten
hunnulla tällä, katso! Onko kaunis?
(ottaa rinnoiltaan pitkän hunnun ja kietoutuu siihen)

JOSEF
Taivaisen kaunis!
(levittää paimenviittansa maahan)

DINA
(astuu viitalle)
Näin sun omas oon,
mua suutele!

JOSEF
(suutelee häntä)
Oi unelma! Oi autuus!
Kun suuni painan punahuulilles,
suloinen uni sulkee multa luomet:
mä kuulen, kuinka kirkkain pisaroin
kesäinen sade soittaa kellojaan,
kiihkeemmin tuoksuu joka lehti, yrtti.

DINA
Oi puhu vielä, eelleen unelmoi!

JOSEF
Ah, aistimme ovat liian heikot
tuntemaan tuoksuja, mi täyttää ilman:
jokainen korsi, kasvi, pensas, puu
kalliina sielunansa kätkee tuoksun

sisimpään varovasti suljettuna,
niin jättitammii kuin myös kurjin taimi.
Pienimmält' yrtiltä ei puutu sielu,
myös Judall' on se, kai myös Simeonilla –
(*Vaipuu ajatuksiinsa*)

DINA

Vaan voimakkaimmin, suloisimmin tuoksuu
nuo valkokukat vaatimattomat,
joill' on niin lyhyt kukoistuksen aika.
Myös minä tuollainen oon valkokukka,
sull' annan kaikkeni mä kerrassaan,
sieluni kunnes on jo tuoksuton.
Mua rakastatko sittenkin?

JOSEF

Sä kysyt?

Mink' aika puuttuu, korvaa meille hehku:
Nopeasti kevät kerkes jälkeen yön
ja kaikki kukkaummut auki löi,
aamulla kaikki oli loistossaan
ja täydeks' ennenkuin viel ehti kuu,
jo kaikki kypsyneenä heilimöi.

(*Kaukaa kuuluu torventörähdys*)

DINA

Kuuletko äänen räikeän?

JOSEF

Jo nyt!

Toisille vuodet pitkät suotu on
kasvattaa lempeänsä täysin määrin.
On meillä ainoastaan pieni hetki
– välillä äännähdyksen viime rastaan
ja aamuvirkun kiurun ensilaulun.

(*Torvenhuuto kaikuu toisen kerran*)

JOSEF

Taas uudelleen tuo ääni julma!

DINA

Voi!

Kuin tyhjentäisin sydämeni täyden?
Voi pilvi purkautua salamoihin
ja tuuli myrskyyn; lemmell' on vain sanat
ja suukot, kyyneleet – nää ota vielä:
(*Ottaa poveltaan hedelmiä*)
nää heelmät, kasvattamat taivaan kasteen
ja kuun ja auringon ja vuoriston,
keralla toisten vuorten hedelmän

ne kätkin povelleni, ota ne,
sun sielus vihannoikoon lailla puun,
mi kuihtumatta kukkii uudelleen,
kun sitä juottaa – sydämeni lähde!
Oi, ota joutuin! Siunaus mun on tää:
Kuin ruusut Hebronin sun poskes olkoon
ja silmät – niinkuin lähteen luona kukka!

(Torven ääni kolmannen kerran, aivan lähellä)

JOSEF

(hypähtää ylös, ottaa torvensa ja aikoo puhaltaa vastauksen)
Lähellä ovat, vastata mun täytyy.

DINA

Mun salli vielä silmänräpäys vain,
viel' yksi katse, yksi suudelma – !

JOSEF

Ei, kuolla ei, vaan elää tulee sun!
Ennenkuin huomaavat, voit pakoon päästä.

DINA

En pelkää mitään, kun oon onnellinen!
Sua vain mä pelkäsin.

JOSEF

Pois pakoon! Pois!

DINA

He käsin raaoin käyvät sinuun kiinni –

JOSEF

Mieluummin juoksen silloin rotkoon tuonne –

DINA

(kumeasti)
He eivät päästä sua –

JOSEF

Ooh, mitä silloin?

DINA

Suo silloin rakkaus sulle viime keinon.
Tää veitsi – mulle kallis – ota sinä!
Lempeä arvokkaampi lemmenpantti –
näin sulle itses annan takaisin.

JOSEF

Myös minuun heijastaa sun rintas hehku,
mun kuolla pitäis, sinä yksin jäät?
Sua uhkaa vaarat –

DINA

Kohtalo mua suojaa.

Sellaiseen seutuun lähden, kätkeydyn,
mist' ihmiset, ei eläimet mua löydä.
Sun kätes vain sai kosketella mua!
Ei kenkään katseellaan saa saastuttaa,
mit' ovat kerran nähneet sinun silmäs.
Aurinko vain voi nähdä minut siellä
tuo kultainen, mi sulle kumartui!

JOSEF

Sä ylväs, ainoa!

DINA

Niin jyrkän vuoren,
etteivät vuohetkaan voi päästä sinne,
mä nousen harjanteelle, sinne jään,
mä kunnes luokse pääsen päiväkuulan.
Se tyttärensä lähettää mun luo,
päivällä helteen, yöllä viileyden,
sinervän saderyöpyn, harmaan myrskyn,
tomuksi hajoittavat ruumiin tään,
keveät hiutaleet vie ilman tuulet!
Vedeksi muuttuu, mikä vettä on.
Ja mikä maata, palaa jälleen maahan.
– Luut peittää hiekka sekä ruohot maan –
ja henki nousee ylös korkeuteen.
(Torvi lähellä ja ääniä)
Nyt vastaa torvellas, mä lähden pois,
ja olen kuoloon valmis.

JOSEF

(polvistuu Dinan eteen)

Pyhä! Pyhä!

Tultani, tuuli vahva, kiihoitat!
Ken meidät voittais, kun me rakastamme?
Nyt tulkoon, mitä tulee, olen vahva!
(Puhaltaa torveensa)

YHDESTOISTA KOHTAUS

ÄÄNIÄ NÄYTTÄMÖN TAKANA

Hän täällä on jo! Täällä! Kuuletteko?

DINA

Sä lähdet kuolemaan, ma samoin teen.
Mut ethän kuole, tulee viestintuojat
ja jalkais alle siipens' asettavat;
(on polvistunut ja pitää viitan levällään koskettaen kirjavaa mekkoa)

tään puvun levittävät pääsi päälle,
pois kantavat sun maahan auringon! –
(Suutelee Josefia ja lähtee)

ÄÄNIÄ

Hän eikö vastaa? – Ah, hän ei oo yksin!
Aah, katsokaa, ken siellä luonaan on?

DINA

(palaa takaisin)
Viel' yksi silmäys, vielä viimeinen,
mukana vien sen tummaan Tuonenmaahan!

JOSEF

Pois! Joutuin!

(Dina poistuu.
(Naftali ja Gad tulevat)

NAFTALI

(vielä näyttämön takana)
Miss' on paimen?
(Tulee esille ja jää hämmästyneenä seisomaan)

JOSEF

(on kääntynyt heihin selin, niin etteivät voi nähdä hänen kasvojaan,
pitää yhä käsiään Dinaan päin ojennettuna levällään)

ÄÄNIÄ

(näyttämön takana)
Ken se läksi?
Hoi, kiinni ottakaa!

NAFTALI

(viittaa veljiään vaikenemaan ja puhuu hiljaa, ihmeissään,
tuntematta Josefia kirjavassa mekossa)

Ken tuolla on?
Sh! Hiljaa! Hän on mahtavia maan!

(Molemmat peräytyvät ja poistuvat hiljaa)

ÄÄNIÄ

Se on kai ismaeliitti? Minä näin
kameelilauman käyvän erämaasta.

NAFTALI

(kuiskaten)
Katsokaa, kuinka uljaalta hän näyttää,
on yllään mekko tähdin kirjaeltu!

GAD

Kätensä rukoukseen on kohonneet!

ASSER

Kameelikarja kuuluu myös kai hälle.

USEIMMAT VELJISTÄ

Tervehtikäämme häntä kunnioittain,
päällemme ettei hyökkää sotilaansa!

SEBULON

Oon lampaistani aivan huoleton,
ne ovat kauempana.

ISASKAR

Josefin lampaat ottaa!

VELJET

(nauravat)

Ottakoon.

TOISET VELJET

Mut tuota aatelkaa! Me polvistumme!

VELJET

(tulevat esiin pensaikosta ja heittäytyvät polvilleen)

Oi valtias! Sua, suuri, tervehdimme!

Köyhiä paimenia meitä säästä!

Laihoja lampaitamme ällös riistä!

JOSEF

(kääntyy)

Te miksi pelkätte noin, rakkaat veljet?

Se minä olen, Josef! –

VELJET

*(nousevat äkkiä hämmentyneinä ja häpeissään;
lähestyvät uhkaavina Josefia)*

LEVI

(raivoissaan)

Haa, se kurja!

SIMEON

(kiljaisten syöksyy Josefin päälle, mutta toiset pidättävät häntä)

Mä hänet siihen paikkaan – – –

DAN

Kirottu!

JUDA

Oi, häpeätä! –

SIMEON

(raivoissaan Gadille, joka hämmennyksissään on yhä polvillaan)

Mitä siinä ryömit?

NAFTALI

Hän pilkkaa meitä!

ISASKAR

Kas, kuin kaunis mekko!

DAN

Pois riekaleet!

NAFTALI

Ne rikki repikää!

JOSEF

Näillehän riekaleille polvistuitte.

JUDA

*(toisten ahdistuksessa Josefia on pysynyt syrjässä,
kiukkuisesti, hiljaa)*

Hän meitä pilkkaa, meille ilkkuu vielä!

LEVI

(ensimmäisenä tullen entiselleen)

Sua narri, pilkallamme polvistuimme,
ja hän sen rääsyinensä todeks' ottaa!

DAN

Tuon mistä lienee varastanut?

*(Tempaavat Josefilta kirjaillun mekon ja tarkastelevat
sitä pilkallisesti ja kateudella)*

JOSEF

Vaiti!

Sen isä mulle antoi.

JUDA

Kuulkaa! Isä!

SIMEON

Hän vielä lurjukselle lahjat antaa!

DAN

Uhallä meidän.

NAFTALI

Antaa kipurahaa.

SIMEON

(aikoo jälleen hyökätä Josefin päälle, mutta Levi pidättää häntä)

LEVI
Siis korkea ne saakin!

JOSEF
Olen tänään
vihitty paimeneksi.

DAN
Vihittykö?

NAFTALI
(pilkallisesti)
Ja tuo on paimenmekkos?

LEVI
Sanokaa,
Ken meist' on saanut mekon samanlaisen
isältä lahjaks' ? Ehkä sinä, Juda?

JUDA
(kääntyy pois päin, ilmeisesti loukkaantuneena)

NAFTALI
Kuin unensa on kirjava myös mekko!

ISASKAR
Me oomme tähdet, eessään kumarruimme.

VELJET
(toinen toisensa jälkeen, huutaen)
Me lyömme hänet maahan!

LEVI
Malttakaa!

JOSEF
Veljeni, voi! Mä teitä rakastan!

LEVI
(nauraa katkerasti)

JOSEF
(hyökkää äkkiä rotkon luo)

VELJET
(päästävät huudon ja pidättävät hänet)
Hän pyrkii pakoon! – Rotkoon! – Estäkää!

LEVI
Te asettukaa tielle, ettei pääse!
(Josefille ivallisesti)

Siivosti, pääset sinne aikanasi.

DAN

Hän tahtois välttää meidän tuomiota!

SIMEON

Verensä vaadin!

LEVI

Malta, sen sä saat.

Mut ota hiljalleen, vain pisaroittain!

JOSEF

Te minut murhaatte? Oi, veljet! Veljet!

LEVI

Ei kiirettä! Niin tarkan tiedon tahdot?

Isälle kantelemaan kohta riennät?

(Nauraa. Naftali ja Gad yhtyvät)

JOSEF

Olitte mulle leppyneet, mä luulin,

aamulla kuljitte niin allapäin –

Teit' eikö isä ollut nuhdellut?

DAN

Me allapäin?

LEVI

Nuhdellut isä meitä?

JOSEF

(liikutettuna ja katuen)

Mä tuskass' eilen teidät kirosin –

LEVI

Se kirous meni tyhjiin.

JOSEF

Anteeks anon! *(Kumartaa)*

LEVI

Se on nyt hiukan myöhään. –

NAFTALI

(painaa Josefin päätä)

Syvempään!

JOSEF

(karaten pystyyn)

Te mitä teette? Kuinka halpamaista! –

Häväistä itseäni en silti anna!

VELJET

(nauravat vuoroin)

NAFTALI

Ei hallitsija salli! –

JOSEF

Olen syytön!

Te näätte, olin polvillani,
syvälle tomuun olen nöyrytnyt,
teit eikö pakoittaa voi rakkauteni?

SEBULON

Hän meitä pakoittaa!

GAD

(ivalla)

Rakkauteen käskee!

JOSEF

Sain rakkautta ja nyt oon vahva,
nyt myös voin anteeks antaa kiroomatta.
Rakkauden virtaa ken voi vastustaa?
(Taivuttaa vielä kerran polvensa)

DAN

Hän mitä rakkaudesta horisee?

SEBULON

Rakkauttaan tyrkyttää, – mut tääl' on viha!

SIMEON

(hiljaa kysyen Naftalilta)

Ken mekon hälle toi? Ken läksi täältä?

NAFTALI

Jos sanoista ei viha ilmi käy,
on tässä teko!
(Kohottaa kätensä Josefia kohti)

JOSEF

(tempaa Dinan tikarin ja paljastaa sen)
Tässä teko myös!

NAFTALI

(väistyy takaisin, samoin nuoremmat veljet)
Kas! Häll' on veitsi! Hän on asestettu!

JOSEF

Te ette suoneet hypätä mun rotkoon,
on tässä toinen turva!

(näyttää tikaria)

Tää voi tappaa!
Rinnasta säde kulkee toisen rintaan!

SIMEON

(itseksseen)

Se mun on veitsi? – Dinalle sen annoin?

DAN

Hän mitä aikoo?

NAFTALI

Käydä meidän kimppuun –

ISASKAR

Hän tähtää itseään.

JUDA

*(on hiipinyt takaa Josefin luo, tarttuu häneen ja
lyö veitsen hänen kädestään)*

Ei enää ketään,

Nyt oot mun vallassani!

JOSEF

(huutaa epätoivoissaan)

Voi mua! Voi!

Hukassa olen!

*(Koettaa tehdä lopun itsestään; hyökkää rotkoon päin, koettaa
repäistä veitsen veljiltä, hyökkää Simeonin kimppuun, kaikkialla
pidättävät veljet häntä)*

SIMEON

*(on ottanut pudonneen veitsen, tarkastelee sitä, tuntee
sen omakseen ja hyökkää Josefin päälle)*

JOSEF

(hypäten syrjään)

Sun silmäs pistää! Minust' ahmii verta!

SIMEON

(naurahtaen)

Rinnasta säde kulkee toisen rintaan!

VELJET

(heittäytyvät väliin)

DAN

Hänt' estäkää!

LEVI

Pitäkää kiinni Simeon!

SIMEON

(hurjasti)

Pois! Kuuletteko? Antakaa mun olla!
Mä tapan sen, ken aikoo estää mua! –

LEVI

(tarttuu häneen)

Seis, hurja!

SIMEON

Tahdon nähdä verta, verta!

LEVI

Sä saat, ja usko, kun sen sanoo Levi,
saat enemmän kuin konsaan aavistitkaan.
Vietämme tänään paimenvihkiäiset
omalla tavallamme!

SIMEON

(tyyntyen)

Olkoon niin!

LEVI

Mun anna toimia, niin käy kuin toivot:
se ateria meille kyllä kelpaa –
viiniä vatsaan ajaa yhteen painoon?
Mä aion juoda oikein kylläkseni –
kielellä maistella ja särpää –
ja veri kiertelempi kaikkiin suoniin
ja huuhtoo katkeruuden kaiken pois,
mi vuotten mittaan sinne patoutui.

SIMEON

(nauraa)

Hehhee!

NAFTALI

Niin, Levi ymmärtää!

LEVI

Hän pannaan köysiin!

(Veljet ryhtyvät siihen mutta vitkastellen)

Ja sitten tutkitaan ja tuomitaan!

SIMEON

On mulla ensimmäisnä suurin oikeus –
Mult' otti Dinan!

LEVI

Otti muilta myös?

VELJET

Niin, multa. Niin. – Ja multa!

LEVI

Siinä näätte!

GAD

Isämme rakkauden hän meiltä vei.

SEBULON

Ei tyydy siihen, vaatii meidän myös.

DAN

Hän saa, mitä ansaitsee.

LEVI

Ja mikä oikeus
on jokaisen ja isän mielen mukaan.
On oikeus vanhimmalla lyödä ensin,
vaan Ruben poiss' on, – eikä isäkään
hänt' asettanut ensimmäiseks' itse.
Siis vanhin olkoon Juda, leijonamme!

SIMEON

Mä vanhemp' oon!

LEVI

Vaan hän on sotilas.

VELJET

Niin, olkoon Juda!

SIMEON

(täynnä kiukkua väistyy pois)

LEVI

Veli Simeon, jää!

Sä kohta myös saat oman tehtäväs.
– Oot ensimmäinen meidän veljein kesken;
kun sota käydään, astuu eellä Juda –
teurasta meille uhrilammas, varo,
niin että veri vuotaa laillisesti
ja käskyn täytämme.

(Simeon lähtee)

KAHDESTOISTA KOHTAUS

Samat paitsi Simeon.

NAFTALI

Nyt saamme siis

me aimo juhlan kaksinkertaisen!

LEVI

(veljille, jotka pitelevät Josefia, mutta eivät vielä ole sitoneet häntä)
Miksi ette sido häntä?

GAD

Niin, jos hän? --

LEVI

Hän seisoo, niinkuin näätte, rauhallisna --

ASSER

Miss' ovat köydet?

GAD

Sido sinä, Juda!

JUDA

Te pelkurit! Mun täytyis kaikki tehdä?
(auttaa sitomaan Josefia)

JOSEF

Kas, sinä Juda, sitomaan mua saavut?
He häpeevät; ei nuori jalopeura!
Ei yksin shakalit oo inhoittavat,
myös jalopeurat!

(Josef sidotaan. Juda väistyy pois)

LEVI

Hauku, hauku, koira!

Kun et voi purra!

(vihaisesti Judalle)

Minne menet, Juda?

Nyt tee sun tehtäväsi!

JUDA

(mennessään)

Pois!

LEVI

(rientää hänen jälkeensä)

Jää tänne!

JUDA

(työntää hänet luotaan)

Pois tieltä!

(menee)

KOLMASTOISTA KOHTAUS

Samat, paitsi Juda, Simeon.

LEVI

(Gadille)

Pidä huolta, minne menee!

SIMEON

(tulee kantaen peitettyä vatia)

No onko paisti valmis?

SIMEON

On.

ASSER

Nyt syömään!

SIMEON

Miss' on se mekko?

LEVI

Mitä sillä teet?

SIMEON

(nauraen)

Värjätä koreemmaksi; parhaan värin

siit' antajat on unhoittaneet pois,

– helakan punan.

VELJET

Ha ha ha!

SIMEON

(menee mekon luo, joka riippuu pensaassa ja sivelee sen verellä)

JOSEF

(huudahtaa)

Voi, mitä teet? Voi julmaa! Isän lahja!

LEVI

(Simeonille)

On tyhjää pilaa, parempaan se kelpaa.

SIMEON

Mit' tarkoitat?

LEVI

Isälle mekko viekää

ja sanokaa: ”Tää on kai poikas mekko? –

Se löytyi laitumelta.” Uskoo, että

hän joutui pedon kynsiin.

SIMEON

Oiva neuvo!
Sen saa hän palkinnoksi siunauksestaan.

JOSEF
Niin raateletko sydäntään, sä peto?
Siis murhaa minut, mutta isää säästä.
Tuo mekko tuonne rotkoon heittäkää,
niin hälle toivo jää, mä että elän.

LEVI
Ei yhtään toivon, elon kipinää!
Hän nähköön kerran, minne unes vievät!
Ei kenkään sitten usko unelmiin.

JOSEF
Kuitenkin täyttyy, mitä uni tiesi!

LEVI
Köysissä, maassa maaten toivot? – Haa!

JOSEF
Voit köyttää ruumiin, vaan et toivoani.

LEVI
Ja mihin toivot vielä?

JOSEF
Henkeheni,
jok' osa Luojan suurta unta on.

LEVI
Sä yksin, pöyhkö, uneksivas luulet?
Mull' uni suurempi on, se toteen käy.
Näin unta, katso,
(kohottaa kätensä)
olin suuri pappi,
eteeni kaikki kansat polvistui
ja minä silloin heitä siunasin verelläni.

SIMEON
(kohottaa samoin kätensä)
Mutta minä uneksin
ja lampaan teurastin –
(Josefille antaen kätensä vaipua)
Se olit sinä!

DAN
En juuri unta nää, mut tällä kertaa
uneksin, että olin jättiläinen
ja vuoren paiskasın mä maata kohti,
maa että musertui – vaan vuori ei!
(Josefille)

Muserru sinäkin, niin lakkaa unes!

NAFTALI

Hän aina meitä vaivas hoputtain:
Ei muistaa itseään, ei levähtää!
On rauha nyt – Näin unta, että
kahdesti juoksimme maailman päähän
ja jäimme sinne, johtaja kun saapui –

GAD

(kohottaen kätensä)
Unissa kukin suur' on – mielestään:
hän meille pienille on kumartanut.
Mut itse kumartaja kaatui.
(Laskien kätensä Josefiin päin)
Sinä.

ASSER

(samoin kätensä kohottaen ja laskien)
Suur' oli nälänhätä tullut maahan
kahdesti kärsimme jo hätää suurta –

NAFTALI

(keskeyttäen hänet Sebulonille)
Ja sinä?

SEBULON

(vastahakoisesti)
Rauhatonna – valvoin yön –

NAFTALI

(Isaskarille)
Et unta varmaan sinä nähnyt.

ISASKAR

Kyllä!
En kertoa vain tohdi.

LEVI

Anna tulla!

ISASKAR

Mun unessani oli Josefilla
valkoiset vaatteet; antoi suuta meille
ja anteeks antoi, mutta kovin itki –

LEVI

(kääntyy pois päin)
Sä lörpötät!
(Josefille)
Me näämme unta myös,
mut emme huuda niistä.

JOSEF

(naurahtaa)

Unet teidän
vain akanoita on minun vehnästäni.

LEVI

Verellä tukkikaa tuon herjan suu!

SIMEON

Sä viivyttelit? Kilpailletko kanssaan?
Kiviä heittelet vain tyhjään tuuleen.

LEVI

(molemmille veljille)

Ja Juda noutakaa ja uhrimalja!

(Yksi heistä menee)

SIMEON

(näyttäen peitettyä vatia)

Tuo tuoss' on yhtä hyvä.

LEVI

Ei, ei tuo,
sekoittaa yhteen ei saa kahta verta.

SIMEON

Molemmat yhtäläiset syntipukit.

VELJET

Niin, kuin myös hän on yksi syntipukki!

DAN

Siis hänen päälleen synnit heittäkäämme.
Omaisensa kanssa sovittaa myös meidän!
(Pudistelee vaatteensa Josefin ylle, toiset tekevät samoin.)

SIMEON

Mun synneistäni saa hän kantamista!

LEVI

Piiloitin itse lampaat; syyn sait sinä.
Se kannaa myös!

JOSEF

(huudahtaen)

Sä lampaat piiloitit!

LEVI

Miksi ihmettelet sitä! Kärsi vain!

USEIMMAT VELJET
Synneistä meidän myös!

ISASKAR
Myös muista mua!

LEVI
Siis veitsi tänne!

SIMEON
Tässä – Dinan veitsi!

LEVI
Se onko terävä?

SIMEON
On riittävästi!
(Ottaa vadin ja asettaa sen sekä veitsen Josefin viereen.)

JOSEF
(huutaa äkillisen tuskan vallassa)
Voi! Rakkaat veljet, älkää tehkö sitä!
Isäämme muistakaa!

SIMEON
(nauraen)
Niin, juuri siksi!

JOSEF
Tuo kauhun astia, sit' en voi nähdä!

SIMEON
Siis sulje silmäs!

JOSEF
Ota pois tuo veitsi!

SIMEON
Kuin? Se onhan lahjoitettu sua varten!

(Ruben saapuu)

JOSEF
(huutaa)
Oi Juda, joudu!

LEVI
(pilkaten)
Joudu nopeemmin!

JOSEF
Avuksi, Ruben, rakas Ruben! Auta!

RUBEN

(alkaa ääneen itkeä ja poistuu)

JOSEF

Voi mua!

(taukoo äkkiä)

Te julmurit, ei tuskanhuudot
voi teitä hellyttää – vaan ette voita!
Ei Juda saavu!

LEVI

(näyttää pensaikoon)

Kuinka? Hän on tuolla!

JOSEF

Tapahtuu niin kuin minä toivoin!

LEVI

Kuinka?

JOSEF

Rakkaampi Juda on myös murhaajana
kuin inha Simeon.

SIMEON

(Leville)

Päästä! Päästä mua!

JOSEF

Et sinä pääse. Kaiken kirouksen
vain Juda saa! Ei Levi sulle suo
mun verestäni yhtä pisaraa.
Mut veri Dinan kuuluu yksin mulle!

SIMEON

Pisara pieni vain! Uhalla kaiken!
Ees okapiikillä mä pistän häntä!
*(Työntää Levin syrjään, ottaa okaisen oksan ja irroittaa
siitä yhden piikin.)*
Pois, muuten multa henki salpautuu
ja halkee kita –
(Työntää Levin pois.)

LEVI

Veli, veli, voi!

SIMEON

(polvistuu Josefîn luo ja pistää häntä okaalla)
Vain pisara! Haa! – Nyt helpottaa!

JOSEF

Nyt olen voittanut!

LEVI

(kauhulla Simeonille)

Mitä teet sä, Simeon!

SIMEON

Sain pisaran, vain yhden ainoan!

DAN

Pisara, taikka astiallinen

Lain edessä yhtä on. – Nyt kirous kaikki

sun päälles lankee –

LEVI

Täytä työsi siis!

SIMEON

(Otaa maasta veitsen ja valmistautuu.)

NELJÄSTOISTA KOHTAUS

Samat. Juda ja Gad tulevat.

JOSEF

(Judalle)

Nyt, Juda, jalopeura, pistä vain!

Tuon päälle lankee synti, sä oot puhdas!

Mä, vastustajas, makaan köytettynä.

Sotilas, sankari, käy pyöveliksi!

LEVI

(vihan ja epätoivon vallassa)

Hän yhä haukkuu! Tukkikaa sen suu!

(repäisee puvustaan riekaleen ja tukkii Josefin suun)

Nyt, Juda, uhraamaan!

JUDA

Oon sotilas!

Kuin sanoo poika!

LEVI

Hän sua opettaa!

SIMEON

Siis uhraa Simeon!

(kohottaa veitsensä)

JUDA

(tarttuu hänen käteensä)

Ei, ei uhraa hän!

LEVI
(voimatonna uhaten)
Et itse tee ja estä myöskin toiset.

JUDA
Se on mun tahtoni!

VIIDESTOISTA KOHTAUS

Samat. Ruben tulee.

RUBEN
(rukoillen)
Oi, rakkaat veljet!
Te älkää turhaan vuodattako verta,
vaan heittäkäämme hänet tuonne rotkoon.
Puhtaina kätemme näin säilyy silloin!
Veljemme on hän, samaa lihaa, verta!

ASSER
(änkyttäen)
Niin, – aivan niin!

SEBULON
Niin, veljemme hän on.

ISASKAR
On, totisesti –

JUDA
Totta puhuu Ruben.

ISASKAR
Hän vanhin on.

SIMEON
(raivossaan Judalle)
Pois sinä!

JUDA
Uskallappas!

LEVI
Käytätkö väkivaltaa? Etkö kuule,
ne kaikki vaatii, hänen tulee kuolla?

USEAT VELJET
Niin, hänen tulee kuolla.

JUDA

Eivät kaikki!

RUBEN

Heittäkää rotkoon, siellä pysyy hän.

SEBULON

Hänestä pääsemme näin rikoksetta.

LEVI

(kiukkuisesti)

No olkoon sitten!

VELJET

(ilolla hengähtäen)

Tuonne rotkoon, rotkoon!

RUBEN

(seisoo syrjässä, huutaa Josefille)

Hyvästi, Josef! – Miksi vaikenet?

ISASKAR

Tukittu suu on.

LEVI

Suunsa avatkaa!

Ei ketään voi nyt enää vahingoittaa.

Mä tahdon kuulla tuskanhuutojansa.

RUBEN

Ooh, en voi!

(poistuu äkkiä)

KUUDESTOISTA KOHTAUS

Samat, paitsi Ruben.

LEVI

Haa, raukka pakenee!

JOSEF

(tyytyneellä äänellä)

Ahmaise, kauhunkuilu, minut suuhus,
mi täynn' on matoja ja liejun löyhkää,
kivisin hampain, iske minuun kiinni,
ja kolkkoon henkäyksekseesi kääri minut.
Ikuinen yös on mulle mieluisampi
kuin päivä, joka kylmää sieluani –
Ruumiini saat, mut ei voi kuolla henki!
Auringon lähettiläät sinne saapuu,
jalkaini alle auttavat siivet.
Kanss' auringon mä sieltä jälleen nousen.

SIMEON

(toisten veljien kanssa hinaten Josefin rotkoon)
Noin, alas! Aivan alas!

LEVI

(Simeonille ivallisesti)
Vuota vielä!
Hän onhan veljemme –

SIMEON

(ihmetellen)
Mit' aiot tehdä?

LEVI

On rotko kivinen ja pohja kova,
Mä hänen alleen peiton levitän.
(kokoo sylin täyden orjantappuroita)
Siipiä auringon kun ei oo mulla,
ne jotta jalkoihinsa levittäisin,
niin annan hälle sylin ohdakkeita.

JOSEF

(parkaisee)
Ooh! Ooh!

LEVI

(nauraa)
Vihdoinkin kuulen hältä huudon.

SIMEON

Oi, viisas Levi!

LEVI

Siis en aivan turhaan
avannut hältä suuta.

JUDA

(moittien)
Levi! Levi!

SIMEON

(työntää Josefin alas)
Nyt aika on sun vihdoin alas mennä!

LEVI

(ivallisen ystävällisesti)
Mit' tahdot, Juda?

JUDA

Peto!

LEVI
Sinä – lammas!

NAFTALI
Nyt, Luojan kiitos, siit' on päästy!

USEIMMAT VELJET
Uh!

JOSEFIN ÄÄNI ROTKOSTA
Mä haudastani kerran ylös nousen
ja kuu ja päivä kumartavat mulle.

(Hetken äänettämyys, hiljaisuus)

SEITSEMÄSTOISTA KOHTAUS

Samat. Ruben tulee juosten.

RUBEN
Hoi, veljet, kuulkaa – Ismaeliitit saapuu,
ne Gileadist' aikoo Egyptiin! –
On niillä porsamia, myrhaa, muuta.

NAFTALI
Menkäämme katsomaan.

RUBEN
(katsoo ympärilleen)
Vaan miss' on poika?

JUDA
Rotkossa tuolla, hengissä on vielä.

RUBEN
Luojaalle kiitos! Mutta kuulkaa, veljet,
me millä ostaisimme tavaroita?
Niist' antakaamme heille poika tuo,
kätemme verell' ei oo saastutettu,
ja meill' on omaisuus.

DAN
Sep' oisi oivaa!
Näin samall' ajamme myös erämaahan
sen syntipukin.

VELJET
Hyvä! Teemme niin!

ESIRIPPU

KOLMAS NÄYTÖS

Egypti – Thebe

Hallitsijan palatsin sisempi piha, missä pidetään suuria kokouksia. Seinän vierustalla korkeampi parveke, sekä sen yllä katos auringon suojana. Parvekkeen molemmin puolin ovet, jotka vievät hallitsijan sisempiin suojiin eli ”Pelonkartanoon”. Parvekkeella on kaksi valtaistuinta ja parvekkeen reunus on peitetty kallisarvoisilla matoilla ja patjoilla. Parvekkeen alla molempien ovien välissä on kolmas valtaistuin korkeammalla portaalla. Vastakkaisella sivulla korkeiden patsaiden välistä näkyy linnan ulkopiha, mihin kansa tavallisesti kokoontuu. – Koko sisäpihaa ympäröivät patsasrivit.

Piha on täynnä väkeä: virkailijoita, pappeja, ylimyksiä sekä eri kansojen lähettiläitä.

Elonkorjuujuhla: jaellaan lahjoja sekä kestitään kansaa.

ENSIMMÄINEN KOHTAUS

Josef, Asnath, Efraim, Manasse, yliopappi Potifar, ylimyksiä, kansaa.

JOSEF

(noin 30-vuotias, seisoo parvekkeella, hänellä on kullallakirjailtu valkoinen silkkipuku sekä kultakoristeita.

Parvekkeen reunustalla on kallisarvoisia aitioita lahjoineen, kuten kultaisia rannerenkaita, sormuksia ja muita kalleuksia.)

ASNATH

(samoin kallisarvoisessa puvussa. Hän on noin 25-vuotias.)

EFRAIM JA MANASSE

(heidän lapsensa, 8 ja 9 vuotiaat, seisovat äidin vieressä.)

KANSA

(kaikki kumartavat Josefille)

Oi terve sulle! Terve! Terve!

ASNATH

(kumartaa Josefille)

Mun herrani ja ystäväni, terve!

JOSEF

(ojentaa hänelle kätensä istuttaa hänet viereensä.)

YLIMYKSET

(kumartavat vielä kerran Josefille)

Oi terve sulle, suuri Nofer, terve!

YLIPAPPI

Sua taivas ravitsee ja syli maan,
Mil siunaa, Ammon antaa aurinkonsa. -
Sä kutsuit meidät tänne elojuhlaan,
sun kunniakses oomme täällä kaikki.

ENSIMMÄINEN YLIMYS

Oot sinä herra kaiken mustan maan
niin Ylä- kuin myös Ala-Egyptissä!

TOINEN

Maan neljän portin korkein valtias!

KOLMAS

Sun kädessä on kaikki miekat, ruoskat!

ENSIMMÄINEN KANSASTA

Sä Nilin avaat, sekä suljet Nilin!

KANSA

Niin! Niin!

TOINEN

Sä elon kylvät, sekä korjaat elon!

KANSA

Niin! Niin!

KOLMAS

Sä janon sammutat ja poistat nälän!

KANSA

Niin! Niin!

JOSEF

(nousee valtaistuimeltaan)

KANSA

Ylistys, siunaus sulle, päivänpoika!

JOSEF

Se oli unta, yhä unta on –
(levittää kätensä)
Niinkuin te sanotte, mä olen Nofer,
oon Horin, Sethin yksi jälkeläinen.
Ulottuu alueeni Tamahusta pois
kauas ruskeen Amun tuolle puolen,
välille laihan Kuschin, Nahasun.
Ja aurinko ja kuu ja kaikki tähdet,
ne saapuvat ja kumartavat mulle.

Kullassa kilpailen mä päivän kanssa,
loistoni eessä kalpeneepi kuu,
pois pakenee ja sammuu, kun mä saavun.
Kun nostan käteni, niin paistaa päivä
liepeistä valkoisista vaatteitteni;
Aurinko asustaa mun otsallani;
niin kimmeltelee siinä kiiltokivet:
luon ylös silmäni, – ja loistaa tähdet
katseeni hehkuvasta hyvyydestä –
ne yhä on vain unta – –
mut uni viimeöinen oli raskas:
On kaikki saavutettu? On jo syksy –
Vaan satohoni oonko tyytyväinen?

YLIPAPPI

Saat olla, sillä oothan itse rauha.
On työsi kaunis, vahva vartijamme,
sun suojassas ei itke vaimot, lapset,
ei sota kyntäjää vie auraltaan,
ja kaikkialla kansat nauttii rauhaa
ja veron suorittavat Faraolle:
– Hän eläköön! – Näin kunnia on sun!

KANSA

Niin, terve sulle! Kunnia on sun!

JOSEF

Rintaani liika voima paisuttaa,
se on kuin pilvi taaja ukkossäällä.
Se uhkaa sateella ja salamoilla,
vaan purjehtien lempeästi ohi
vain juottaa Nilin, juottaa mustan maan,
maa musta kasvattaapi kultalyhteen.
Se minä oon – varistan jyvät teille.

KANSA

Oikeella kädelläsä annat vehnän
ja vasemmalla avaat Nilin auki.
Isämme, anna meille leipää, leipää!

JOSEF

– Niin, voiman antanut on mulle leipä,
on sirppi mulle vahvempi kuin miekka
ja hiki arvokkaampi verta on;
Niin lyhteelleni kumartavat miekat,
sen eessä kumartuu myös lyhteet muut.
Niin onko?

KANSA

On! Oi, kunnia on sun!

JOSEF

Mut kunnia ei poista kysymystä:
Mit' oli, mikä oli? – Mitä tulee`?

ENSIMMÄINEN YLIMYS

Se oli maine, joka sinut nosti,
kun Farao – hän aina eläköön –
sinusta leivän herran teki maalle,
kun viisain kaikista sä yksin olet.
Sun henkes näki vuodet eteenpäin:
maa ensin antoi viljaa yllinkyllin.

TOINEN

Mut tuli kuivuus – saapui maahan nälkä.
Sä yksin tiesit unet selvittää:
Nilistä seitsemän nous ylös lehmää
lihavan komeaa, vaan sitten nousi
taas toiset seitsemän, ne oli laihat
ja nielivät nuo lehmät lihavat.

KOLMAS

Seitsemän tähkää täyttä kantoi korsi,
mut uudet korret nielaisivat nuo,
ne oli tyhjät, tuulen kuihduttamat.

YLIPAPPI

”Seitsemän”, sanoit, ”saapuu viljavuotta,
senjälkeen nälkävuotta seitsemän,
ne syövät suuhunsa nuo viljavuodet.
– Valitkaa itsellenne viisas mies,
jok' ylen runsaan sadon aikaan ottaa
kaikesta viljast' osan viidennen,
niin että leipää on, kun tulee kuivuus.”
Sä leivän herraks' itse ylennettiin:
Kun siis nyt nälkä saapui muihin maihin,
ol' Egyptissä leipää yltäkyllin.

JOSEF

Niin, aivan niin!

KANSA

Ylistys, kiitos sulle!

ELONHALTIJA

Syksyisin sulloimme vilja-aitat
ain' orsikattoon asti täpötäyteen.
”Syksyllä syö! Takaisin talvell' anna!”

ENSIMMÄINEN YLIMYS

Kun kansa nälissään nyt huusi leipää,
niin neuvoi Farao – hän eläköön –
sun luokses: ”Tehkää, niinkuin käskee hän!”

KANSA

Oi Noferimme, anna meille leipää!

TOINEN YLIMYS

Ja kaikki kansat saapuu Egyptiin
ja huutaa kaikki maat: Oi, anna leipää!
Oi, anna leipää, Nofer, sääli meitä!
Meit' ajaa nälkä, jano sinun luo!

JOSEF

Mä teille leipää suon, te mitä mulle?

JOUKKO

Meilt' ota kaikki, anna leipää vain!

JOSEF

Mit' oisi teillä, kulutitte kaiken?
Mun lyhteeni on täynnä tähtäpäitä.
Mut teidän rapisee kuin kuiva ruoko.

KANSA

Saat vielä rahaa, tuossa hopeavitjat.
Lyijystä, kuparista – astioita,
mult' ota villanuttu, multa silkkiliina!

JOSEF

Aarteita täynnä hohtaa holvit mulla,
pelkästä kullasta on siellä seinät,
ja laki yllä loistaa hopeainen,
permannot kajahtelee kuparista,
valettu lyijystä on joka kynnys.
Mit' teen mä koruillanne, hopeillanne?
Hieltä haisee villanuttu tuo?
Teill' eikö arvokkaampaa kotonanne?
On näitä kukkuroillaan mulla suojat
ja kellarit ja aitat täpötäynnä!

KANSA

Meilt' ota vaimot, lapset, karjat, kaikki!
Tee meidät orjiksies, jos annat leipää!

JOSEF

(palvelijoilleen)
Jokainen leipää saakoon pöydältäni!

KANSA

Oi terve, Nofer! Satakerran sulle
Osiris, Isis kaiken korvatkoon!
Sua Nili ruokkikoon ja heimoasi,
sua rakastakoon vanhempas ja veljes!

JOSEF

(naurahtaa katkerasti)

ASNATH

(hiljaa)

Sä naurat, Nofer?

JOSEF

(ojentaa antimilla täytetyn astian hänelle sekä Efraimille ja Manasselle)

Tuoss' antakaa nuo ylhäisille maan!

YLIMYKSET

Oi terve sulle, kiitos, suuri Nofer!

Sun onnes kukoistakoon sata vuotta!

YLIPAPPI

Sä haudassasi lepää häiriöttä!

Ja kuoltuasi eläköön sun mainees!

Nimeäs mainittakoon kunnialla!

Jokainen suokoon sulle rakkautesi!

ENSIMMÄINEN YLIMYS

On nimes Fanach – kansain pelastaja.

Sun kätes ulottukoon kaikkiin maihin!

SOTAPÄÄLLIKKÖ

Kaikkien maiden kuninkaat ja herrat

sun kätes vahvan alle annetaan!

JOSEF

Mä annan teille, mitä siis te mulle?

YLIPAPPI

Oi suuri herra, sulla on jo kaikki!

JOSEF

Mull' onko kaikki? - Ooh, mua polttaa täällä?

(tarttuu rintaansa)

Mä sairas oon – minusta tehkää terve!

Oon kärsinyt – mua ilahduttakaa.

Syämeni saitte – suokaa mulle rauha.

ENSIMMÄINEN YLIMYS

Sun kärsimystäs, herra, emme tunne.

Me tunnemme vain suuren kuuluisuutes.

JOSEF

Kuin nuori haukka lensin aamuvarhain

päin aurinkoon – mut minuun ampui nuoli –

ja maahan vaivuin, minut pantiin kiinni

ja syöstiin alas rotkoon synkimpään.

Isäni Raa sielt' otti minut ylös

ja antoi auringolle, mutta minut

taas lyötiin maahan, taaskin auttoi Raa
ja antoi mulle Potifarin huoneen.
Vaan Seth ei hellittänyt, heitti minut
kolmeksi vuodeks' synkkään vankilaan –
kuin kolohonsa vehnäjyväsän –

YLIPAPPI

Äl' itse, herra, haudo lakkaamatta,
mit' tahdot unhottaa.

JOSEF

Oi, kenpä voisi
jo olleen tehdä olemattomaksi?

ENSIMMÄINEN YLIMYS

Raa pani tuskillesi määränpään:
Näät Farao – hän aina eläköön –
näin määräs: ”Hoida huonettani sinä,
Egypti olkoon sulle alamainen.”

TOINEN

Hän haastoi: ”Katso, olen Farao;
en ryhdy mihinkään mä ilman sua.”

JOSEF

Niin, mairituksin huomatkkaa nuo muistot.

KOLMAS

Hän sormestansa otti sormuksen
ja antoi sulle.

JOSEF

Mitä vielä? Mitä?

NELJÄS

Hän virkkoi näin: ”Sun yläpuolellas
vain valtaistuimella olla tahdon.”

JOSEF

Siinäkö kaikki maine? Eikö muuta?

VIIDES

Oi herra, herra, niin oot ylennetty,
ettei sen vertaa ennen ole nähty.

KUUEDES

Sait ylles silloin kalliit liinavaatteet
ja kultakäädyt käärittiin sun kaulaas.

SEITSEMÄS

Kengissä kuljet eellä Faraon,
kun paljain jaloin astuu alamaiset.

KAHDEKSAS

Vaunuilla ajat heti jäljessänsä
ja kuuluttaja huutaa korkein äänin:
”Maan isä saapuu!”

JOSEF

Kuulla suokaa mun
sanoja, jotka päilyvät kuin päivä,
kuin rusko erämaassa purppuroivat
uhkaavat ukonpauhinalla – jotka
maan kaiken virvoittavat Nilin lailla.

ENSIMMÄINEN YLIMYS

Hän sanoi sulle: ”Ollos neuvojani!”

TOINEN

Ellei ois synti, sanoisin: Sä saat
Atefin käärmekruunun kunniakkaan
ja höyhentöyhdön kaksinkertaisen
kuin Tatumen Hermannis-istuimella,
jumala Atum yli loistossaan.
Kuin Faraao oot, yhtä jumaloitu!

JOSEF

Herjaaja, vaiti! Pois mun silmistäni!
Ei mun oo kunnia, ei omaisuus,
mi palatsiimme virtaa kaikkialta,
mun orjat ei, jotk' orjiks' antautuvat.
Ne kaikki yhtyy yksin Faraoon
kuin sade Niliin, Nili meren helmaan,
maan kaikin vihdoin ympyröidäkseen!

KOLMAS

Ei palvelijas tunne tahtoasi!

JOSEF

Enemmän mainettani kiittäkää!
On kaikki valta mulla kädessäni
ja kaikki kansat kumartavat mulle.
Mun suuni henkäys heidät hajoittaa,
hukuttaa silmäykseni tyystin heidät.
Vaan kaikki valtani ei yhtä voi.
Vihani Nili turhaan kuohut nostaa;
Mun samum särkyy tuohon kallioon.
Voimaani uhmailla noin mikä tohtii?
Se on vain heikkoutta, on varjo vain,
on eilispäivä, joka on jo ohi,
vain tyhjä kauhu jost' ei kukaan huoli,
kun mennyt on ja haihtunut on ilmaan.
Oi entisyys, sua sammumaan en saa!
Oot, olematon, mahtavampi mua –

Demonit öisin mua ahdistaa,
ne nousee sankoin parvin syvyydestä
kuolleet sielut sumuss' auringon –
Oi huutakaa, mult' ottakaa pois pelko!

ENSIMMÄINEN YLIMYS

On vaimonasi Asnath, ihanaisin,
mi konsaan kulki päivänportin kautta,
tuo tytär Potifarin, päivän papin.

KANSA

Oi terve, Asnath! Terve päivän tytär!

ASNATH

(Josefille)

Sun eessäs himmeneepi päivänportti,
sinulta Asnath valon kaiken saa
ja toisten lailla riemuitsee, kun saavut.

JOSEF

Aurinko vieressäni venhoss' istuu
ja yöllä saattelee mua ylväs kuu,
kuitenkin menneisyys – sen tarkoin tunnen –
ei vielä varjojaan oo vienyt pois.
Takana vuoren kahdentoista vartoo,
miss' istuu päivä illanvenheeseen
ja missä tuonen maille tulleet sielut
riveissään vuottavat kuin mustat pääskyt.

ASNATH

Kuolleeihin ällös koske!

JOSEF

Ah, oon saanut
sellaisen haavan; jok' ei umpeen käy.
Vääryyttä tehtiin mulle.

SOTAPÄÄLLIKKÖ

Kosta, herra!

Juo verta niiden, jotka joivat sun.
Saat terveeks' sydämesi.

YLIPAPPI

Vaan sairaaks sielu.
Vääryydet kärsi – sinä oothan suuri!
Takaisin ällös lyö – kun olet vahva!
Muit' älä muserra, näät, kun sen voit,
ne nosta ylös, nouset itse myös. –

SOTAPÄÄLLIKKÖ

En tiedä, hyötyy ehkä sielu siitä,
vaan ruumis ei, sen tiedän aivan varmaan.

JOSEF

Mä voinko tyhjän varjon musertaa?
Mä voinko kostaa, miss' ei mitään oo?
Mua ei se auta? Nyt on liian myöhään!
(nousee)
Te poistukaa! Ja tehkää tehtävänne!
(Kuuluu torvien toivotus.)
Ken saapuu vielä?

VARTIJA

Ne miehiä on Kanaan-maalta, herra.
Anovat leipää sulta!

JOSEF

Kaikki pois!

(jää yksin)

VARTIJA

Herra, vartoo miehet nuo
jo päiväkausia.

JOSEF

Minä vuosikausia.

(Kaikki poistuvat.)

TOINEN KOHTAUS

Potifar, Asnath. Josef on vetäytynyt verhojen taa ja istuu syviin mietteisiin vaipuneena.

Potifar on jäänyt toisten mentyä. Asnath tulee sivuovesta molempine poikineen.

ASNATH

Pois saata lapset! Mik' on Noferilla?
Mä pelkään, en voi häntä ymmärtää.

POTIFAR

Hänt' emme ymmärrä, hän ei myös meitä,
pois vieroittuu hän meistä tietämättään!

ASNATH

Voi! Mitä haastat, isä?

POTIFAR

Hiljaa, lapsi!
Hitaasti maassa syntyy kivi kallis.

KOLMAS KOHTAUS

Samat. Josef.

ASNATH

(häntä vastaan, kiihkeästi)
On aurinkoni pilveen peittynyt?

POTIFAR

Vain kylmin sätein päivä valaisee
ja katsoo kaukaa elon tuolta puolen.

ASNATH

Pois miksi pyrit; loista lämpöisemmin?

JOSEF

En, en, mä pyrin yhä lähemmäksi.
Vain teissä tahdon olla, yksin teissä.

ASNATH

(syleilee häntä)
En päästä sua!

JOSEF

(Potifarille)
Mun mitä tulee tehdä?

POTIFAR

Meilt' älä kysy! Tähtää suoraan maaliin!
Ken alle ihmisarvon alennettiin,
hän ylennetään yli ihmisarvon.

JOSEF

Mä kaipaen rauhaa.

ASNATH

Saata lapset pois!

(Potifar menee poikien kanssa.)

NELJÄS KOHTAUS

Josef, Asnath.

ASNATH

Mun rauhani, miks' oot niin rauhaton,
mun aina ennen sait sä tyyntymään,
sua mikä voima ajaa?

JOSEF

Sit' en tiedä;
oon uupunut.

ASNATH

Luonani lepää hetki.

(Istuutuu valtaistuimen jalustalle ja pakottaa Josefin noujautumaan olkapäätään vasten)

Kuin hyvä oot, sua kaikki rakastavat!

JOSEF

(hypähtäen jälleen ylös)

Ei, ei! Ei kaikki, ei! On muuan rakkaus,

jot' en oo saavuttanut.

(Näyttämön takaa kuuluu kansan riemu, kun jaellaan ruokia.)

Kuule tuota!

Tuo rakkaus kestää vain niin kauan

kuin kädet suuhun vievät murusia

joit' annoin heille.

ASNATH

Miksi katkeroidut?

He eivät riemuitse vain leivästänsä,

sun kanssa kaikki muuttui lempeemmiksi.

Mun mieleni oot tyystin muuttanut,

avasi kaikki ovet sydämeeni.

Mull' oli silmät – mut en mitään nähnyt,

rintani laulurikas – oli vaiti.

Kuin linnun vapautit sen vankilastaan,

nyt kiitostas se laulaa kirkkain äänin.

(tarttuu Josefin käteen)

Sun sanoistas oon vielä huumautunut,

kuin perho kukkaintuoksust' uupuneena,

et koskaan ennen puhunut kuin äsken;

kuin vuori sumussa ain' olit nöyrä

ja kätkit suuruutesi tarkoin meiltä.

JOSEF

On sydän levotonta uhmaa täysi –

ja sanat karkasi kuin ketut multa.

ASNATH

Oot osoittanut, kuinka suuri oot,

sua salli katsella, sun luokses tulla.

Kuin Horus itse olit kaunis, Nofer,

niinkuin se nousee Pyramidein takaa;

vaan nyt sä seisot niinkuin synkkä Seth

kädessään kantain kuolonvaltikaa –

Oi lausu, mikä vaivaa sua?

JOSEF

En tiedä.

Se nousee syvyyksistä sydämen.

Sä hyväks' saatat kaikki rakkaudellas.

Valkoisen peitteen levität sen ylle,

mi minussa on mustaa, pimeää. –

ASNATH

Hyväksi kaiken tartoisin mä kääntää!
Unelman lotoksilla kaunistaisin,
sun onnes mulle yli kaiken on.
(vetää Josefin luokseen alas portaalle)
Jo olit mietteissäsi aamust' alkain.
Olenko loukannut sua tietämättä?

JOSEF

(pudistaa kieltävästi päätään)
Aamulla vierelläs kun havahduin,
mä muistin untani –

ASNATH

Oi, uneksija!

JOSEF

Katoksi taivaan olin levitetty,
allani vuorta oli kaksitoista,
mä painuin alaspäin, vaan vuoret nousi,
ja yhtyneenä ne mä ympäröin.

ASNATH

On niin hyvä: selitän sen sulle:
Sä katto oot, mi kaiken ympäröit,
nuo vuoret ovat kaksitoista kuuta,
sun allas täynnä yltäkyläisyyttä,
maa olen minä – vaivu puoleheni
kuin unissasi painuit alaspäin.

JOSEF

Tuon unen jälkeen sydän oon niin raskas.

ASNATH

Et huoli, vaikka janoankin sua
kuin hiekka erämaassa Nilin vettä.
Sua unes painaa, sydäntäni rakkaus
kuin jyvät täysinäistä viljakuormaa,
jo täytin sydämessäs aitat kaikki.

JOSEF

Mun kuormani on murheen viljaa täysi,
lyhteiden painosta sen rattaat ryskää,
tään vuoden korjuu oli kovin runsas.

ASNATH

Sun luonasi mä kukkaan puhkesin
kuin irto-oksa vesimaljakossa,
on mulle lammet täynnä nuorta vettä
ja kaikki peittää lemmen kevättulva.
Miksi oot niin synkkä?

JOSEF

Sydän on niin raskas.
Kuin haikara mä seison ruohikossa,
ja Nilin paratiisin kukkeudessa
mä muistan köyhää, kylmää kotirantaa.

ASNATH

Ehk' aattelet sä häntä, tuota Dinaa?

JOSEF

(kiertää kätensä hänen ympärilleen)
En aattele mä kuumaa erämaata,
sun huokaukses on mulle Nilin henkäys
ja läheisyys nuoren viinin tuoksu.

ASNATH

Siis miksi murehdit, oi, Isis armas!
Kuin taidan ymmärtää ja auttaa sua?

JOSEF

Et sinä voi, ei kukaan voi mua auttaa,
siis täytyyköön tuo kohtalokas uni!

ASNATH

Ah, niin! Oot uneksinut kohtalosta,
voi onni, onnettomuus tänään tulla,
äl' lähde kotoa nyt mihinkään –

JOSEF

Kotini tääll' on, toista ei oo mulla,
ja sinne, missä olin – käy vain unet. –
(tuijottaen etäisyyteen)
Uneksin päiväll' usein silmät auki,
näen olentoja uljaan mahtavia
ja niitä seuraa loputtomat laumat
levittäin kauhua ja kuolemaa, –
riemulla karkaan vihollista kohti.
Nyt tahdon murskata sen, menneisyys,
ja hyvitystä ottaa huomiselle!
Murskata minkä? Ah! Vain tyhjät varjot?

(Torvien toivotusta, hän hyökkää ylös ja menee ikkunaan.)

ASNATH

Sä mitä kuulet?

JOSEF

Se on unten kaiku,
kuin haudan syvyydestä esiin soi.

ASNATH

Sun silmäs, korvas kuuluvat vain yölle.

JOSEF

(katsoo ulos)

Ket' ovat matkamiehet?

ASNATH

Kanaanmaalta.

JOSEF

Kadonnut synnyinmaani kaikuu mulle.

Ne miksi ovat tulleet?

ASNATH

Kuten kaikki

he saapui sulta leipää pyytämään.

JOSEF

Nuo rakkaat, laihat, päivettyneet piirteet!

ASNATH

(samoin katsoo ulos)

Ah, nuo? – Niin julmat, arat – niinkuin sudet!

Mut ah! Niin kurjat! Silmät kuopallaan

Karkea rääsy hieroo olkapäitä!

JOSEF

Ah – ketä? Ketä ovat? Katseet pistäväiset!

ASNATH

Oi, Nofer?

JOSEF

Katse tuo mua pisti kerran –

ASNATH

Rakkaani, voi!

JOSEF

(helpoituksella)

He lähtee.

ASNATH

Lähtekööt.

Sinussa herättävät vanhan tuskan.

JOSEF

Ei, ei, mun täytyy tietää, keitä ovat.

(lyö yhteen käsiään)

VIIDES KOHTAUS

Samat; Vartija.

JOSEF

Keit' on nuo miehet?

VARTIJA

Paimenia, herra.

JOSEF

Ne on kai Sethin heimon lurjuksia?

Ne anna käydä tästä ohi jälleen!

(Vartija menee.)

ASNATH

Mik' on sun? Vapiset!

JOSEF

(huudahtaen)

Ne keitä ovat?

Ne eikö ole – – –

(Vartija tulee jälleen.)

VARTIJA

Paimenet nuo, herra.

JOSEF

(viittaa vartijan menemään)

Siis he? Tuoll' leijona – se pyövelikö?

(Veljet kulkevat yksitellen ohi, ensimmäisenä Juda.)

Shakalit hiipivät?

ASNATH

(tahtoo poistua ikkunasta)

Mua inhoittaa!

JOSEF

(pidättää hänet)

Tuomari tuoss' on ilman armahdusta!

ASNATH

Mua kauhistaa!

JOSEF

Kas kadehtijaa! Tuokin,
mi pakeni, kun tuli pelastaa!

Vihainen luihu tuo – ei antaaks' anna!

Ooh! Ooh!

ASNATH

Mik' on?

JOSEF

Tuo katse! Julma katse!

ASNATH

Ei oo se ihminen! – Mua myös se jäätää!

JOSEF

Vain yks' on maailmassa moinen katse,
– ja se mua pisti.

ASNATH

Ah, ne keitä ovat,
nuo miehet, keitä?

JOSEF

Juuri ne? Hahaa!
Näin varjot eloon saa? On koston vuoro?
Saa juoda kylläkseen, – Ooh, ihanaa!

ASNATH

Kuin?

JOSEF

Murhaajat!

ASNATH

Ooh, ketkä?

JOSEF

Tuolla – veljet!

ASNATH

Voi, mitä puhut? Näätkö unta?

JOSEF

*(katselee poistuvien veljien jälkeen, huomattessaan heidän
köyhät pukunsa ja kurjuutensa, joutuu hän epätoivon valtaan)*

Turhaan!

Miss' on nyt uljas käynti? Miekka kauhun?
Rääsyissä, kumarassa! – Voi mua, voi!
Kirottu taivas, miksi petät minut?
Noilleko kostaa? Juoda rapakosta? –

ASNATH

Kuin? – Veljes? Koskaan maininnut et niistä!

JOSEF

Ooh häpeää!

ASNATH

Nuo oisko veljiäsi?
Ei oo se totta! Kuka on niin paha?

JOSEF

Hahaa! Niin paha! – Totta lausuit:
Siis kosto koittaa! – Kuka on niin paha?
Sit' on nuo veljet! Kuka uskois tuota!
En usko itsekään, sen tahdon nähdä,
he ilkityönsä itse kertokoot
kummankin kuullen.

(Lyö käsiinsä, vartija saapuu.)

Tuokaa tänne heidät,
Mä tutkin, mitä miehiä he ovat.

(Vartija poistuu.)

ASNATH

Aavistan pahaa, anna olla, Nofer,
on eessä uusi vaara -

JOSEF

Entisyys
taas nousee elävänä haudastansa
ja vaatii koston kärsimyksistään.
Niin, päivä tää tuo mulle suuren onnen! –

ASNATH

Tuo onnen taikka – –

JOSEF

Nouse istuimelle!
Paeta vaaraa täytyy korkealle.

VARTIJA

Ne tääll' on, herra!

JOSEF

Saata sisään!

(Vartija alkaa mennä.)

Varro!

ASNATH

(vartijalle)

Niin, anna olla!

VARTIJA

*(Katsoo epäröiden Josefin, joka puhelee Asnathin kanssa,
poistuu sitten Asnathin viittauksesta.)*

KUUDES KOHTAUS

Samat.

JOSEF

Multa vietiin kaikki:
mun elämäni eksyi radaltaan.
Kas, itse maa myös kärsii siinä kohden,
miss' astunut on yli huonot jäljet.
Homehtuu parhain siemen, huonontuu;
mult' isä vietiin, vietiin kansa, heimo
ja rakkaus, usko – kuin voin anteeks' antaa?
Puun lailla murskattu on työni kaikki.

ASNATH

(keskeyttäen)

Oi ei! Vain siunausta siitä seuras.

JOSEF

Se on vain vesakkoa suuren puun.
On nuoren lemmen ensi vihannuus
tuon kauhun kalliolla kuivettunut.
On minust' aivan orpo, tyhjä tullut,
ryöstetty asumus oon mehiläisen,
isäntään itseän sattui myrkkypistin.
En ole itseni, vaan joku toinen,
nyt olen herhiläinen!

ASNATH

Oot Nofer!

Tuo ”hyvän” nimi sulle annettiin.

JOSEF

Mut elon suoni minussa on poikki.
Puu murtunut voi vielä vihannoida,
laajalle oksiansa levitellä,
mut uhkeus lehtein repeemää ei peitä.
Puu ytimeensä kätkee lahopaikan –
– Ah, rakkaudetta kasvoin tuskan kera!

ASNATH

Sit eikö onni lapsenkäsin korvaa?

JOSEF

Ooh, Efraim, Ooh, Manasse!

ASNATH

Heitä kutsut?

Mä heti noudan heidät. –

JOSEF

Ei, ah ei!

ASNATH

(tarkoittaen itseään)

Kuun Isiskasvot, näätkö, kuin on lempeet?

JOSEF

Lohdutus – Isis!

(syleilee häntä)

Tuska – Osiris!

ASNATH

Menneisyys, pelkään, ryöstää sinut multa.

Vain sinuun sisältyy mun elämäni,

on entisyytes vieras, vihollinen. –

Se jääköön unhoon!

JOSEF

Ei – vaan esiin tulkoon!

Vain menneellä voi menneen kukistaa!

Sen tahdon tehdä, tunnen, nyt oon vahva –

Kuohahtaa voima kauan polttanut,

Mä syöstä tahdon kulovalkeaan.

Sä sallimus mult' aiot ryöstää koston?

Sen pienentää – ne yhtäkaikki murskaan!

ASNATH

Oi Nofer, Nofer! Voi, mua kauhistat!

Nyt olet Seth – Seth kuolonvaltikkainen!

JOSEF

Pois! Pois!

ASNATH

(poistuessaan)

En kauas saata mennä luotas!

JOSEF

(huutaa vartijan)

Hoi! Tuokaa miehet tänne! Tänne!

SEITSEMÄS KOHTAUS

Aseistetut vartijat saattavat sisään Josefin kymmenen veljeä: Rubenin, Simeonin, Levin, Judan, Isaskarin, Sebulonin, Danin, Naftalin, Gadin ja Asserin.

KAIKKI VELJET

(kumartavat syvään Josefille)

Herramme suuri aina eläköön!

JOSEF

(vartijoille)

Nuo keitä ovat, mistä ovat tulleet?

RUBEN

Sun palvelijas ovat Kanaanmaalta.
On meillä siellä suuri nälänhätä,
me oomme tulleet leipää pyytämään!

JOSEF

(hillityllä ivalla)
Vai nälkä teill' on, tahtoisitte leipää.
(äkkiä ankarasti)
Olette pettureita, tutkimaan
tulette maata, päälle käydäksenne.

JUDA

Ei, herra, oomme tulleet leivän ostoon.
Poikia kaikki oomme yhden miehen,
myös rehellisiä, ei pettureita.

JOSEF

(kääntyy vartijoiden puoleen)
Tääll' olivatko kauan?

VARTIJA

Kolme päivää!

JOSEF

Ja kaiken aikaa ootte vakoilleet!

RUBEN

On täällä vuottamassa sadottain
ja meidät estettiin –

ASSER

Kun oomme paimenia.

NAFTALI

Veljeä kaksitoista meit' on, herra,
isämme luokse kotiin nuorin jäi,
mut yksi on –

JOSEF

Hän kuollut onko?

NAFTALI

Tuo yksi – Herra – hän -

JOSEF

Miks' änkytät?

LEVI

Hän kadonnut on, herra.

JOSEF

Siinä näätte!

Te ootte pettureita, sanon minä.
Mä tutkin teitä, ette ennen pääse
kuin nuorin veljenne on tuotu tänne;
yks teistä menköön häntä noutamaan.
Te toiset jätte tänne vankeuteen.
Näin saadaan nähdä, puhuitteko totta.
Jos ette – silloin ootte urkkijoita.

RUBEN

Armoa! Emme ole urkkijoita.

JOSEF

(vartijoille)

Pois viekää heidät heti vankeuteen!

VELJET

Armahda meidän lapsiamme, herra!

JOSEF

Armahtamista käytättekö te?
Te säästättekö vihollisianne?
Ehk' ette armahda ees ystäväännä?
Sanotaan, Kanaanmaall' on eräs heimo,
nimittäin paimenia – ryöväreitä,
petoja, shakaleita keskenänsä,
kuin villisiat syövät toisiaan.
Hyi! – Syystä kaikki heitä kammoavat.
Te myöskin ootte Kanaanmaalta, niinhän?

VELJET

Armoa, herra, oomme Kanaanmaalta!
*(Sulloutuvat peloissaan yhä lähemmäs toisiaan ja osoittavat
yhä suurempaa alistuneisuutta.)*

JOSEF

(näyttää Simeonia)

Sun julma muutos ilmoittaa, sä voisit
teurastaa öiseen aikaan koko heimon.

SIMEON

*(on koko ajan seisonut mykkänä ja synkkänä, pää
painuksissa, hätkähtää ja piiloutuu toisten taa.)*

JOSEF

(hänelle)

Sä miksi piilet, ootko jotain tehnyt?

RUBEN

Me oomme, suruksemme, rikkoneet,

mut emme sua vastaan.

JOSEF

(purevasti)

Aah, vai ette!

Te vakoilette, ottaaksenne minut
ja heittäaksenne rotkoon, niinuin teette
te veljillenne?

LEVI

(aivan syvään kumartuneena)

Vihasi, herra, vapisuttaa meitä!

JOSEF

(vartijoille)

Sitokaa heidät kahlein ruostunein,
mi joutaa tuleen, jotta saastuttaa
ne eivät saisi meidän vankejamme.

JUDA

(itseksseen)

Kärsiä täytyy kaikki häväistys!

JOSEF

(vartijoille)

Pois heidät!

VELJET

(polvistuvat)

Herra, ole armollinen!

JUDA

Armoa emme pyydä itsellemme,
vaan lapsillemme, isävanhukselle.

JOSEF

Aah, lapsillemme, isävanhukselle!

(liikutettuna kääntyy pois päin)

KAHDEKSAS KOHTAUS

Samat. Asnath tulee palatsista.

VELJET

(hämmentyneinä, nousevat polviltaan)

ASNATH

Oi Nofer!

JOSEF

Asnath?

VARTIJA

(Josefille, näyttäen veljiä)

Vienkö heidät pois?

JOSEF

(nyökkää)

VARTIJAT

(saattavat veljet yksitellen pois.)

ASNATH

Mä kuulin kaikki, olin lähelläs.

(astuu esiin)

Ah, Nofer, rakas Nofer. – Ah, sä itket!

(syleilee häntä)

JOSEF

(irroittautuu hänen syleilystään)

Jo ensi tuulenpuuska sateen tuo!

Nyt tiedän, mitä vaatii tehtävain.

ASNATH

Mit' aiot tehdä? Ole armelias!

JOSEF

Se olen heille, itselleni myös,

saat nähdä, kuinka sen he ansaitsevat.

(Lyö käsiinsä. Veljet, jotka kaksi ovat jo poistuneet, tuodaan jälleen sisään.)

LEVI

Oi, sulle ylistys! – Sua rukoilemme

tomussa maan –

(Veljet vaipuvat polvilleen. Levi syvään kumartuneena aikoo lähestyä Josefia.)

JOSEF

(vartijalle, osoittaen Leviä ja inhosta vavahdellen)

Tuo älköön tulko liki!

VARTIJA

(tempaa Levin pois)

Pois, paimen! Herraan älä koske!

JOSEF

Lastenne tähden olkoon teille armo.

Ja henkenne jos teille kallis on,

vangiksi yksi veli jättäkää,

muut kotiin menkää, ottain mukananne

täältä' ostamanne leivän lapsillenne,

mut tuokaa mulle nuorin veljistänne,

niin teitä uskon, säästän elämännenne.

LEVI

(kumartaen syvään yhdessä toisten kanssa)
Lahjoitat hengen orjillesi, herra!

JOSEF

(hiljaa Asnathille)
Hyi! Itse pyytäessään, kiittäessään,
he lääväntuoksuineen mua inhoittaa.

ASNATH

On paimenet myös ihmisiä, Nofer.

JOSEF

Siin' ihmisyytensä nyt näät!
(veljille)
Mua kuulkaa!
Valita itse saatte joukostanne,
ken jääpi vankeuteen.

JUDA

Tuo vaali, herra, on liian vaikee!

SIMEON

(osoittaa Judaa)
Jääköön tänne hän!

RUBEN

Ei johtajamme!

NAFTALI

Ylpeä on liiaks!

USEIMMAT VELJET

(osoittavat Judaa)
Niin, niin, hän jääköön!

JOSEF

(Asnathille ivalla)
Näätkö nyt?

ASNATH

(kääntyen pois päin)
Ah voi!

JOSEF

(vartijoille osoittaen Simeoniin)
Tuo ottakaa ja pankaa kahleisiin!
Nyt olen nähnyt teidän hyvyytenne,
pois silmistäni!

(Veljet viedään pois.)

YHDEKSÄS KOHTAUS

Josef, Asnath.

JOSEF

Mitä sanot nyt?

ASNATH

Ooh, mitä ihmisiä!

JOSEF

Mitä teen?

Heit' enkö kuristaisi omin käsin
ja heittäis koirain saaliiks ulkosalle?
Ominko käsin? Sano, eikö niin?

ASNATH

(on vaiti)

JOSEF

Mä oisin niinkuin Simeon, villipeto?
Mä oonko Simeon? Lankesinko niin?
Pois, iljetys, mun ajatuksistani!
Mä aivoistani käännytän sen pois.
Tuo kosto, sanot, oisi liian halpa?

ASNATH

En mitään sano, ymmärrä en liioin.

JOSEF

Et mitään sano? Sallit kaiken vain?
Mua poljetaan, silmille syljetään
ja minä? – Jalosti saan anteeks' antaa!
Tylsästi hymyillen vain seison tässä,
pudota annan käsistäni, hölmö,
astian kalliin myrkkyyänsä täynnä,
mi puserrettiin sydänjuuristani.
Et sanaa sano? Onko oikein tää?

ASNATH

(vaikenee ja peräytyy askeleen)

JOSEF

Pitäisikö toteen käydä Levin sana:
”Sinulta suu ja sydän kuivukoon?
Sun kostos myrkkyy olkoon rupavesi?”
Ootko yhtä mieltä? Siis lausu julki?

ASNATH

Oot vieras – koskaan tuntenut en sua.

JOSEF

Et sinä minua – en minä sua!
Me oomme vieraat, vieraat!

ASNATH

Nofer! Voi!

Mies lempee, kuinka muuttunut näin oot!
Sinussa uhka asuu rauhassamme,
mi Nilin pyhän lailla peittää kaikki?

JOSEF

Niin, tääll' on pelkkää rauhaa, sovintoa;
kuu, aurinko vain – lempii toisiaan,
Osiris tuskin kääntyi Nilin puoleen,
hopeisen otsansa jo Isis näyttää –
ja kutsuu luokseen päivänjumalan.
Jumalat itse pehmeet on kuin vaha.

ASNATH

Sä jumalatar valkoisin, oi, vala
hopearinnastasi rauhan viileys
pään kuumen päälle tään, niin piinatun!
(kohottaa kätensä ja kietoo ne hänen kaulalleen)

JOSEF

(irtautuu äkkiä hänen syleilystään)
Jumala juutalaisten, maljas tuo!
Se virvoittaa! Sen vertaista ei löydy
ei mehu viinin, mahla hunajan,
ei naisen suutelo! – Tuo kostonjuomas
mun janolleni kauan kalvaneelle!

ASNATH

Ah, Ammon-Raa, sa silmä maailmoiden!

JOSEF

Kasvosi, Raa, nyt valkopilvin peitä,
Jehova myrskypäinen kohti käy,
se ahneudessaan heimot kuristaa,
sydäntään virkistävät tuskanhuudot,
kun tihutöissään mässää määrätönnä!

ASNATH

En kestä enempää!
(aikoo mennä)

KYMMENES KOHTAUS

JOSEF

(Lyö käsiinsä. Vartija tulee. Kuiskaa tälle)
Säkkinsä viljaa täyteen ahtakaa
ja kunkin raha pankaa takaisin
jokaisen säkkiin: Sittenmin – –

VARTIJA

(hymyillen ymmärtäväisesti)

Niin, herra!

(rientää pois)

YHDESTOISTA KOHTAUS

Josef, Asnath.

ASNATH

(On kuullut kaiken, palaa jälleen)

Noin miksi teet?

JOSEF

Valmistan yllätyksen.

ASNATH

Mut miksi niin?

JOSEF

Herätän heissä kauhun.

ASNATH

Voi Nofer, mitä teet?

JOSEF

Mink' ansaitsevat.

ASNATH

Vaan sinä? Sinä? Malta mieles!

JOSEF

(ei tahdo ymmärtää häntä, uhkamielisesti)

Minä?

Vain nautin heidän hämmästyksestään,
Gad alkaa ähkymään, valittaa Ruben,
mut Simeon näyttää hampaitaan kuin susi,
kun kuoppaan putos – tuomari, tuo Dan
on valmis tuomioineen: ”Tää on väärin,
tää mua ei miellytä!”

ASNATH

Se, rakas Nofer,
ei oikein olekaan!

JOSEF

Sä oot kuin Dan?

ASNATH

He siihen ovat syyttömät!

JOSEF

Aah, siihen?

Vain siihen syyttömät!

ASNATH

Teet petoksen!

Sa itses halvennat, kun tahdot kostaa,
oot niiden kaltainen, joit ylenkatsot.

JOSEF

Vertainen kosto sattuu syvempään!

ASNATH

Syällisen kanssa myöskin syyttömään!

JOSEF

Kuin, syyttömään? - Siis vieläkään et usko?

Hoi, vartija!

(vartija tulee)

Tuo heidät tänne!

(vartija lähtee)

Minä?

Mit oonkaan saanut – ?

ASNATH

(voihkaisee, peittää silmänsä ja aikoo mennä)

JOSEF

(pidättää häntä kädestä)

Älä pakoon lähde!

Saat kuulla, mitä tekivät he mulle.

ASNATH

En enää voi, en tahdo sitä kuulla.
Sä kutsut heidät kuolon tuomarina
esille varjoinvallasta.

JOSEF

Mä kutsun

nyt taistoon kuoleman ja varjoinvallat!

KAHDESTOISTA KOHTAUS

Samat. Kymmenen veljestä tuodaan sisään.

JOSEF

Yks veli, sanoitte, on hukkunut?

DAN

Niin, kauan sitten kadonnut on aivan.

JOSEF

Se kuinka kävi? – Merillekö lähti?
Ja eksynyt on siellä?

RUBEN

Ei, oi herra!

Voi meitä, voi!

LEVI

(Rubenille hiljaa)

Et saa noin valittaa!

DAN

On hänet julma peto repinyt,
verisen mekon löysimme vain sieltä.

JOSEF

Et kunnan miesnä valehdella tahtois,
vaan varmaan raskas oli rikoksensa,
kun häpeänsä tahdotte noin peittää?

NAFTALI

Hän usein lampaitamme hukutteli,
hän oli huima, isän lempilapsi,
on ansainnut hän kohtalonsa, herra!

ISASKAR

Myös oli uneksija.

LEVI

(hiljaa, tuimasti)

Vaiti, hölmö!

(Josefille)

Tuo järjeltään on heikko, löppäsuunsa
on usein vahingoksi.

RUBEN

(hiljaa)

Voi! Ah voi!

LEVI

(rukoillen)

Voi, vaiti, veli!

ISASKAR

(molemmille hiljaa)

Tottahan se on.

VELJET

(kiihottuvat yhä enemmän, huomattavassa tuskassa)

ASNATH

Oi, Nofer, lakkaa!

JOSEF

(veljille)

Varron vastaustanne.

(Hän hengittää syvään. Asnath ottaa häntä kädestä sekä vie hänet syrjemmäksi.)

VELJET

(tyrkkivät toisiaan ja kuiskuttelevat pelokkaasti)

SEBULON

Veljemme suuret tuskat huomasimme –

GAD

Kärsiä saamme siksi –

LEVI

Vaietkaa!

NAFTALI

(äänekkäämin)

Ei haittaa, eivät kieltämme he taida.

LEVI

(hiljaa, kiihkeästi)

Ei siitä koskaan hiiskahdustakaan,
ei edes hiljaa ajatella saa!

JUDA

(irtautuu äkkiä veljistään ja astuu Josefin eteen)

Ah, heitä tutkimukses! Nostat meissä
liiaksi ankarat ja synkät muistot.

JOSEF

(läheemmäksi tullen)

On teillä jotain salaamista siis?

JUDA

Mieluummin, herra, heitä meidät rotkoon,
lyö kappaleiksi, mutta älä tutki!
Kahtia sielun raatelee se meiltä.

JOSEF

Kuin ruumiin repii orjantappurat?

RUBEN

Ah armoa, en kestä kauempaa.

JOSEF

Totuutta tunnustaa et kestä siis?

RUBEN

(jälleen vetäytyy taakse pidellen päätään käsillään)

JOSEF

Kuin vanha oli hän, tuo kadonnut?

JUDA

Hän oli nuorukainen, melkein poika

ISASKAR

Ja vielä tuhma.

ASSER

(hiljaa)

Kuinka meitä pyysi, vaan sydämemme oli kuuro hälle.

SEBULON

Verensä vaaditaan nyt meiltä jälleen.

JUDA

(tarttuu käsin päähänsä)

Nyt koitti päivä, koitti päivän hetki.

JOSEF

(ankarana)

Tunnustakaa, mit' ootte tehneet hälle?

JUDA

Me oomme hänet – oomme –

JOSEF

(äkkiä karjaisten)

Tappaneet!

LEVI

Sä hourit, Juda, sinussa on kuume?

(Josefille)

Kätämme verestään on puhtaat, herra.

GAD

(hiljaa osoittaen Judaa ja Leviä)

Nuo ovat syypäät, vaadi heiltä, herra!

JUDA

(pakenee ovelle)

ASNATH

(huudahtaa)

Oi Isis lempeä! Voi, Ammon-Raa!

JOSEF

(käskevästi)

Pois!

(Vartijat vievät pois veljet.)

KOLMASTOISTA KOHTAUS

Josef, Asnath.

ASNATH

Kuin ankara oot, Nofer!

JOSEF

Vaiti, Asnath.

Nyt vasta alkaa täysi ankaruus:
nyt velka vaaditaan pois korkoineen.

ASNATH

Jo riittää, riittää? Johan tunnustivat
ja sovitettu on se.

JOSEF

Tuskilleni

ei löydy sovitusta, kosto vain.

ASNATH

Egyptiläinen oot, siis miksi kostat?

JOSEF

Se olin – nyt oon juutalainen raukka,
kirottu, pilkattu ja kuiluun syösty,
lopuksi myyty –

ASNATH

Ei, oot meikäläinen!

On sulla meidän arvonmerkit parhaat:
valkoinen silkki kullankirjaeltu?

JOSEF

Ei kulta peitä rinnan tiikeriä;
tään silkin laskoksissa kiehuu kyyt.
Mieluummin istun tuhkasäkki yllä.
Pois silkkivaatetus! Pois korut turhat!
(Repii silkkisen puvun yltään ja heittää koristuksensa pois.)

ASNATH

Oi Nofer! Nofer! Pyhät merkit nuo!

JOSEF

Pyhemmät vielä mull' on merkit toiset.
Ooh, että niin oon unhoittaa ne voinut!
*(Menee kalleuksilla täytetylle kirstulle, joka on
valtaistuimella, avaa sen etsien jotain.)*

ASNATH

Mit' etsit? – Kultaa vielä painavampaa?
Asua ihanampaa, uljaampaa?

JOSEF

(on vetänyt esiin vanhan, risaisen mekon)
On tämä merkki kultaa kallihimpi!

ASNATH

Mit' on se? Vanha mekko?

JOSEF

Punainen
on kaunein väri, katso – tuossa – verta.

ASNATH

Mua kauhistat!

JOSEF

Vain pelkäämättä koske.

ASNATH

(koskettaa sitä päästäin huudon)
Ooh!

JOSEF

Mikä on sun?

ASNATH

Ooh, mun pisti piikki!
Kas, vuodan verta.

JOSEF

(suutelee nauraen hänen sormeaan)
Piikki tuo on mun.
Se pistänyt on mua viisitoista vuotta,
ja ei vain sormeen, – ei, – mut sydämeen.

ASNATH

Se mistä on?

JOSEF

Mua Simeon sillä pisti,
makua puhtaan veren maistaakseen.

ASNAT

Oi Isis!

JOSEF

Voiko sitä unhoittaa?

ASNATH

Et mulle koskaan tuota uskonut.
Vieraana välillämme tuo on ollut?

JOSEF

Samana päivänä tään paidan poistin,
kun ihmeonnekseni sinut sain.
– Mut onneen yhä tuskan jäljet jäi –
Nyt uudelleen sen ylleni mä otan.

ASNATH

(huokaa)

JOSEF

Molemmat täynnä orjantappuroita
pistäkää toisenne näin uuvuksiin!
En ennen tätä iholtani poista
kuin kosto täysin tyydytetty on
ja hyvä pahan kanssa liittoon käy.

ASNATH

Se, Nofer, toteutuu vain kuolemassa.

JOSEF

No hyvä, olkoon niin! Mä olen valmis!

ASNATH

(katsoo häneen kauhulla)

Ah Ammon-Raa, voi, miltä näytät, Nofer!
Käy muotos siniseksi, suones painuu,
hurjasti silmäs päästä pullistuu, –
Oi, malta mieles! Toinnu, Nofer! Nofer!

JOSEF

Oon oma itseni ja tiedän työni:
kylmästi harkiten mä kaiken teen.
Rauhassa säkkeinenne kotiin menkää.
Kilinä kullan teitä kauhistaa
ja leipä tukalasti tarttuu kurkkuun!
Pelolta ette sitä niellä saata.
Rutolle ilollenne jauhot on
kuin hiekkapöly kukkaisen yllä,
näin viikon muutaman kun vapisette,
se mulle korvaa täyteen määrään kaikki
mun tuskieni pitkän pitkät vuodet.

Vaan suuri velka maksettu on vasta
kun tyystin kaadettiin tuo kurja suku.

ESIRIPPU

NELJÄS NÄYTÖS

*Paikka Josefin palatsin pihamaalla, taustalla eristää sen pilaririvi,
jonka läpi näkyvät suuret temppelit ja pyramidit.*

*Pöytiä ja istuimia hoviväkeä ja kansaa varten sekä hiukan
lyhyempänä Josefin veljiä varten.*

*Toisella puolella korokkeella katettu pöytä yksin Josefille
sekä sen vieressä Asnathin pöytä.*

Kaikki verhottu kuolonjuhlan väreihin. On iltapäivä

ENSIMMÄINEN KOHTAUS

Josef, Asnath.

JOSEF

Nyt kaikki on kuin tulee valmistettu
siis juhlaan – kuolonjuhlaan.

ASNATH

Nofer, ei,
vaan rauhanjuhlaan.

JOSEF

Rauhanjuhlaan –

ASNATH

Niin,
sun sielus onhan rauhan saavuttanut.

JOSEF

Niin, vaikkakaan ei niinkuin aattelin.
Oon jonkun verran uupunut mä työstä.
Mun anna yksin olla rauhassani,
sit' ensin täytyy tuntemaan mun tulla,
ennenkuin teen sen!

ASNATH

Niin. On Isis rauha,
hän lailla auringon sua virkistää!
Mä lähden.

(empien katsoo häneen levottomana)
Katso, veljet ovat tulleet.

JOSEF
Sen tiedän, käskin saattaa heidät tänne.

ASNATH
Sun luokses, Nofer, isän pyydän tulla,
hän sanoin lempein voi sua viihdyttää.

JOSEF
Jään aivan yksin?

ASNATH
(syleilee häntä ja poistuu)

TOINEN KOHTAUS

Josef yksin.

JOSEF
Ooh, sä sydän parka!
Sä miksi, sydän, kuljet omaa tietäs?
Jo vieraaks' ootko tullut tuskilleni
mua kauan kalvaneille – sinä siis
armahdat niitä, jotka piinas mua?
Oot heikko niin? Et pysty vihaamaan?
Taivutat korsia, et puita kaada
kuin taitaa kotimaani vuorimyrsky.
Ooh ei! Et heikko ole, mutta tunnen
sinussa voiman mulle vihollisen,
mi juurta vierast' on, vaan mun on silti –
Siis oonko itseni? Mä katson taakse
tuskiini omiin niinkuin ventovieras,
ja mitä kaipaam, sit' en itse tunne.
Niin kummasti ma tavoittelin – mitä?
Niin arvotonta, etten enää muista?
Mut elämäni murtui siinä multa
ja siinä –

(siirtyy muihin ajatuksiin)

Ei tuskaa kohtalo, ei aika poista,
Myös onni sivelee vain pehmein sormin
sen jäljet, pois ei yllä sydämeen.
Syvälle tuska puutunut on sinne
kuin Nilin uomaan raskas pohjamuta.

(nousee)

Mä kostoani olen säilytellyt
puol' ihmisikää – seitsentoista vuotta –
nyt on se arvoton ja hiuti aivan
Kuin kauan säilössänsä ollut vaate.

(nauraa katkerasti)

Oon tyyni jälkeen sanain ankarain
kuin sylikoira uupuin haukuntaansa!
On rauha nyt, he ovat antauneet.
Oikeutta tahdon – mut en mitään muuta.
(istuutuu)
Oon unten maasta eksynyt mä tänne
ja unen kanssa päättyy elämäni,
kun unillenne annoin selityksen
ja valmistelin kohtalonne tiet:
Mut mulle kaikista mun vaivoistani
ei virkistystä anna nykyisyys.
Te virkistystä saatte – rakkaat veljet –
Tuo sana kallis kuuluu suusta taas
ja rintaa paisuttaa sen tuttu kaiku.

KOLMAS NÄYTÖS

Josef, Asnath.

ASNATH

(tulee äkkiä, ilon vallassa)

Mä mitä kuulin, otat heidät vastaan
vierainas? Annat tuottaa heille vettä
juhdlilleen ruokaa? – Lasket vapauteen
sen, joka vanki oli?

(aivan lähellä, katselee Josefia)

Kasvos näytä,
ne onko kirikkaat? – Armas, hymyilet!

JOSEF

Niin, sanalleni tuolle: ”Rakkaat veljet”
jot' en oo lausunut niin pitkään aikaan.

ASNATH

Kuin kauniilta tuo suustas kuuluu: Veljet!
Oi kiitos, Isis! Kuinka pelkäsin,
tuo veljein tulo sulta riistänyt
on rauhan pois ja kauhunjumalaksi
sun muuttanut. Nyt kaikki hyvin käy!

JOSEF

Pois katos kosto, sen oon unhoittanut.
Vain yhtä vaadin vielä – oikeutta.

ASNATH

Oi, mikä onni, muuttakaamme nyt
tää kuolonjuhla juhlaks elämän –
ja tanssin, kukkasin sen kaunistamme –
venhossa kukkasilla soudan sua.
Tää telttakin on suuri kuolonjuhla!
On kosto kuollut, syntynyt on rauha.

JOSEF

On kosto kuollut – tahdon oikeutta!

ASNATH

Sait oikeutta – mitä vielä vaadit?

JOSEF

(hypähtää äkkiä ylös)

Sä mitä sanot? Sainko oikeutta?

ASNATH

Siis et! Vaan vielä saat. Oo tyyni vain!

Sä oothan suuri! Oi, he riemuitsevat

sinussa veljen jälleen kohdatessaan,

he ihmetellen ilon huumauksessa

syleillen suutelevat sua!

JOSEF

Mä nään,

he kuinka kauhuissansa maahan kaatuu

ja kuinka itkein –

ASNATH

Pyytää armahdusta!

Sä rakkaudella nostat heidät jälleen

ja juhlaan saatat.

JOSEF

Tuoss' on heitä varten

katettu pöytä.

(näyttää veljille varattua pöytää)

ASNATH

Sit' en lainkaan tiennyt!

Oi, anna heille myöskin juhlavaatteet

ja voiteita –

JOSEF

Niin, – kutsu isäs myös!

ASNATH

Et äsken sitä tahtonut.

JOSEF

Nyt tahdon.

ASNATH

(epätietoisena poistuu)

JOSEF

(yksin)

Sain oikeutta? – Kuinka sitä sain?
Ja ihmiskunta myös? Mut oikeus saadaan!

NELJÄS KOHTAUS

Josef, Potifar.

POTIFAR

Poikani, rauha sulle!

JOSEF

(kiihkeästi)

Sinä lausuit:
Vääryyttä kärsi, sillä oothan suuri?

POTIFAR

Takaisin älä lyö, kun olet vahva.
Niin, tää on hyveen ikivanha oppi,
meill' antoi muinaisaikaan sen Kahemna
ajalla yhdeksännen Faraon.
Sen jälkeen vieräi vuosituhannet –

JOSEF

(kärsimättömänä)

Mä heitin koston, tahdon ainoastaan –
nyt oikeutta. Myönnätkö sen mulle?

POTIFAR

Jos tahdot olla suuri, täydellinen,
niin älä hyveestäsi palkkaa vaadi,
ei tunteen tyydytystä, nautintoa.

JOSEF

En vaadi palkkaa, enkä tyydytystä,
näät kaikki paha, mitä tehtiin mulle,
se jääköön sikseen, ilman hyvitystä;
ei moitteen sanaa siitä enää koskaan.
– Vain anna mulle oikeutta!

POTIFAR

Miksi?

Ken väärin tekee, hän on itse pieni,
on alhainen, ken toimii alhaisesti,
vaikk' kuinka korkealle sillä tähtää.
Sä samoin teetkö?

JOSEF

Mutta oikeus!

Ja tasapaino, sopusointuisuus!
Myös maa ja taivas tasapainoon yhtyy,
on sopusoinnuss' aika sielun kanssa.

POTIFAR

Voi työmme aika itse sovittaa,
ei tulevaisuus, mutta nykyaika.
On sovitus näät – kaiken katoavaisuus.
Myöhemmin palkita ei enää sua,
uus aika silloin vähät välittää
se olleesta – on katoovaista kaikki!

JOSEF

(katkerasti)

Katooko kaikki? – Myöskin hyvä työ?

POTIFAR

Niin, kaikki – mutta hukkaan ei se joudu.
Jokainen hyvä työ näät palkitaan,
ei sulle, mutta muille!

JOSEF

Hahahaha!

Niin, teille kaiken antaa sallimus!
Mun tekojeni palkka koituu teille!
Mun tuskistani versoo teille riemu!
Se mielestäs on oikeutta?

POTIFAR

On.

Me hyödyimme toisten kärsiessä.
Ei itsen, oomme ihmiskunnan omat.

JOSEF

Ja mik' on hyöty mulla? Maine rikkaus!

POTIFAR

Sit' itse hankit, halveksit nyt sitä?
(kasvavalla kiihkeydellä)
Ja meiltä etkö, ylväs, mitään saanut?
Sull' annoin kalleimpani, Asnathin?

JOSEF

(samoin kiihtyneenä)

Niin, Asnathin – tuon rakkaan Asnathin! –

POTIFAR

Ei rakkaus palkkaa ole, lahja vain!

JOSEF

Enemmän tahdon – tahdon oikeutta!
Itseni tahdon – moninkertaisesti –
niin, koko ihmiskunnan, itse taivaan –
Vaan siit' et tiedä sinä, eikä Asnath!

POTIFAR

Siis emme sinulle oo kyllin viisaat?
(*tekee lähtöä*)

JOSEF

(*pidättää hänet – kiivaasti*)
Ei lempi sovittaa voi ilkityötä,
se yksin katamalla maksetaan.

POTIFAR

(*vaikenee tuntien suuttumusta*)

JOSEF

Miks' oot sä vaiti?

POTIFAR

Oothan itse viisas.

JOSEF

Jos pahan sallii, eikö estä hyvää?
Kuin paha parantuisi neuvomatta?
Petoja sietäin kuin käy ihmisyyden?
Hyv' uhrataan, jos pahaa suositaan?

POTIFAR

Saa hyvä palkan itse uhristaan.
Sielunsa kaunistaa, saa itse rauhan.

JOSEF

(*ivallisesti*)
Saa varman rauhan itse – kuolemassa.

POTIFAR

Kuolosta älä puhu, kosket asioihin,
joit' tietää pyhät kirjat vain.

JOSEF

(*nauraen*)
Kahemna
kai eloon kelpaa myös?

POTIFAR

Mit' on tuo ”elo”?
Ken elää – hän jo lähtee elämästä.

JOSEF

Hän kulkee silloin täydellistä kohti.

POTIFAR

Velvollisuuden kuinka käy?

JOSEF

Ja sielun?

POTIFAR

Elämäntehtävänsä ken ei täytä,
hän valitsee – jo eläissänsä – kuolon.

JOSEF

Se siis on ainoa palkka, minkä soi
minulle toiset?

POTIFAR

Ei, ei yksinään!
Sä voit myös itse käydä kuolemaasi.
On korkeampaa, jonka voi vain toinen
sinulle antaa.

JOSEF

Minkä? Minkä voi
vain toinen antaa mulle?

POTIFAR

Elämän!
Sen antoi äitis sulle, tähtes kärsi!
Nyt kärsi sinä toisten tähden!

JOSEF

(murtuneena)
Äiti!

POTIFAR

On vielä muuta – nuoruutesi päivät,
tuo kultamalja kukkasia täynnä,
sen palkan saanuthan oot ennakolta?

JOSEF

Voi!

POTIFAR

Olen varoittanut sua – ja lähden!
(poistuu)

VIIDES KOHTAUS

Josefyksin.

JOSEF

Siis mistä saan nyt enää oikeutta? –
Oi, luokseni jos oisit jäänyt, äiti!
Oi, isä! – Kaikki vietiin multa, kaikki,
myös nuoruus, onni – oikeus, missä olet?
(ajatuksissaan)

Yks aarre vain – ooh, sen mä unhotin!
(avaa aarrekiristun ja ottaa esiin vanhan mekkonsa)
Sä, poikamekko, isän lahjoittama,
min neuloi mulle Dinan pienet sormet,
ja veljet ohdakkeillaan kirjailivat,
oot mulle oikeuteni ainut pantti.
Nyt ollos ylläni, niin olen vahva!
(ottaa mekon ja lähtee)

KUUDES KOHTAUS

Josefin huoneenhaltija, Aantinofer pistää päänsä verhojen välistä, sitten tulee esiin. Häntä seuraavat kaikki kymmenen veljeä, vartijoita ja palvelijoita.

HUONEENHALTIJA

On herra poissa. Tulkaa! Puhukaa!

LEVI

Sisälle tänne meidät saatettiin,
mekkomme vanhat, jotka oli yllä,
vaihdettiin uusiin, meidät voideltiin
ja hiukset harjattiin – vaan sitä ennen
(vitkaan)
ostettuamme muonan tapasimme
säkkeimme suussa koko rahasumman –

RUBEN

Takaisin tässä oomme tuoneet kaiken.

DAN

Me emme tiedä, ken ne pisti sinne.

HUONEENHALTIJA

Pois murheenmuotos, veliseni, heitä
ja älä pelkää: sadussamme sanoo
näin käärme jonka parta oli kaksi
ja pituus syltä kolmekymmentä:
”Jos rehellinen oot, niin jälleen nähdä
saat kotis, joka arvokkain on sulle
ja lapses sulkea saat syleilyys.”

NAFTALI

On joku varmaan meidät tahtonut
näin syyllisiksi saattaa, meitä syyttää
ja sitten ottain meidät orjikkeeseen
juhtammekin viedä.

VARTIJA

Siinä viel ei kaikki.
Saa syypää vielä sata läimäystä

käsilleen sekä jalkapohjilleen,
hän kunnes seitsemän sai verihaavaa,
on kolmenlainen meillä rangaistus:
helpompi, täysi sekä kaikkein vaikein,
jot' ei oo helppo kestää.

VELJET

(liikehtivät)

HUONEENHALTIJA

Mutta teille

Jumala kaiken käänsi hyvin päin.

Faraon vertainen mun valtiaani

armonsä antaa teille, kutsuu teidät

pöytänsä syömään.

NAFTALI

Kuinka meidän käy!

ASSER

(hiljaa)

Nurkassa jossain söisin mieluumin.

RUBEN

Myös lahjoja me toimme valtiaalle.

HUONEENHALTIJA

Siis istukaa, näät kohta alkaa juhla.

LEVI

*(pistää jotain hänen käteensä; palvelija saattaa
kaikki veljet pöytään.)*

ERÄS VARTIJA

(huoneenhaltijalle erikseen)

Valtias mitä aikoo?

HUONENHALTIJA

Leikitellä

tiikerin lailla pienten pentuin kanssa.

PALVELIJA

En noiden nahkassa nyt tahtois olla.

HUONEENHALTIJA

On herra juutalainen, heidän kuninkaansa.

(osoittaa veljiä)

He kuuluu lyöneen, paloitelleen hänet

ja Niliin kappaleet nuo heittäneen.

Vaan Nilin voima liitti palat yhteen

ja eläväksi ruumiiksi sen teki,

nyt kenen kuolla täytyy, saapuu tänne

ja hänen leivästään saa elämän.

PALVELIJA

Mut miten noille käy? Me valmistamme
kai heille toisen pöydän?

VARTIJA

Kuolonpöydän!

PALVELIJA

Hän kutsui heidät tänne kostaakseen.

HUONEENHALTIJA

(salaperäisesti)

Ken siinä syö, hän ruumiiseensa saa
mudasta Nilin käärmeensikiöitä.

SEITSEMÄS KOHTAUS

*Näyttämön takana torventoitotusta. Vieraat saapuvat kaikilta
tahoilta. Valtaistuimen puolelta tulevat Josef ja Asnath, heidän
perässään Potifar. Juhlasoittoa, kaikki kumartavat.*

VIERAAT

Oi, terve! Terve sulle valtiaamme!

JOSEF

*(nousee korokkeelle, missä yksin häntä varten on katettu pöytä,
istuutuu. Asnath menee istumaan viereisen pöydän ääreen.)*
Nyt leivästäni syökää, riemuitkaa!

(Toitotuksia. Kaikki istuvat.)

POTIFAR

(ottaa suuren hopeamaljan ja ennustaa)
Tään huoneen kautta kulkee tänään kuolo!

RUBEN

*(sekä toiset veljet lähestyvät syvään kumarrellen valtaistuinta
ja laskevat sen eteen lahjansa)*

Oi ota, herra, lahjat alamaisten!
Ja armos anna ilahduttaa meitä!

JOSEF

(ystävällisesti)

Vain nouskaa! Suopea mä olen teille.
Kuin voi nyt isänne, tuo harmaapää,
te josta kerroitte? Hän eloss' onko?

RUBEN

Voi hyvin palvelijas, isävanhus.

Hän elää vielä.

JOSEF

(osoittaen Benjaminia)

Tuo on nuorin veli?

RUBEN

On, käskystäsi toimme hänet tänne.

JOSEF

(Benjaminille)

Jumala siunatkoon sua, rakas poika!

BENJAMIN

(kumartaa Josefille)

JOSEF

(nousee äkkiä, peittää käsillään kasvonsa ja poistuu. Yleinen hämminki. Asnath katsoo Josefin jälkeen epäröiden ja kiihtyneenä. Veljet puhelevat hiljaa keskenään.)

RUBEN

Hän miksi poistui?

NAFTALI

Voi, nyt mitä seuraa?

SEBULON

Ja miss' on Simeon?

LEVI

Sinne, miss' on hän,
myös meidät viedään

(Menevät mietteissään jälleen pöytänsä luo.)

BENJAMIN

Nähkää, yksi
istuin on liikaa?

ISASKAR

Ehkä on se Simeonille?

LEVI

Se varmaan määrätty on kuolemalle?

ASNATH

(on sillävälän kutsunut luokseen huoneenhaltijan ja antaa hänelle hiljaa määräyksensä; tämä poistuu ja palaa takaisin Simeonin kanssa, jonka vie veljien luo.)

LEVI

(rientää häntä vastaan)

Sä, Simeon, elät?

(syleisee häntä)

Kuinka sulle kävi?

SIMEON

Ooh, hyvin!

(tervehtii toisia veljiä vain nyökäyttämällä päätään)

LEVI

Mikä meitä vielä vartoo?

Tää ystävällisyys on aivan liikaa –

Mä pelkään – Mutta käymme kiittämään.

(menee Simeonin kanssa valtaistuimen luo)

Jumala siunatkoon sua, valtiatar,

kun veljen vankeudesta päästit pois!

ASNATH

(ystävällisesti)

Sua rakkaudella muistettakoon aina,

luus koskematta maatkoot haudassaan!

(Levi ja Simeon hätkähtävät)

Nyt syökää, juokaa, täysin riemuitkaa!

LEVI

(hiljaa Simeonille)

Haudasta haastoi – älä koske juomaan!

ASNATH

(kutsuu jälleen huoneenhaltijan sekä sanoen hänelle jotain osoittaa veljiä)

He vielä pelkää, puhuttele heitä,

yllätä heidät, koska puvun väri

ilmoittaa kunkin ikäjärjestyksen.

HUONEENHALTIJA

(menee veljien luo ja järjestää heidät istumaan ikänsä mukaan)

Istumme syödessämme Egyptissä

jokainen säätynsä ja ijän mukaan.

Siis sinä istut tässä! Sinä tässä!

Nyt syökää, juokaa, olkaa iloisia!

(Veljet kuiskailevat hämmästyneinä keskenään.)

DAN

Ikämme jälkeen istuttaa hän meidät!

LEVI

(huoneenhaltijalle)

Sä tiedät ikämme?

HUONEENHALTIJA

Sen tietää herra –
(*menee jälleen valtaistuimen luo*)

SEBULON
Oi ihmeellistä, hänhän tietää kaikki!

ISASKAR
Mihinkä hältä voimme piiloutua?

LEVI
(*ivallisesti*)
Vain syödään, juodaan, ollaan iloisia:
Hän varmaan aikoo meidät teurastaa!
Kuin uhrilampaita hän syöttää meitä
ja silläaikaan veistään teroittaa.

SIMEON
(*hiljaa*)
Pois silmät päästä meiltä kiskaistaan
ja naulankärjillä me saamme käydä
ja sidottuina sinne heitetään,
miss' syövät meitä käärmeet, muurahaiset
ja rotat nakertavat jalkojamme.

NAFTALI
Mut lempeästi, kauniisti hän haastaa.

LEVI
Ei lörpöttele, tietää, mitä tahtoo.

SIMEON
Hänelle syötti heittääkää, niin leppy.

LEVI
(*mutisee jotain*)

ISASKAR
(*Naftalille*)
Ellei hän vain niin suuri herra ois,
hän voisi olla Josef.

NAFTALI
Voi sua, tyhmää!
Aaveita päivällä hän näkee tässä!

ISASKAR
On Josef, tiedän, paha kyllä kuollut –
Mut ellen olisi aivan liian viisas,
niin silti väittäisin, ett' on hän Josef.

LEVI
Oo vaiti!

SIMEON
Mitähän jos Isaskarin
syötiksi antaisimme?

ISASKAR
Miksi minut?
Miks' Asseria ei, hän syö niin paljon?

ASSER
Kuin paljon kulutan! – Mieluummin Gad!

GAD
Gad! Aina Gad! Mun täytyis uhrautua?

*(Näyttämön takana jälleen torventoitotuksia. Josef tulee.
Kaikki tervehtivät kohottaen kätensä.)*

JOSEF
Iloitkaa kaikki, pöytään istukaa.

ASNATH
Ah, Nofer, ah, niin mieleni on raskas.
Kas, kuinka kaikki ovat allapäin.

JOSEF
Alkakoon tanssi sekä naisten laulu!

NAISET
(laulavat harpun säestyksellä)
Syöntäsi seuraa – nuori viel oot,
liinaisin vaattein vartes' verhoo,
tuoksuvin myrrhoin voitele pääsi!
Sykkiä, hyppiä syömeni saa!
Syöntäsi seuraa – surra et voi,
armahas vallannut parhaan on paikan,
rinnalles istuvi kukkivin kutrin,
riemu ja laulu ei loppua saa!

JOSEF
(laulaville naisille)
Nyt laulu ”Herramme on hiljainen.”

NAISET
(laulavat)
Herramme on hiljainen,
syntyy, kuolee kanssa Raan,
vaiti hautaan vajoaa,
kaikki lakkaa aikanaan.
Vaiti, hiljaa hauta on,
rakkainkin sen unhoittaa.
Raskas uni varjonmaan,

nää ei veli veljeään,
taaton äänt' ei kuulla voi.

(Ihmettelyä egyptiläisissä, levottomuutta veljien kesken.)

ASNATH

(hiljaa Josefille)

Mit' aiot, Josef? Miksi kuolonlaulu?

JOSEF

Kun syntyy uusi vuosi, kuolee vanha.

ASNATH

Niin, kosto kuolee, paha entinen?
Nyt rauha uusi onhan syntynyt,
mut rauhan tullen kuolost' älä haasta.

JOSEF

Näin ennustettiin: luonaan tämän kautta
käy kuolo tänään?

ASNATH

Ooh, et kuolla saa!
Sua kuunnellessa hengitän mä vain,
kuin Nilin kohina on äänes mulle
ja läsnäolos nuoren viinin tuoksu.

JOSEF

Niin, armas, riemuitkaamme!
(Viittaa huoneenhaltijan luokseen)
Nouda mulle
Osiris, jotta kuva kuolon tuo,
nautintoon riemuun meitä innostaisi,
kun viel' on aika.

POTIFAR

(Josefille kiivaasti)

Mitä tarkoitat?
Tuo kuva ei oo oikea Osiris,
vain nuorukainen orjantappurainen!

JOSEF

Kahdesti kuolee, joka nuorna kuolee
ja kolmesti – ken kuolee ohdakkeilla.
On oiva kuva mielestäni tuo.

POTIFAR

Mut oikee ei. Tahdotko syrjäyttää
sä vanhat, pyhät tavat?

JOSEF

Teen kuin hän,

ken vanhan, pyhän tavan jälkeen kuoli,
mut elää yhä.

POTIFAR

Jätän teidät yksin,
mä pahaa aavistan –

JOSEF

Myös minä –

(Potifar poistuu)

KAHDEKSAS KOHTAUS

Samat, paitsi Potifar.

ASNATH

Nofer,
oi kuule isää!

JOSEF

Ei, vaan sydäntäni.

ASNATH

Jos hänt' et kuulla tahdo, kuule mua!
Näin vanha laulu kertoo suuni kautta:
”Akazialaaksoon alas nyt mä käyn
ja sydämeni kätken kukkasiin!
Kun viini kuohuu maljassasi, oi
sua kutsuu sydäntäni etsimään!”

JOSEF

Mun sydämeni sua ei kuulla voi,
on viini katkeraa kuin linnunsappi,
suussani raitis vesi vanhenee,
mun tieni kulkee varjon kukkulalle.

ASNATH

(epätoivoissaan)

Ei! Ei! Sä elät päivän kirkkaan kanssa!

(hypähtää ylös)

Mun jumalattareni laulu kuulkaa kaikki:
Osiris, olet tähtä kypsynyt,
maanjumalatar Isis sitoo sinut.
Tään liiton kylmä rauta katkaisee,
sirpillään leikkuumies nuo eroittaa,
kylväjä tuuleen heittää siemenet.
Seth kappaleiksi Osiriksen lyö
ja heittää pois, ne Isis poimii jälleen
ja rakkaudellaan henkiin herättää:
heitetään siemen Nilin mutaan märkään,

se siellä pehmenee ja maahan jää.
Jauhoiksi toinen puoli jauhetaan,
kuumuuteen joutuu, sieltä korjataan
ja jälleen jauhetaan ja keitetään;
on vihdoin vilja loppuun kulutettu.
Vaan silti, silti joutuu maahan taas,
luo äidin kaikki kerran palajaa,
tuo siemen märkään liejuun hukkunut
taas päivän lämpimästä elon saa.
Ja vaikkei itse enää nousta voi,
se ruumiistansa nostaa varren heelmän
ja haudan mustan peiton puhkaisee
näin pääsee päivään, – mutta vanha kuolee
kuin kaikki, miss on elo, mikä liikkuu,
taas maahan palaa, niinkuin rantaan venhe.
Käy aina ympyräänsä Ammon-Raa,
alati vaihdellen ja synnyttäin.
Sun kuolemastas versoo uusi elo.
Jumala Nutu olet, nuori kukkeus,
sinusta kasvaa kansakuntain vilja.
(Istuutuu laskien kätensä Josefin olalle)
Osiris paloitetu, – sinä elät!

JOSEF

Niin, rakas, mutta ensin täytyy mun
katkeran tuskan, kuolon kautta käydä.
(Koskettaa rintaansa ja okainen mekko tulee näkyviin)

ASNATH

On ylläs mekko orjantappurainen?
Herätät vanhan vihan ohdakkeilla?

JOSEF

Ei, vanhan rakkauden.
(viittaa luokseen huoneenhaltijan ja antaa hänelle leipää)
Miehille Kanaan
tää leipä pöydästäni anna!

HUONEENHALTIJA

Nähkää,
valtias antaa teille pöydästänsä.
(Palvelijat asettavat ruokia veljien eteen sekä antavat Benjaminille suurimman osan.)

RUBEN

Oi terve, valtias!
(Kaikki veljet kumartavat Josefille.)

ASSER

(hiljaa)
Sai Benjamin
viiskertaa enemmän, vaikk' onkin nuorin.

SEBULON

Myös Josef ennen saman arvon sai.

JOSEF

(hiljaa Asnathille)

Teen iloiseksi rakkaan Benjaminin.

ASNATH

(samoin)

Nyt haasta heille, sovi heidän kanssaan!

JOSEF

Mä pelkään – ooh, vain hetki vielä maistaa
elämän suloisuutta – jospa vain

he voisi katua, ees hiukan surra –

*(Huokaa, viittaa huoneenhaltijan viemään Osiriksen vertauskuvan
veljien nähtäväksi.)*

BENJAMIN

Mi kuva tuo on? Nuorukainen, nähkää,
kiedottu ohdakkeilla?

LEVI

(kääntyen äkkiä)

Nuorukainen?

Kuin, ohdakkeilla?

RUBEN

Mitä tämä on?

(Kaikki tarkastavat kuvaa.)

HUONEENHALTIJA

On kuolon kuva, meitä kehoittaa
eläissä aikanamme nauttimaan,
niin täällä meill' on tapa!

LEVI

Kauheaa!

(viittaa veljille ja kaikki lähestyvät Josefia)

Oi herra, juhlastasi laske meidät,
suuresta kunniansta kiittää saamme!

(Kaikki kumartavat Josefille.)

ASNATH

(hiljaa Josefille)

Oo ystävällinen, he pelkää niin.

JOSEF

Mi kiire teillä? Miksi kesken pois?

On halpa atriamme? Puuttuu hauskaa?

Iloitsee hyvä – pelkää paha vain.
Näät jokaisell' on eessään tuskan päivä,
ei kuolemasta häntä huokaus auta.
Vuoteeltaan temmattuna hänet haudataan,
tomussa yhtyy veteen, aurinkoon.
Mut hyvä palkitaan: hän varjoiss' istuu,
syö Luojan leipää, lähteen vettä juo,
sydäntään virkistävät kukkaistuoksut.
Vaan paha viedään tuonen tuomarille:
siell' odottavat kuolonsynnit suuret
ja vaatii vastaustasi: ”Teitkö minut?”
Takaisin sydäntäs et heiltä saa.
– Näät, siell' on kaiken voimais lähtökohta –
Nyt hornankoloon sydän suljetaan,
sun täytyy öisin sinne alas mennä,
miss' ympäröi sua kauhun kummitukset.

ASNATH

(hiljaa Josefille)

Oi lakkaa, nääthän, pelkonsa vain kasvaa.

JOSEF

Nyt syökää, juokaa, lauluist' iloitkaa!

LEVI

Oi, päästä meidät!

JOSEF

Minne teill' on kiire?

(Viittaa Benjaminille)

Tääll' eikö ihanampaa oo kuin teillä?

BENJAMIN

Tääll' ei oo metsää.

JOSEF

Mut on palmut meillä,
granatit, sykomorit.

BENJAMIN

Mutta meillä
on Mamreen tammet.

JOSEF

Katso, kaislikossa
on ibislintuja.

BENJAMIN

Mut miss' on kiurut?

JOSEF

Käy tääll' ei talvisää.

BENJAMIN
Ei kevätkään.

JOSEF
On vehnävainiona koko maa.

BENJAMIN
Vaan vuoret puuttuu!

JOSEF
Ne me teimme itse:
Taivaaseen, katso, pyrkii pyramiidit.

BENJAMIN
Ne saimme Luojalta; mut oomme
äidille haudan tehneet.

JOSEF
(hypähtää ylös, mutta istuu jälleen)
Teillä siis
on – äidin hauta! Mutta meill' on vielä
tuhanten luolain kumma labyrintti!

BENJAMIN
Myös meill' on Sikemissä muuan rotko.

JOSEF
(kauhistuneena)
Oi, hirveää!

BENJAMIN
Ei, kaunista on siellä.
Siell' leikin lapsena.

JOSEF
(surumielisesti)
Sä onnen lapsi!
Yks veli, kuulin, hukkunut on siellä?
Surette häntä ehkä vielä?

BENJAMIN
Herra,
siit' on niin kauan.

JOSEF
Siell' on kaikki hyvin?
Paremmat ehkä tääll' on ihmiset.

BENJAMIN
Niin oikeemielistä kuin Juda onko?

JOSEF

(ivalla)

On teillä kaikki siis, myös oikeutta.

(Asnathille)

Uskotko vielä noiden katumukseen?

– Kuoliko veljenne tuo aivan yksin?

Ei kenkään kanssaan?

ISASKAR

Kyllä, Dina myös.

JOSEF

(huudahtaa)

Kuin, Dina?

LEVI

(Isaskarille)

Vaiti!

JOSEF

Puhu, puhu vain!

ISASKAR

Myös syypää oli, siksi houkutimme
me hänet ansaan –

JOSEF

Kuinka?

ISASKAR

Teimme niin

kuin kutsuis häntä Josef, kun hän saapui,
otimme kaikki hänet yhteisesti.

JOSEF

(hypähtää pystyyn. Egyptiläisten kesken kiihtymystä)

Te pedot, pedot! Viekkaudella!

(Lysähtää tuoliinsa takaisin.

Veljet poistuvat miltei pakenemalla.)

ASNATH

Isis!

Lopussa kaikk' on!

JOSEF

Ei, nyt alkaa vasta –

ASNATH

Mit' aiot tehdä?

JOSEF

Saman, mitä hekin.

Oikeamielinen kun pettää voi,
petosta itse kokekoon.

ASNATH
Voi meitä!

(Molemmat poistuvat.)

YHDEKSÄS KOHTAUS

Samat paitsi Josef ja Asnath. Palvelija tulee.

PALVELIJA
(huoneenhaltijalle)
Sua kutsuu valtias.

HUONEENHALTIJA
Mik' on?

PALVELIJA
Saat nähdä –

(Huoneenhaltija poistuu.)

ENSIMMÄINEN PALVELIJA
Paimenet aivan saastuttivat ilman.

TOINEN
Ne miksi pakenivat, lampaanpää?

KOLMAS
Elleivät ottaneet vain jotain myötään!

HUONEENHALTIJA
(palaa jälleen, vartijalle)
Luo valtiaan!

PALVELIJA
(huoneenhaltijalle)
Hän mitä sanoi sulle?

HUONEENHALTIJA
Mitäkö! Uhrimalja suur' on poissa.
(Hiljaa vartijalle)
Sen salaa pistin erään miehen pussiin.

VARTIJA
Sepä ovelasti tehty!

ENSIMMÄINEN
Sanokaa,

he pääsivätkö pois?

HUONEENHALTIJA

Heidät saatiin kiinni. –

Nyt ankaran he saavat tuomion.

KYMMENES KOHTAUS

Samat. Veljet tuodaan sisään asetettujen vartijoiden saattamana.

Josef tulee äkkiä vastakkaiselta puolen.

RUBEN

Eläköön aina valtiaamme! Tässä
on palvelijas, mitä käsket, herra?

VELJET

(kumartavat syvään)

JOSEF

Pahalla ootte hyvää palkinneet.

RUBEN

Armoa, herra! – Emme mistään tiedä.

JOSEF

Omassa talossani, pöydässäni
osoitin teille suuren kunnian,
ja ruokin teitä paimenia täällä –

VELJET

(jälleen kumartavat syvään)

JOSEF

Vaan mitä teitte te? – Hopeisen maljan,
mä josta itse join ja ennustin,
te sieppasitte – se on huono työ.

RUBEN

Voi, mitä sanot?

LEVI

Herra auttakoon!

Myös rahan jonka löysimme, sen toimme
taas takaisin, ja nytkö olisimme
pöydältä vieneet kultaa, hopeaa?

JOSEF

Nyt teidät tutkitaan!

JUDA

Ja keltä malja

tuo löydetään, hän olkoon kuolon oma,
vaan muut me jäämme orjiksesi tänne!

JOSEF

Oon siihen suostuvainen: keltä malja
tuo löydetään, hän jääköön orjakseni;
vapaasti muut te menkää kotihinne.
Säkkinsä jokainen nyt avatkoon.

*(Antaa merkin. Vartijat vetävät esiin säkit; jokainen veljistä
avaa säkkinsä. Vartijat tutkivat ne.)*

RUBEN

Mull' ei oo mitään, olen viaton.

ISASKAR

Kun ei vain Leviltä ne löytäis sitä!

LEVI

Mies rehellinen oon, ken sanoo muuta?

USEAT

Ei Levillä. Ei sull', Sebulon.

NAFTALI

Kun ei vain Isaskar ois tyhmyydessään
sit' ottanut!

ISASKAR

Tuo malja mitä maksaa?

VARTIJA

Itsenne teidät lammaslaumoinenne.

TOINEN VARTIJA

Kadutko, ettet sitä ottanut?

OSASKAR

Se mitä auttais!

USEAT VELJET

Ei, ei ole kellään!

JUDA

Oi mikä onni, oomme vapaat kaikki!
Ei Benjaminilla se olla voi.

VARTIJA

Niin nuori, niin! – Kuin vois hän varastaa!

TOINEN VARTIJA

Ken tietää? – Mit on tässä?

(Vetää Benjaminin säkistä esille hopeamaljan ja näyttää sitä nauraen. Kiihkoa ja naurua egyptiläisten kesken.)

VARTIJA

Nähkääs noita!

VELJET

(kauhun ja epätoivon vallassa)

Vihassaan rangaissut on meitä Herra.

JOSEF

Mit' ootte tehneet? Tiesittehän kyllä:
ei multa mitään salaan jäädä voi.

JUDA

Mit' oisi enää sanomista meillä?
Ja millä syyttömiä puolustaa?
Jumala itse meit' on rangaissut.
Nyt me ja hän, keneltä malja löytyi,
olemme kaikkityyni – orjiasi.

JOSEF

Ei niin! Vaan yksin hän jää orjakseni!
(Näyttää Benjaminia)
Rauhassa toiset menkää isän luo!

JUDA

Suvaitse, herra, palvelijaas kuulla
ja vihas hillitse!

JOSEF

No, puhu siis!

JUDA

Sä lausuit: ”Tuokaa nuorin veli tänne!
Tai älkää koskaan eteheni tulko.”

USEAT VELJET

(vakuuttaen)

”Tai älkää koskaan eteheni tulko.”

JUDA

Isälle ilmoitimme tään, hän vastas:
”Kaks oli mulla poikaa, toinen niistä
petojen repimänä löydettiin,
jos toisen viette, hänkin siellä hukkuu,
tulette samalla myös saattamaan –”

VELJET

(keskeyttäen)

”Murheella hautahan mun harmaan pääni.”

JOSEF

(liikutettuna)

Ooh!

JUDA

Jos palaan palvelijas, isän luo,
ja mull' ei mukana oo poika tuo,
sielullaan josta kiinni riippuu hän –

RUBEN

(väliin)

Hänelle poika syntyi vanhuudessaan –

JUDA

Niin tapahtuu, hän että kuolee.

JOSEF

Kuolee –

JUDA

Näät hänelle mä menin takuuseen:

(näyttää Benjaminia)

Takaisin ellen tuota poikaa tuo,
niin kannan ikäni mä siitä syn.

VELJET

Niin, ikänsä hän kantaa siitä syn.

JOSEF

(nousee äkkiä)

Pois kaikki menkää silmiäni eestä!

(Kääntyy pois valtaistuimeen päin, kunnes kaikki ovat poistuneet.)

ESIRIPPU

VIIDES NÄYTÖS

Näyttämö sama kuin neljännessä.

ENSIMMÄINEN KOHTAUS

Josefyksin.

JOSEF

Oi isä! Harmaan pään antaa poikas
vajota kurjuudessa hautahan!

(rajusti nyyhkyttäen)

Kuin puu, jolt' oksat kaikki silvottiin,
sä seisot yksin maahan pistettynä,
ja hiljaa kuihdut; silläaikaa poikas
hengestään keskenänsä taistelevat.

TOINEN KOHTAUS

Josef, Asnath.

ASNATH

*(tulee kiivaasti, loukattuna, mutta nähdessään Josefin
itkevän, jää hämmästyneenä seisomaan.)*

Sä itket?

JOSEF

(viittaa torjuen)

ASNATH

Nyt siis huonon tekos huomaat?
Oikeutta vaadit, vaan et muille suo!
Ahdistat heikkoja –

JOSEF

Ei! – Heittiöitä,
ei mulle muuta tietä jää. Sä huomaa,
oikeutta kaksi taistelevat tässä.
En puoli tiehen enää jäädä voi,
mut taiston kuumuudessa herpoo sydän,
kuin liian paljon kiristetty kieli.
Sä saavut niinkuin Ammon Rhamseen luo,
kun sieluntuskassaan hän ääneen huusi:
Ah, auta, ymmärrä mun oikeuttani!
Jos et mua ymmärrä, oon silloin vain
mä julma peto verta janoovainen.

ASNATH

Sun oikeutes on – heille anteeks' antaa.

JOSEF

Mit on tuo anteeks'anto? Voiko
paatuneen parannukseen taivuttaa?

ASNATH

Et väkivalloin – se on itse paha.
Et ihmisiä – kohtalon vain muutat.

JOSEF

Siis silloin muutan koko elämän!

ASNATH

Ooh, oikeutes jos saisit, silloin sortuis
myös tämän maailmamme perustukset!

JOSEF

Ne sortukoot, jos itse maailmamme
perustuu pahaan, eikä oikeuteen.

ASNATH

Vain kuolon herra itse oikeus on.
Ennenkuin etehensä sielu astuu,
sen jalat peskään sydänverellään;
Takana kolmen kuoleman on hän,
Isiksen huntuu hän on verhottuna;
ja ken sen nostaa –

JOSEF

Minä nostan sen.

ASNATH

Voi, mihin minä jään ja mihin kansa?

JOSEF

Elätte ilman mua, mut ette ilman
oikeutta.

ASNATH

Mihin pyrkimykses tähtää?
On veljestaisto ainoastaan alku?
En seurata sua voi, vain jätät mulle
mukana maistaa kaikki taiston tuskat;
oon sulle kaikkineni antautunut
myös koko maani, kaikki, antauduimme
vain sulle, mutta sinä meit' et huomaa –

JOSEF

Mä huomaan, mutta se ei riitä mulle.

ASNATH

Maailma omas on –

JOSEF

Jää tyhjäksi sydän.

ASNATH

Et yhtä saanut – tuota Dinaa silloin.
Sentähden hylkäätkö koko maailman.

JOSEF

Niin, Dina antoi mulle oikeutta:
maailma arvoton on ilman häntä.

ASNATH

Sä kaikki uhraat tuolle oikeudelle:
rakkauden, minut –

JOSEF

Itsenikin myös!
Mua ymmärrä, mull' anna oikeuteni!

ASNATH

Ken jumaloi vain omaa oikeuttaan,
maailma hälle ahtaaks' aivan muuttuu,
hän hylkää maailman ja yksin jää.

JOSEF

Oi Luojani! Et ymmärtää mua tahdo;
mä enkö Egyptiä rakastanut?

ASNATH

Vaan Dinaa myös?

JOSEF

Mä elämäni sulle
vain omistin.

ASNATH

Ooh ei, sä omistit
sen ihmisille, maalle, mut et mulle.

JOSEF

Ihmisten kautta sulle.

ASNATH

Se ei riitä.

JOSEF

Ei riitä? Eikö riitä? Mitä vielä?

ASNATH

On sielu tyhjä.

JOSEF

Annoin kalleimpani.
Ei mull' oo enempää.

ASNATH

On, oma itses.
Mull' itses suo.

JOSEF

Oon ihmiskunnan oma.

ASNATH

Ei, minun vain, en kellekään sua anna.

JOSEF

Ei kenkään siis mua itselleni suo?
Vain Dina yksin.

ASNATH

Luokseen lähde siis!

(aikoo mennä)

JOSEF

(ihmeissään)

Ooh, Asnath! Ensikerran nähdä saan
sun pahana, jok' aina olit hyvä,
niin täydellinen niinkuin itse maa.
Lankeetko Isiksestä? Kohtaloni
mukanaan vetää sinut?

ASNATH

Sua en kuule,
vain kuolonvarjoja sä ajat.

JOSEF

Ei!

On Dina elämä – oi jää! Mua auta!
Ees etäämmältä taistoani seuraa!

ASNATH

Mua inhoittaa se, päästä!
(poistuu)

KOLMAS KOHTAUS

Josefyksin.

JOSEF

(vaipuu tuoliin)

Nyt oon yksin!

*(Vaistomaisesti tarttuu rintaansa, koskettaa okaihin
ja hypähtää ylös)*

Nyt yksin vastaan koko maailmaa!
Ei voi mua sääli enää pakoittaa!
Omasta puolesta en kosta vain,
vaan eestä pyhien ja päivän valon.
Puolustan elämää mä kuolon eessä,
nyt heidät murskaan, luotani mä heitän.
Siis kestä, sydän!

(Lyö maljakon laitaan, vartija tulee.)

Tuokaa syypäät tänne!

NELJÄS KOHTAUS

Veljet tuodaan sisälle; egyptiläisiä mukana.

JOSEF

Teit' armahdin mä, veljenmurhaajia,
nyt vasta nään, mit' ootte miehiänne:
rikoksen yksi teist' on tunnustanut;
te toiset tahdotte sen vielä peittää.
Puoleksi ilmaisitte salaisuuden,
ett'ette yksin häntä tappaneet.

LEVI

*(on nopeasti kuiskaillut Simeonin, Danin ja Isaskarin
sekä nuorempien veljien kanssa)*
Verestä puhtaat, herra, mull' on kädet.

SIMEON

Me oomme viattomat, tuo on syypää!
(Näyttää Judaa)

ISASKAR

Ja tuo on vanhin!
(Näyttää Rubenia)

LEVI

Rankaise siis heitä!
Mut anna meidän armossasi mennä!

KAIKKI

Me polvillamme rukoilemme sua!

JUDA

(ensin hätkähtää, katsoo sitten halveksien Leviin sekä Simeoniin)
Hyv' on siis, herra, syyllinen oon minä.
(Polvistuu hänkin.)

JOSEF

Ei siinä kaikki; pahemmat viel' ootte
kuin murhaajat! Te ootte niinkuin koirat
paloiksi Dinan ruumiin raadelleet,
vaikk' eli vielä?

LEVI

(ihmeissään)

Dina?

SIMEON

Aah, tuo tyttö!

JOSEF

(yllätettynä, tukahduttaa liikutuksensa väkipakolla)
Tuo tyttö! Vain tuo tyttö! Siinä kaikki!

JUDA

Niin! – Mitä vielä? Hän ei kuulu meille?
Hän oli Simeonin, jok' yksin määräs.

JOSEF

(murtuneena, puolittain koneellisesti)
Hän määräs – – –

JUDA

Syypää vain oon poikaan nähden;
mä tiesin, mitä tein, mä säälin häntä,
mut noiden tähden hänet alttiiks' annoin.

RUBEN

(antautuen)
Mä myös oon syyllinen, mä tosin toivoin
rotkosta jälleen hänet pelastaa,
vaan kun hän voihki, silloin pakoon läksin.
Oon heikko niin, en tuskaa saata nähdä.
Kun saavuin jälleen – oli hän jo poissa.
Vaatteeni tuskassani repäisin
ja huusin niinkuin peura – veljet väitti:
pois oli pedot hänet raastaneet.

JOSEF

Tahdotte valittain mua liikuttaa?
Ei, hirveenä mä seison tuomarina!
Sen verran armonaikaa saatte vain,
ett' ootte katuneet.

JUDA

(nousee ylpeänä ja nostaa Rubenin mukanaan)
Pois nouse, veli!
Ja ällös voihki! Ollut, mik' on ollut!
Nyt itse valmistaumme kuolemaan.

JOSEF

(pelästyen)
Kuin? Kuolemaan? – Mut ensin katukaa!
(Judalle)
Miks' et oo polvillas, sä syyllinen?

JUDA

En pyydä mitään! Tulkoon rangaistus!

RUBEN

(samoin nousten)

Tuskassa itseni mä unhoitin.

BENJAMIN

Mä myös!

(nousee polviltaan ja asettuu Judan viereen)

JUDA

Sä et! Sun täytyy jäädä isän luo!

BENJAMIN

Ei! Miss' on Juda, siellä minä.

JOSEF

(tuskallisesti hiljaa)

Voi!

JUDA

Sun vuoros myös on kerran taistoon käydä;
nyt isää aatellen käy polvillesi!

BENJAMIN

(katsoo alakuloisesti Judaan, menee hitaasti toisten luo ja langeten polvilleen peittää päänsä käsillään.)

JOSEF

(jälleen tointuen)

Miss' surmasitte Dinan? Ken sen teki?

JUDA

Ken tuota muistais? Minä tunnustin.
Mit' tahdot vielä? Syyllinen on tässä.

JOSEF

(huokaa; jälleen ankarana)

En merkkiä nää katumuksestanne!

JUDA

Sen sovitin jo – miksi katumusta?

JOSEF

(näyttää veljiä)

Vaan nuo?

JUDA

Oon sovittanut kaikkein eestä.

JOSEF

(hypähtää istuimeltaan, yllätettynä, vihan vallassa)

Oot sovittanut? Millä sen oot tehnyt?

Vain tunnustuksellasi? Sanoillasi?

On liian helppo töistänne tuo maksu.

JUDA

Sen lisäksi' siis mun pääni ota tässä.

JOSEF

(hypähtää ylös)

Vaan minä tahdon sydämesi!

SIMEON

(hypähtää takaperin ja tarrautuu Leviin)

JOSEF

Mä teidän kaikkein munaskunne tutkin,
ja kaikki aatoksenne tahdon nähdä
mä tuossa kämmenellä.

JUDA

Sit' et voi.

JOSEF

En sitä voi? Hahaa, mä viittaaan vain:
ja sydän rinnastasi leikataan.

VARTIJAT

(pamauttavat aseillaan ja lähestyvät askelen.)

JUDA

Haa! Leikkaa vain, on kädessäsi silloin
vain lihostani pala tempovainen,
mut sydän ei! – Se yhä uhmaa sua!

LEVI

(levottomana)

Kuin uskallat?

JUDA

(syvästi loukattuna)

Hän pyrkii sieluhuni!

JOSEF

(hymyilee halveksivasti)

LEVI

(nykäisee häntä mekosta)

Oi vaiti! Vaiti!

JUDA

(tyynemmin, mutta varmasti)

Mies ei Egyptin
voi juutalaista tuomita?

JOSEF

Mut eikö

tuomita ihminen voi toista?

JUDA

Ei!

Tuomitsee juutalaisen juutalainen!

JOSEF

(kylmästi)

Oliko murhaamanne veli tuo
vain juutalainen, mut ei ihminen?
Ihmisen lailla eikö kärsinyt?
Vai vähemmätkö tuntee juutalainen?
Siis millä ootte sovittaneet sen?

JUDA

Hän poissa on, ja sovitus on aika,
se kaiken sammuttaa ja multaan peittää.

JOSEF

(alakuloisesti)

Ja myöskin tuskan? Sammuuko se myös?
Ehk' ei se sammu edes kuolemassa!
Se ehkä huutaa vielä kautta mullan!
Tai ehkä itkee tuonen rantamalla
ja siellä sovittamaan teitä vartoo!

JUDA

(vahvan vakuuttavasti)

Sä miksi mennehiä manaat maasta
ja täytät kalmankatkuun sieraimemme?
Hän oli, haudattiin ja unohtui.

(Egyptiläiset vartijat ilmaisevat siveellistä vastustusta.)

JOSEF

(ääneen voihtaten)

Te ette mainitse ees nimeään?

JUDA

Niin, ei! Hän on kuin ei ois koskaan ollut.

JOSEF

Voi teitä! Voi! Ei edes nimeään!
*(Valtaistuimen takana oleva verho avautuu hiukan
ja sen takaa näkyy Asnathin pelästynyt muoto.)*

VARTIJAT

Ooh, mikä ilkityö! Mi kuolonsynti!

JOSEF

Tuo sovitusta? Rikos kaksinainen!
Kahdesti hänet surmaatte, kun noin

annatte nimensä myös unhoon kuolla.

VARTIJA

(tulee esille)

Valtias, määrää suurin rangaistus!

JOSEF

(Judalle)

Teit' enkö tuomita voi vieläkään,
ihmisenä ihmistä?

JUDA

Et. Juutalaisen

vain juutalainen!

JOSEF

Taakse sanas tuon
tahdotte ilkityönne piilottaa?

LEVI

Mit tapahtui, sen täytyi tapahtua,
viisaassa neuvossaan niin Herra sääsi,
sit' älä muuta!

SIMEON

Maatkoon, kuka makaa!

RUBEN

Mi puuttuu kuolleelta? Hän nukkuu hiljaa!
Ken kaatuu, kaatukoon, ken nostaa hänet?
Ansainnut itse on kai kohtalonsa!

NAFTALI

Elämän tähden sodit kuolon eessä,
näin itse kuolon oikeutta vain puollat!

JOSEF

Ei juutalaisten joukoss' ihmisiä,
alhaiset ootte ihmistuomiolle –

LEVI

Ooh, ei! Vain juutalainen juutalaisen
voi tuomita.

JOSEF

Mä tuomitsen siis teidät – juutalaisena!

VELJET

(suuren pelon vallassa, sekaisin)

Kuin? – Juutalaisna? – Hänkö – juutalainen?
Jumala Israelin! Ken hän on?
Kai joku muukalainen heimoltamme

on huhun aikaisemmin saanut kuulla.

LEVI

(syvin kumarruksin, mutta täynnä raivoa)

Oi valtias, vertainen Faraon,
on jotain kuiskaillut kai sulle orja,
min karkoitimme syntiensä tähden?
Sellaista juutalainen halveksii,
pois luotaan sylkäisee kuin ilkeen madon!

JOSEF

Nyt juutalainen teidät tuomitsee!

RUBEN

Jumala Abrahamin, auta meitä!

SEBULON

Hän pistää meitä niinkuin polttoraudoin!

JUDA

(astuen esiin)

Egyptiläisen muotoiselta näytät:
on täältä vaimos, jumalas on Ammon –
Vain tahdot saada meidät pelkäämään.

JOSEF

Oon juutalainen.

VELJET

Kaikkivaltias!

JUDA

Oot luopio, jos olet juutalainen!
Suuremp' on rikokses kuin hyvät työs;
et tuomitse, vaan sinut tuomitaan!

JOSEF

Mä voin ja tahdon tuomita nyt teidät!

VELJET

Voi! Voi!

JUDA

Ja jos sä tahdot tuomita ja voit,
ei sull' oo oikeutta, – se yhdell' on,
vaan hän on vaiti, – syytöstä ei tee.

LEVI

Hän kaikki unhoitti ja anteeks' antoi.

SIMEON

Hän nukkuu haudassaan, ei sieltä nouse,

on saanut ammoin suunsa täyteen multaa.

JOSEF

(huudahtaa)

Ei unohtanut, anteeks' antanut!

Suutansa multa sulkea ei tahdo!

VELJET

(kyyristyvät jälleen pelokkaina ja sulloutuvat yhteen kasaan. Juda yksin jää seisomaan synkkänä ja taisteluvälmiinä.)

JOSEF

(Judalle pilkallisesti)

Sä olet varma, aina voittamaton!

Sinusta nuolet ponnahtavat pois!

(Raivolla puoleks' kuiskaten)

Haa! Varro! Kiemurtelet vielä maassa!

Vain sana multa, niin tuo oikeutesi,

sä jolla ylvästelet, murskattuna

kuin heelmä mäännyt makaa tantereessa,

ja ulvot niinkuin haavoitettu susi.

On oikeus mulla! – Minä oon tuo kuollut!

Mua ette tunne?

(huutaa)

Katsokaa! Oon – Josef!

JUDA

(kaatuu taapäin kädet levällään)

BENJAMIN

(on ottanut hänet vastaan ja tukien häntä polvistuu hänen viereensä.)

RUBEN

(hoipertelee muutaman askeleen taapäin, kääntyy sitten pois päin ja peittää kasvonsa käsillään.)

TOISET VELJET

(sulloutuvat yhä lujemmin toisiinsa ja seisovat hetken jähmettyneinä kauhusta, sitten pakenevat joka puolelle kädet levällään ja jäävät seinämille seisomaan ikäänkuin suuressa vaarassa.)

SIMEON

(on paennut erään egyptiläisen vartijan taa ja polvistuen on tarrautunut kiinni hänen jalkoihinsa.)

LEVI

(on päässyt ovelle ja aikoo paeta.)

JOSEF

Vihdoinkin sorrut sekä makaat maassa!

Salama sattuiiko, kun kaatui vuori?

Sulkiko suunne myrsky erämaan?
Teit' uhkaa kostonhenget, joutukaa
nyt kuolonretkelle! Hoi! Malttakaa!
Syöksytte suoraapäätä helvettiin.
*(Veljet hätkähtävät jokaisen lauseen jälkeen niinkuin
kirveeniskujen satuttamina.)*

BENJAMIN

Oi, nouse, Juda! Tuolla mies tuo julma
ei ole Josef! – Hän ol' lempee, hyvä.

JUDA

(tekee liikkeen ja peittää päänsä.)

JOSEF

Haha! Minulta nauru kuolee rintaan.
Myös veitte multa Benjaminin sielun!
(katkerasti)
Haa! – Ei oo Josef, – hän ol' lempee, hyvä!
(toisella äänellä)
Katsokaa, mitä minusta te teitte! –
Nyt olen juutalainen, jot' en ollut –
Hyi! Hyi!

VIIDES KOHTAUS

Samat, Asnath.

ASNATH

Oi, Nofer!

JOSEF

Älä tule, Asnath! Mene!

ASNATH

Mä kuulin hudon, kuin ois suuri hätä –
kuin kuolonkamppailussa – – riensin tänne – –
oot kalpea ja raivon rumentama,
– nuo kauhunlyömät! – Mit on tapahtunut?

JOSEF

Mä heidät tapoin!

ASNATH

Vaan he elävät?

JOSEF

On kuollut sielunsa.

ASNATH

Oh – ooh!

JOSEF

Ja heidän
oikeutensa, – mä voitin – –

ASNATH

Nofer, ooh!

JOSEF

Ei, älä tule, Asnath, sinä puhdas,
oon saastan tahraama mä taistelusta –
häpäisin itseni mä voiton tähden!
Mä olin juutalainen – niinkuin nuo,
Voittoni inhoittaa.

ASNATH

Ooh, Nofer, ooh!

JOSEF

Ei silmäni voi nähdä sua, oi, mene,
sä, jok' oot elämä, pois, pois!

ASNATH

(itkien)

Ooh Isis!

(Poistuu.)

KUUDES KOHTAUS

Josef sekä veljet.

JOSEF

*(vaipuu takaisin istuimelleen ja jää siihen kuin
tainnoksissa käsivarret riipuksissa.)*

(Äänettömyys.)

BENJAMIN

(hiipii hiljaa esiin ja tarkastaa Josefia)
Se ootko sinä, Josef? – Hän ei liiku!

LEVI

(nousee polviltaan ja vetää henkeään)
Uh! Uh!

*(Toiset veljet liikehtivät myös, ainoastaan Juda
pysyy liikkumatta.)*

BENJAMIN

(tulee aivan lähelle Josefia ja katsoo häntä silmiin)
Viel onko arpi ohimolla tuossa,

sen sai, kun poimi pähkinöitä mulle?
(Huudahtaa ilosta)
On, se on Josef!

VELJET
(vaipuvat jälleen maahan)
Voi!

BENJAMIN
(ottaa Josefin käden ja katselee sitä)
On kätes tuo!

JOSEF
(palaa tuntoihinsa)
Se sinä olet – Benjamin?

BENJAMIN
Niin, minä!
Oon sinun Benjamin!

JOSEF
Ooh, veljet, veljet!
(syleilee Benjaminia, pitkä äänettömyys)
Ooh, veljeni – mä olen teidän Josef!

VELJET
(Nousevat äkkiä ja vaipuvat taas polvilleen.)

JOSEF
Oi, tule, Juda! Ruben! Tulkaa kaikki!
(Nousee, menee Judaa vastaan ja suutelee häntä.)
Juda itkee. Sitten suutelee Rubenia, joka jää Josefin lähelle.)
(Toisille, jotka ovat polvillaan, eivätkä tule esille)
Te ette tule, – luoksenne mä tulen.

VELJET
(alkavat kaikki itkeä ääneen suuren tuskan vallassa)
Voi meitä! – Voi! – Voi meitä!

JOSEF
Rakkaat veljet,
Tuo suuri tuska teidät sovittaa,
katuen sammutatte kaiken pahan. –
Nyt jälleen herää oikeutenne myös
elämään.
(Leville, suudellen häntä)
Tässä, Levi veli, saat
suudelman, silloin sulle säästämäni.

LEVI
*(tulee ja ottaa vastaan suudelman kumartuen nöyremmin
ja syvemmin kuin toiset; mutta sen jälkeen vetäytyy hän*

kauemmas taakse kuin toiset veljet.)

JOSEF

(Simeonille)

Nyt, Simeon, Dina ei oo välillämme!

SIMEON

(seisoo kokoonkyyristyneenä, kun Josef suutelee häntä, pakenee hän pois. Ovella jää hän seisomaan, mutta kun Levi tulee hänen luokseen, kääntyy hänestä pois. Josefille, sanoja työntämällä:)

Saat – hänet – sinä!

VELJET

(kun Josef on heitä kaikkia suudellut, jäävät joukossa hänen ympärilleen.)

JOSEF

(istuu jälleen valtaistuimelle ja huutaa ääneen:)

Asnath! Kaikki, tulkaa!

(Kumartuu veljiensä yli, jotka kaikki polvistuvat hänen ympärilleen.)

SEITSEMÄS KOHTAUS

Samat. Asnath, Potifar, hoviväki, vartijat tulevat.

ASNATH

Maan yli taivas kumartuu, oi, nähkää!

Sun unes toteutuu!

JOSEF

Niin, kaikki, kaikki!

Isiksen siunauksella meitä siunaa!

On juhlas suuri, totta, tänään kuolee

näät itse kosto, synnyttäen rauhan!

ASNATH

(ojentaa toisen kätensä siunaten Josefin ja veljien yli)

Nyt olet hyvä, olet minun, Nofer,

nyt nään sun oikeutes!

JOSEF

Et täysin vielä.

POTIFAR

(ojentaa samoin molemmat kätensä siunaten Josefin sekä veljien yli)

Siunattu olkoon, itsensä hän voitti.

Ei paha koskaan poistu kostamalla.

JOSEF

Ei liioin palkita myös hyvää voida –
Pois heitän vihan – nähkää, täss' on merkki!
(Avaajuhlapukunsa ja vetää esiin ohdakepaidan)
Mä tätä kannoin, kun mä hyljätin –
Siin' on vielä okapiikit!

VELJET

(katselevat mekkoa ihmetellen ja tuskalla.)

BENJAMIN

Se on sama,
jok' oli ylläs, kun näit ihmeunen,
kun tähdet, päivä, kuu sua kumarsivat, –
siin' ehkä on myös vielä kiurunhöyhen,
sen kätkin merkiks' siihen rakkauden?
Tuoss' on se!
(Näyttää kiurunhöyhentä, jonka on ottanut siitä)
Kaiken ajan tunsit vainko'
sä okapiikit, mut et rakkauttani?

JOSEF

Ooh, mua!

ASNATH

On okaat olleet välillä myös meidän –
Nyt meit' ei mikään eroita!

JOSEF

Ooh! Rakas!

POTIFAR

Vihimme rakkaudelle vihan vaatteen tään.
(Ripustaa sen Isis-patsaaseen)
Se muuta hyväks', Isis!

JOSEF

(huokaa hiljaa)

Voi!

POTIFAR

Mik' on?

JOSEF

Alemmaks' ihmistä ken alentui,
ihmistä ylemmäksi nouskoon myös.

POTIFAR

Kirjoitus pyhän portin päällä kuuluu: –
”Ken työtä tekee – ansaitsee myös palkan.”
Sua rakastetaan.

RUBEN

Olet rakas poika!

SIMEON

(mutisee)
Se raukka!

JOSEF

Kuulkaa! Sanaa tuota! – Sitä
elämän aikani oon ikävöinyt.
Se liian myöhään tulee, nyt se on
vain hautakummun lakastunut kukka.
Sen versoina sitä ikävöin,
ois riittänyt se koko elämäksi.
Vain sana: Rakas poika! – Liian myöhään
nyt tähän eloon, auringon tään alle,
kun ruumis vielä tuntee, katsoo silmä!
Henkeni kerran näkee uuden aamun.
Tää ruumis lämpene ei enää siitä –
Henkeni yhtyin isäaurinkoon
päivällä valaa teihin loistettaan;
öin teitä tähtisilmin katselee,
palellen eetterissä teitä lämmittää –
Sen tiedän – silloin rakastatte mua,
alati sieluni vain toivoo, että
sieluja eläessä rakastatte,
kun vielä ruumiiss' ovat keskellänne,
ei sitten vasta, kun ne sen jo jätti.
Sit en mä saavuttanut – olin heikko,
palkkani kyyneleet on – liian myöhään -
(Vaipuu istumaan ja itkee ääneen.)

ASNATH

Väreihin kaikkiin elos kastettiin,
se uppos yöhön, peittivät sen varjot,
mut kaiken läpi kasvot säteilee
kuin tuhatvuotten öinä kirkas kuu.

POTIFAR

Äl' enää itke, iloinen nyt ollos,
jo kirkastuu, jo koittaa uusi päivä.

VELJET

Tahdomme kaiken kääntää parhain päin.

ISASKAR

Miks' itket noin, sun kuolla täytyy silti.

JOSEF

(kohottaa päätään ja kuuntelee)

NAFTALI

(Isaskarille)

Sh!

ISASKAR

(katsahtaa Naftaliin, tekee torjuvan liikkeen ja jatkaa)

Sä elit antaaksesi meille leipää –
Nyt kylliks' saimme! Joudat siis jo kuolla!
Et heimonpääksi kelpaa, sillä et
oo juutalainen, poikasi me vain
otamme heimohomme – ehkä – –

VELJET

(tahtovat useimmat estää Isaskarin puhumasta)

JOSEF

Ei, älkää!
(Isaskarille)

Viattomuus, oot oikeassa!
Mä poistun, heimo jää; ei enempää –
yks voi kuin ylläpitää kansat!
Mut erillään hän yläpuolell' olkoon!
En Egyptistä oo, en juutalainen,
elolle vieraana kuin uni vierin,
maa väistyy allani – mä vaivun hautaan!
Tään hyödyn tuotin: rikkaan Gosenin
suon asunnoksi teille, lapsillenne
ja kaikensuuruiselle karjallenne.

JUDA

Ei; kauan elä, nouse kunniaan:
Sä ollos isä heimollemme!

LEVI

(hyvin nöyrästi)

Ei!

Oot herra, vaan et juutalainen!

JUDA

Ollos
siis poikais kautta kahden heimon pää,
mut Levi hajoitetaan Israelissa.

JOSEF

(nousee ja tekee lähtöä)
Mä poistun nyt!

ASNATH

(huudahtaa)
Voi mua! – Sä lähdet? – Minne?

JOSEF

Kaikk' oikeutta suurta etsimään,
mi kaiken yhdistää ja minut siihen,

maailmanrakennuksen maahan lyö.

ASNATH

(murtuneena)

Voi!

POTIFAR

Ooh, oikeus kauhea on kasvoiltaan,
ennenkuin etehensä astuu sielu,
jalkansa peskään sydänveressään,
hänt' etsiköön se kautta kolmen kuolon!
Verhoutuu Isis-huntuun, ken sen nostaa --
hän kuolee. -- Sanoin sulle, tämä kuuluu
vain kirjoituksiin.

JOSEF

Ei, myös elämään.

POTIFAR

Kahemna, ooh!

JOSEF

Käyn häntä etsimään!

ASNATH

(nousee äkkiä innoituksen vallassa)

Mä seuraan! Uudelleen mä löysin sinut,
vapautin itseni, oon kaltaisesi.
Keväällä Nili astuu uomastaan --
En voi sua ilman olla!

JOSEF

Oot suuri!

Vapautit itses' -- vapauta nyt minut:
Maailman kuormaa kannan! -- Poikas johda
luo juutalaisten, syliin synnyinmaani! --
Täällä luonas toisen kotimaani löysin,
se luokses jää -- mun täytyy kolmanteen.
Oon itse arvoton mä oikeuteeni,
alemmas vaivuin kuin saa ihminen,
ylemmäs täytyy mun kuin ihmisen.
Maailman puolesta nyt yksin lähden.

ASNATH

*(syleilee Josefia, menee Isiksen luo ja kohottaa kätensä
rukoukseen; ottaa molemmat lapset Efraimin ja Manassen
ja vie ne Judan luo, joka laskee kätensä niiden päälle;
asettuu sitten lapsineen isän viereen.)*

JOSEF

Mä heitän teille koko maailman,
vain sielun pidän itse.

ASNATH

Mulle ei
jää edes sitä – sieluni oot sinä!
– Mun annat kantaa kuormaa maailman!

JOSEF

Sä, puhdas, voit sen! – Vieraiksi me jäimme,
etäisyys meidät lähemmäksi tuo.
Osiris, eessäs riisun loiston tään,
paljaana synnyin, paljaana myös lähden!
(Laskee koristeensa ja kunniamerkkinsä Osiris-patsaan juurelle)

POTIFAR

(huudahtaa ihmetellen)
Näin ei oo käynyt vuosituhansiin,
Kahemman ajoista!

RUBEN

(Josefille)
Tää sauva ota!

ASSER

Tää leipä multa! Saat sen takaisin!

JOSEF

(ottaa leivän sekä sauvan)
Te olkaa siunatut ja kaikki maa!

VELJET

Sua Israelin Herra johtakoon!

ASNATH

Luo illan – ah, luo illan lähdet pois,
valittain itkee Nilin kuohut sua –

EGYPTILÄISET

Onnella lähde, laske illan rantaan!

POTIFAR

Voi! Oman kyntäjänsä nielee maa –
Mut elon äärtä avartamaan lähdet.
Ei sull' oo nuolta, jousta – sinä ammut –
ei tapparaa, ei nuijaa – sinä lyöt –
sun kautta kasvaa myötäs syntyneet,
sä uudistaja oot ikuisuuden!

JOSEF

(puhuu innoitettuna, kohottaen kätensä)
Nään synnyinmaani – tuolla vuoren tuon –
ylhäällä – Dinan – sinne nousta saan –
En kuolla voi – näät päivänpalvelijat

jalkaini alle siipens' aukaisee
ja kantavat mun valon kukkulalle.
Ja sitten alkaa taisteloni taas:
voimani kunnes sulaa aurinkoon
ja itse yhtä kaikkeuden oon kanssa.
Ei silloin eroitusta mun ja muiden
– välillä oikeuden ja väärän – oo.
Luoksenne saavun valon saattajaksi!
*(Menee pois katsomatta enää taakseen. Monet alkavat nyyhkiä;
kansa tahtoo hyökätä Josefin jälkeen; monet lankeavat
polvilleen, toiset hyvästelevät viittoen kädellään.)*

POTIFAR

Ei häntä seurata, ei surra saa,
ei polvistuen häntä hyvästellä,
hän itse sammuu, jälleen loistakseen.
Mut taas on jälkeen vuosituhanten'
Kahemna ilmestynyt!